

Ustanovljen pokrajinski klub poslancev

Podpredsednik skupščine SRS dr. Jože Brilej: »Klubi poslancev so nujni! Klub v preteklosti ni mogel opraviti vseh nalog, zato naj nova organizacija prinese sproščeno razpravo. Kuloarske debate naj se prenesejo pred klube. Poslanec naj bo prek kluba bolj dosegljiv volivcem, s tem pa bomo prišli tudi do odgovornejšega dela poslancev.«

V petek popoldne, 8. septembra, so se v Novem mestu sestali republiški in zvezni poslanci iz sedmih občin Dolenjske in Spodnjega Posavja. Zbralo se je 40 poslancev, ki so v razgibani razpravi osvetljevali namen novega pokrajinskega kluba, obsega njegovega področja, strahu pred partikularizmom, okoli tehnične izvedbe sestajanja in

poslovanja kluba in pod. Zlasti so bile živahne razprave o območju, ki naj bi ga novi klub pokrival. Prvotni

predlog, da bi se v klubu združili poslanci iz sedmih dolenjskih in spodnjeposavskih (Nadaljevanje na 2. str.)

V nedeljo bo v Metliki praznik cvetja in grozdja

Prizadevanja Turističnega društva v Metliki in nekaterih članov občinske skupščine, da v letošnjem letu turizma dajo Metliki prikupnejšo podobo, niso ostala brez odmeva. Ne le da je Komunalno podjetje spomladi razpostavilo po mestnih trgih in ulicah več sto oleandrov, ki so se v poletnem času razcveteli v vsej svoji lepoti, tudi številni prebivalci Metlike so letos skoraj zasuli svoja okna s

cvetličnimi lončki. Cvetje in zelenje je tako dalo mestu še (Nadaljevanje na 6. str.)

V Crikvenici Babič prvi

V drugi dirki letošnjega državnega prvenstva v speedwayu, ki je bila minulo nedeljo v Crikvenici, je zmagal Frano Babič iz Krškega. Osvojil je vseh 15 možnih točk in zdaj vodi s 26 točkami pred Perkom 25. Regvarom 24 itd. V Crikvenici je bil drugi Valent Medved s 14 točkami, tretji pa Perko z 12 točkami.

Maršal Tito pošilja pozdrave

Črnomaljški so na slavnost ob 25-letnici Cankarjeve brigade, ki je bila v nedeljo, povabili tudi maršala Tita; v ponedeljek pa so dobili brzojavko naslednje vsebine:

»Ker se ni mogel odzvati vabilu na proslavo 25-letnice Cankarjeve brigade, se vam tovariš maršal za vabilo najiskrenejše zahvaljuje in pošilja svoje tople pozdrave in čestitke preživelim borcem in vsem udeležencem te veličastne proslave«

KABINET
MARŠALA TITA

Predsednik republike Tito na razstavi v Slovenjem Gradcu

Predzadnji ponedeljek je predsednik republike tovariš Tito s soprogo Jovanko in spremstvom obiskal med drugim tudi veliko mednarodno umetnostno razstavo »Mir, humanost in prijateljstvo med narodi«, ki je že več mesecev odprta v Slovenjem Gradcu. Ko je govoril o svojih vtisih z razstave, je predsednik Tito med drugim dejal, da je danes največja umetnost ohraniti mir, kar pa ni lahko. Umetnost

sama pa lahko pri prizadevanjih za mir na svetu močno pomaga s svojim poslanstvom.

Mednarodno razstavo umetniških del si je doslej ogledalo že 70 tisoč obiskovalcev, odprta pa do konca letošnjega oktobra. Na njej predstavljajo svoja dela 210 umetnikov iz 40 dežel sveta; več kot polovica izmed njih je svoja dela poklonila Slovenjemu Gradcu, ki bo tako imel stalno galerijo svetovne umetnosti.

V ČATEŠKIH TOPLICAH NE BO VEČ MRTVE SEZONE

Moskva - Budimpešta in - Čateške Toplice!

Prve dni oktobra ga bodo ogradili z montažno ograjo, ki bo zadrževala pozimi toploto nad vodno gladino — Dohod v bazen je speljan skozi ogrevan predor — Zdravilišče je zasedeno do zadnjega kotička

ob kopališču montažno ograjo. Zadrževala bo toploto nad

vodno gladino in gostje se bodo lahko kopali tudi v mrzlih zimskih dneh. Dohod v bazen je speljan skozi ogrevan predor naravnost iz toplih slačilnic.

V zgradbi poleg bazena bo do 30. septembra urejena restavracija s 108 sedeži na (Nadaljevanje na 6. str.)

Le še nekaj dni bo stal »most smrti«!

»Mostu smrti« v Gorici vasi je usojenih le še nekaj dni življenja. SGP Zidar je že začel urejati novi začasni most in obvoz.

Stari most bo v kratkem podrt, novega pa bodo začeli graditi okoli 21. septembra. Do takrat bodo namreč rešene vse začeve v zvezi s preselitvijo družine Jožeta Ilca in podiranjem njegovih poslopj.

DANES:

- Slavje brigad str. 4
- O mornarju, ki je padel na kopnem str. 7
- Kako odmeva »zlata jama« na pokopališču. str. 8
- Namesto samoupravljanja — poplava besej str. 8
- Houdinijeve čarovnije str. 12
- Presenečenje v Monzi str. 12
- Slavnost v viteški dvorani str. 19
- Zadnji vlak odpeljal! str. 20
- in 42 malih oglasov na zadnji strani!

TO OSTANE! Po zadnji nesreči pri Biču na avtomobilski cesti je od enega izmed ponesrečenih avtomobilov ostalo tole, kar prikazuje fotografija! — Samo zadnji teden se je ubilo ali pa je bilo ubitih na cestah v Sloveniji 20 ljudi, do zadnje sobote pa se je letošnje število mrtvih iz prometnih nesreč v Sloveniji dvignilo že na 284! — Več o zločinih in nesrečah na naših cestah berite na 23. strani današnje številke!

KAM V NEDELJO, 17. septembra?

V KRŠKO VELIKO TOMBOLO

z 18 glavnimi dobitki in 230 manjšimi dobitki v skupni vrednosti nad 5 milijonov Sdin.

- GLAVNI DOBITKI:
- avtomobil ŠKODA
 - motorna kosilnica
 - motorna žaga
 - pralni stroj
 - moped
 - TV sprejemnik

Tombola bo na stadionu Matije Gubca ob 15. uri.

Tombolske kartice bodo v predprodaji v trafikah in v knjigarnah v Krškem, Brestanici, Kostanjevici, na Senovem, v Sevnici in v Brežicah!

Tudi kar je grozija na trsih še ostalo, je tako obtočeno, zbito in načeto, da ga lahko reši samo lepo vreme in vroče sonce. Hitro bodo lahko potrgali samo rano: muškato, otonel in rizvanec, kasnejše sorte pa le, če bodo pridobile v naslednjih tednih kaj sladkorja. Na sliki: tole je ostalo od velikega, lepega in bogato obloženega trsa. (Foto: Jožica Teppey)

TOČA JE UNIČILA UPE NA BOGATO TRGATEV

Ledena odeja je pokrila Bizeljsko

Kot pest debela toča je oklestila vinograde in sadovnjake v Orešju, Drenovcu in Janeževi gorci — Padała je 20 minut — Tolikšne škode ne pomnijo od 1938. leta, toda tudi takrat ni zajela tolikšnega obsega — Opušeni tudi vinogradi onstran Sotle

Ko se je zadnji petek popoldne nenadoma stemnilo, nihče ni pričakoval drugega kot običajno nevihto. Dež je bil celo dobrodošel, saj je poletje zelo skoparilo z njim. Toda tokrat so črni oblaki nad Bizeljskim prinesli s seboj uničenje.

Točno četrť na šest so kazale ure, ko se je z neba nenadoma usula toča. Za pest debele kope

ledu so spočetka padale kar na suho, brez dežja vmes. Nato se je ulilo in toča je postajala drobnejša, a je bila še vedno za jajce in oreh velika.

Minute so se vlekale kakor ure. Ljudje so brez moči z grozo v očeh opazovali pustošenje brez konca. Minilo je dvajset minut in mnogo obetajoča (Nadaljevanje na 3. str.)

VREME

OD 14. DO 24. SEPT.
Padavine okrog 15. septembra in večkrat v času od 21. do 24. septembra. V ostalem lepo vreme.

Dr. V. M.

Ledena odeja je pokrila Bizeljsko

(Nadaljevanje s 1. str.) letina v vinogradih Janeževe gorce, Drenovca in Orešja je bila uničena. Pa ne samo v vinogradih, tudi v sadovnjakih in na vrtovih. Toča je sklestila na tla malone vse sadje, kolikor pa ga je še ostalo na drevju je ranjeno.

73-letni Ivan Marenčič je bil takrat ravno v vinogradu. »Kar zamižal sem,« je dejal, »da ne bi videl, kako toča neusmiljeno klesti po trtah. Potem sem si natočil vina in se vdal v usodo. Take toče ne pomnim od 1938. leta. Tudi 1927 nam je napravila veliko škodo, a tako širokega pasu še ni potolkla.«

»Kdaj ste nameravali trgati?«
»28. in 29. septembra. Grozdje je bilo letos zelo lpeo in bi dozorelo prej kot druga leta.«

»Boste zdaj potrgali, kar ga je ostalo na trtah?«

»Ne, ker nima dovolj sladkobe. Toda, če bo prišlo deževno vreme, bo še to začelo gniti.«

Pod Sribarjevo hišo v Orešju smo v nedeljo opoldne naleteli na 30 cm visok kup toče. Po 36 urah se še ni stopila. Gospodar je povedal, da je v petek je zvečer prekrila okolico za ped debela ledena odeja. Tudi on se še spominja katastrofe 1938. Takrat je bil julij in toča je še huje prizadela trto. Po 30 do 40 ran je bilo na enem trsu trsu. Veterinar Maks Sribar mi je pokazal tudi fotografijo golega trsja. Videti je, kot da je bilo slikano sredi zime. Vinogradi si po tistem še nekaj let niso opomogli.

Toča v septembru pa je bila za vse veliko preseženec. Najbolj nevarna meseca sta julij in avgust. Potem si ljudje oddahnejo. Tudi letos so mislili, da jim je prizanesla. Z velikimi upi so pričakovali trgatve. Zdaj je opustošena vsa pokrajina, tudi kraji onkraj Sotle.

Tokrat toča tudi živalim ni prizanesla. Direktor kmetijske zadruge Ferdo Šepetavc, ki me je spremljal na poti skozi opustošene nasade, je povedal, da

Zlato in srebro za krški AGROKOMBINAT

Kmetijsko podjetje AGROKOMBINAT iz Krškega že nekaj let razstavlja na novosadskem sejmu. Letos je bilo zastopano kot edino slovensko podjetje in je poželo veliko uspehe. Na sejmu je sodeloval AGROKOMBINAT z jabolkami, s hruškami in z breskvami. Prejel je 5 zlatih in 4 srebrne medalje.

Kolektiv je lahko upravičeno ponosen na vrsto laskavih priznanj, ki jih je bil deležen za dosežke v sadjarstvu. Misli na hladilnico še ni opustil, saj si brez nje ne more predstavljati nadaljnjega širjenja nasadov. Sadja ne morejo vedno prodati iz rok v usta in zanj morajo imeti primerna skladišča. Potem bodo manj odvisni od trgovine in bo tudi dohodek boljši.

Po najnovejših podatkih je zadnja toča na Bizeljskem opustošila 600 ha vinogradov, na katerih je uničila od 10 do 90 odstotkov pridelka, medtem ko je grozdje na 200 hektarjih popolnoma uničeno. Ogronomno škodo je naredila toča tudi v sadovnjakih. Povsod je sadje na tleh, kar pa ga je ostalo na drevju, je obtolčeno in gnije.

Kolikšna je škoda, do srede jutraj še ni bilo mogoče zvedeti.

so naši mrtve divje zajce in da celo gosi na dvoriščih niso ušle smrti.

Zadružni nasadi so vsi okleščeni. Računali so, da jim bo dal letošnji pridelek 15 vagonov vina, to je 150.000 litrov. Zdaj ne morejo veliko pričakovati.

Edino rane sorte bodo hitro obrali. Cenilci škode so bili na Bizeljskem v ponedeljek. Točnih vesti o škodi še nismo mogli zvedeti, dosegla pa bo gotovo vrednost nekaj sto milijonov.

JOZICA TEPPEY

VINOGRADNISKI KOLI IN PRAZNO TRSJE, vmes še kak trtni list, grozdje na tleh — in bolečina v srcih vseh, ki so se veselili bogate trgatve. Taka je te dni podoba bizeljskih vinogradov. Katastrofalna toča je povzročila škodo, kakršne ne pomnijo stari ljudje vseh 30 zadnjih let!

Traktoristi z dolgim nosom

Tradicionalnega tekmovanja dolenjskih traktoristov letos zaradi nerazumevanja kmetijskih organizacij ni bilo

Traktoristi iz črnomaljske metliške, novomeške in trebanjske občine so vsako leto tekmovali v spretostih s traktorjem, le letos niso in tudi ne bodo. Kmetijske zadruge, razen novomeške letos sploh niso hotele slišati o takem tekmovanju, še manj pa da bi dale kaj denarja.

Občinski odbor Ljudske tehnike v Novem mestu je sklical v Črnomlju, Metliki, Trebnjem in Novem mestu sestanke, da bi se pogovorili o organizaciji, udeležbi tekmovalec in prispevkih za traktorsko tekmovanje. Prizadevanje, da bi tudi letos ostali zvesti lepi tradiciji, je obrdilo zelo slabo, saj se razen v Novem mestu organizatorjem tekmovanja ni posrečilo, da bi se pogovorili s predstavniki kmetijskih zadrug. Se več: v Metliki in Črnomlju so organizatorji zaman čakali zadržane ljudi na skli-

cani sestanek, medtem ko v Trebnju sploh niso šli. Tekmovanja ni bilo... pa ga tudi ne bo.

Najboljši z medobčinskega dolenjskega tekmovanja bi se, kakor vselej, udeležili republiškega tekmovanja traktoristov, ker pa dolenjskega tekmovanja ni bilo, se bodo na

slovenskem prvenstvu merili samo traktoristi iz novomeške občine. Novomeški traktoristi so se do zdaj udeležili vseh republiških prvenstev, zato so sklenili, da se bodo tudi letošnjega.

Škoda, da je tako klavarno propadla prireditev, ki bi bila nedvomno zanimiva in ki bi pretregala že kar tradicionalno mrtvilo na področju prireditev na Dolenjskem. Škoda tudi zato, ker so traktoristi zaradi nerazumevanja svojih nadrejenih ostali — z dolgim nosom.

Jutri ustavno sodišče o predlogu Trebnjega

Jutri, 15. septembra, bo ob deseti uri dopoldne imelo republiško ustavno sodišče javno razpravo o ustavnosti določil 4. in 5. člena zakona o gozdovih, ki jo je predlagala trebanjska občinska skupščina. Kot je znano, zadevata ta dva člena gozdove na področju Trebnjega, Sentruperta in Mokronoga. Tamkajšnji zasebni lastniki so javno nasprotovali odloku izvršnega sveta, ki je njihove gozdove nameraval dodeliti brežiškemu gozdnemu gospodarstvu. O obravnavi na u-

stavnem sodišču bomo poročali v prihodnji številki.

6.000 stekleničk Frutelle na uro

Kar 6000 stekleničk nove osvežitne pijače Frutelle, ki jo je mirenska Dana v začetku septembra začela prodajati, napolni na uro polnilni stroj, ki ga je naredila tvrdka Bräuer und Kellerei iz Magdeburga iz Vzhodne Nemčije. Trije nemški delavci so še nekaj časa nadzorovali delo. Ko smo jih vprašali, kako se pri stroju znajdejo naši delavci, so odgovorili, da ga bodo kmalu bolje poznali kot oni sami.

110.000 obiskovalcev na vinskem sejmu

Mednarodni sejem vina, žganih pijač, sadnih sokov in opreme, ki je bil od 1. do 10. septembra v Ljubljani, je obiskalo približno 110.000 ljudi. To, že svetovno prireditev, je obiskalo tudi veliko število predstavnikov tujih držav in tujih podjetij.

Sejmišča

Novo mesto: na sejmu živahno

V ponedeljek, 11. septembra, je bilo na novomeškem sejmišču naprodaj 751 pujskov, prodanih pa je bilo 572. Kljub slabemu vremenu so tokrat kupci prišli iz drugih predelov Slovenije in Hrvaške. Cene: manjši praščki so veljali 9.000 do 15.000 S din, večji pa 16.000 do 27.000 S din.

Na sejmu v Brežicah

V soboto, 9. septembra, so pripeljali kmetovalci na tedenski sejem v Brežice 712 pujskov, prodali pa so jih 456. Manjši so šli v denar po 650 S din kilogram.

VOLKSWAGEN

Posredujemo prodajo vseh tipov vozil VW
Cene izredne in najnižje:

VW 1200	DM 3.780
VW 1300	DM 4.370
VW 1500	DM 4.540

in carina ter prometni davki

V najkrajšem času servis za vsa vozila VOLKSWAGEN v lastnih delavnicah.

Vsa pojasnila in ponudbe pri

AVTO-SERVIS
"PIONIR"

Novo mesto, Kettejev drevored 37, telefon: 21-243 in 21-060.

KLOPOTEC

Dobra prava JE

mercator
kava!

Gospodarska reforma je usodna prelomnica v našem celotnem družbenem razvoju

Na velikem partizanskem srečanju, ki je bilo 3. septembra popoldne v Mokronogu ob 25-letnici Gubčeve brigade, je govoril o tekočih domačih in mednarodnih političnih vprašanjih član CK ZK Jugoslavije tov. Viktor Avbelj. Iz njegovega daljšega izvajanja objavljamo odlomek, ki govori o uresničevanju gospodarske in družbene reforme.

Priča smo, kako se vse bolj uveljavlja samoupravljanje delovnih ljudi na vseh področjih družbenega življenja. Pri nas in na tujem se ve, da je to uresničevanje najnaprednejših in najrevolucionarnejših težaj delovnih ljudi vseh časov. Vedno bolj in vedno jasneje se kažejo učinki samoupravljanja na delovno prizadevnost in na dejansko soodločanje pri vseh najpomembnejših vprašanjih in nalogah. In vse večja so sredstva, s katerimi razpolagajo tisti, ki so jih ustvarili. Delitev in nagrajevanje po delu se vedno bolj občuti kot osnova socialističnim družbenim odnosom in obenem kot činitelj, ki spodbuja k večji proizvodnosti dela. Toda za resnično blaginjo, kakršno si že

Pomembni uspehi zadnjih dveh dobrih let

Sele dobri dve leti se uveljavljajo reformni ukrepi. Čeprav je to zelo kratek čas, pa se vendarle že kažejo zelo pomembni uspehi. Vsi smo priča večji stabilnosti našega gospodarstva, cene so se marsikje ustalile ali pa celo padajo. Vrednost dinarja je večja, doma in na tujem. Vsakdo lahko ugotovi večjo vnemo pri gospodarjenju, večjo skrbnost, kadar gre za važnejše gospodarske odločitve. Pomembna je ugotovitev, da se v reformi mnogo laže razvija družbeno kakor tudi zasebno kmetijstvo.

Borci Gubčeve brigade na pohodu

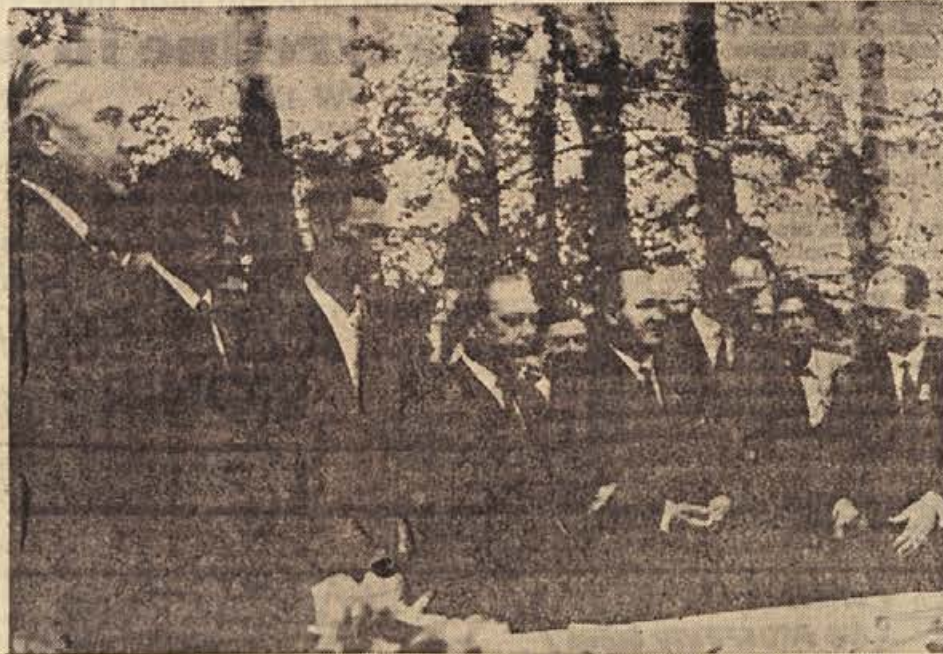
limo v socializmu, to nikakor še ne zadostuje. Vse pre malo smo se bogati, da bi poleg sredstev, ki jih terja nadaljnji razvoj, lahko še hitreje izboljševali življenjske razmere. Za to, da bi lahko zagotovili dovolj hiter družbeni in gospodarski razvoj, da bi lahko povečali zamenjavanje blaga s tujino, da bi obenem lahko obogatili izbiro, količino in kakovost tistih dobrin, ki z njimi krijemo življenjske potrebe, bo treba še mnogo naporov. In prav v ta namen, da bi še izboljšali razmere za uspešnejši razvoj samoupravne družbe, da bi se administrativni posegi še bolj omejili, da bi se še bolj uveljavil spodbudni način delitve po delu in da bi se kar najbolj uveljavili tisti razvojni zakoni, ki lahko pozitivno vplivajo na povečanje proizvodnosti, prav zato je bilo pred dvema letoma nujno potrebno uvesti gospodarsko reformo. Pred 25 leti je bilo treba preurediti partizansko vojsko, ker se po starem ni bilo več mogoče dovolj uspešno bojevati, pred dvema letoma pa je bilo treba zaradi tega, ker po starem ni bilo več mogoče dosegati dovolj hitre rasti gospodarstva, uvesti spremembe, ki omogočajo novo, boljše in uspešnejše gospodarjenje. Kakor je bila ustanovitev brigad pot, ki je zagotovila vojaško zmago, tako je sedaj reforma takšna preureditev gospodarstvenega sistema, ki naj privede do novih zmag našega socialističnega gospodarstva.

Potrebni sta nam zavest in družbena disciplina

Tovariš Boris Kraigher, ki o njem vsi vemo, da je bil eden glavnih avtorjev reforme, ki o njem tudi vemo, da si je za svoj življenjski cilj zastavil težko nalogo dvigniti naše gospodarstvo na višjo raven, je še lani napovedal, da bodo v zvezi z reformo prav v letošnjem letu nastopile največje težave. Letos naj se izkaže, kdo in koliko je sposoben prilagoditi svoje gospodarjenje zahtevam reforme. Ob neki drugi priložnosti je tovariš Kraigher

primerjal reformo s pravim bojnim stanjem in s tem opozoril na to, da se je treba za reformo zavestno in disciplinirano bojevati.

In res smo v tem letu priča nekaterim zelo zaostrenim pogojem, s katerimi se morajo meriti nekatere delovne organizacije. Znano je, da je marsikatero slabost prav reforma šele odkrila. Naj bo kakorkoli, predvsem mora biti popolnoma jasno, da nas nič ne more in ne sme speljati nazaj, na stari način gospodarjenja. Problemi in težave, mogoče samo trenutni in dozdnevni ali pa tudi resnični in stalni, so povzročili, da so nekateri predlagali, naj se za njihov primer napravi izjema. Reforma naj bi se torej prilagajala njim; namesto obratno. V nekaterih primerih na jbi se torej odpovedali prejetim načelom in konkretnim ukrepom, ki smo se zanje dogovorili in so jih, ko so jih sprejeli, vsi tudi podprli. Po takšnih predlogih, ki se ponekod spreminjajo v neke vrste pritisk, naj bi popustili pred posameznimi težavami in začeli nenamerno in nedosledno ravnati, na veliko škodo smotrov gospodarske reforme. Takšno ravnaje bi pomenilo medvedjo uslugo celotnim družbenim naporom za hitrejši, skladnejši in modernejši razvoj. To bi predvsem pomenilo pozabiti, da reforme ni mogoče izpeljati s popuščanjem pred vsako težavo. Predvsem ne smemo pozabiti na splošne in glavne cilje reformskega časa, pa bomo zmeraj vedeli, da se moramo dosledno izogibati vsemu, kar bi nas oddaljevalo od pričakovanih ciljev in uspehov. Oteževati reformo bi za dolgo močno škodilo našemu celotnemu družbenemu razvoju. Janes se že vse bolj čuti, da je gospodarska reforma resnično usodna prelomnica v našem družbenemu razvoju. Vse bolj je jasno, da samo tako lahko prestopimo tisto oviro, ki nas loči od edine poti v razvito in moderno družbeno skupnost. Vse bolj je tudi jasno in razumljivo, da takšnih pomembnih preusmeritev ne moremo uresničiti brez težav in žrtve. Jasno je dalje, da samo s splošnim odobranjem reformi dosti ne pomagamo, da je nasprotno lahko meriti pravičen odnos do reforme samo po tem, kako kdo izvršuje reformne naloge.

KOMANDANT IN NJEGOVI ZVESTI — tako bi lahko rekli gornji fotografiji. Na tribunu v bukovem gozdu pod Trebelnim, kjer je bila pred četrtoletjem ustanovljena slavna udarna pest slovenske revolucije, legendarna Gubčeva brigada, je 3. sept. dopoldne stopilo devet prvoborcev, ki so bili v tej brigadi od prvega dneva do zmagozlasnega maja 1945! Prvi na levi je Lado Ambrožič-Jure Novljan, prvi komandant Gubčevcev. Devet nekdanjih borcev je dobilo spominska darila: bronaste kipec, simbol brigade, delo akadem. kiparja Draga Tršarja (Foto: Tone Gošnik)

PRED VEČ TISOČ DOMAČINI, BORCI GUBČEVE BRIGADE in mnogimi gosti od blizu in daleč je 3. septembra popoldne govoril v okrašenem Mokronogu tovariš Viktor Avbelj, član CK ZKJ (na sliki) — (Foto: Marjan Legan)

Pred nedoslednostjo ne smemo popuščati!

Samo takšna spoznanja in ugotovitve so lahko podlaga za našo politično in organizacijsko dejavnost v korist reformi. Ta in takšna politična in organizacijska dejavnost v korist uresničevanja reforme je obenem osnovna družbeno politična naloga.

Se marsikdaj se bo namreč treba spopasti z nedoslednostjo, s kompromisarstvom, z mešetarjenjem in s popuščanjem pred različnimi pritiski za izjemno reševanje nekaterih težav. Vse omenjene pomanjkljivosti so toliko nevarnejše, ker se njihovi nosilci največkrat sklicujejo prav na reformo in v njenem imenu, ali kakor pravijo, v njeno korist predlagajo rešitve svojih problemov in težav. Doseđani uspehi že omogočajo doka natančne ugotovitve glede pravih namenov takšnih predlogov. Doseđani uspehi pa obenem omogočajo vse natančnejšo oceno glede tega, kaj koristi in kaj škodi reformnim prizadevanjem.

Med glavne takšne uspehe spada vsekakor že dosežena večja stabilnost gospodarstva. Prav ta stabilnost nam šele omogoča prav oceniti, katero gospodarjenje je družbeno uspešnejše in koristnejše. V stabilnih razmerah je šele mogoča resnična in objektivna razdelitev po delu. V takšnih razmerah je šele onemogočeno ali pa vsaj zelo ome-

jeno izkoriščanje neurejenih razmer ali pa tujih zaslug.

V urejenem in čvrstem gospodarstvu se slabim gospodarjem ne bo dobro godilo

Samo v stabilnem gospodarstvu se bodo lahko uveljavili posamezniki in združeni proizvajalci, ki dobro gospodarijo, kaznovani pa bodo slabi gospodarji, tisti, ki so, kadar jim je šlo težko, izkoriščali nered na trgu. Samo v stabilnem gospodarstvu je mogoče natančneje ugotoviti, kaj je pri nas rentabilno in kaj ni, kaj je tedaj treba podpirati in kaj je treba morda opustiti. Če je vrednost denarja stanovitna, potem se boljše gospodarji s sredstvi. Reforma je hotela in je tudi resnično spodbudila nekatere gospodarske panoge s tem, da jim pri razdelitvi ostane več sredstev. Sem spada tudi kmetijstvo, katerega hitrejši razvoj in večja blagovna proizvodnja so v velikem splošnem družbenem interesu. Seveda bo ostalo pri teh in podobnih prizadevanjih reforme samo tedaj, če bomo dosegli večjo stabilnost denarja in gospodarstva sploh.

Cela vrsta družbenih odnosov in tekočih nalog je tedaj zelo odvisna od uravnovešenosti in stabilnosti gospodarstva. Zato se je treba varovati vsakega ukrepa, pa čeprav se zdi na prvi pogled še

tako nujen, dokler ni ugotovljeno, da se sklada z reformo, še posebno pa s stabilizacijo gospodarstva. Tako bodo ustvarjeni pogoji za polno uveljavljanje samoupravljanja, za dosledno nagrajevanje po delu, za polno uveljavljanje delovnega človeka in za izboljšanje življenjskih razmer. Zato je danes izvajanje reforme prav tako deležno množične podpore kakor tedaj, ko smo se zanj odločili. Zato je vera v njene pozitivne vplive pod vtisom že doseženih uspehov eden od garantov za nadaljnje uspehe in eden od učinkovitih mobilizatorjev za dosledno spoštovanje tako pomembnega družbenega dogovora, kakor je prav reforma.

Prav nič ne zanikamo vrste še odprtih vprašanj

Nasploh je v naši družbi, pa tudi v zvezi z reformo odprtih ali nerešenih še cela vrsta družbeno-političnih in gospodarskih vprašanj in problemov. Kakor danes nihče ne more zanikati doseženih uspehov, tako ni prav nobene potrebe prikrivati oziroma zanikati obstoječe težave, pomanjkljivosti in napake, ki neizprosno spremljajo naše delovne napore. Noben kolikor toliko objektivni in dobronameren opazovalec ne bo mogel mimo doseženega družbenega razvoja, ki ga lahko primerjamo ne le s predvojno, zaostalo Jugoslavijo, ampak ga lahko merimo z razvojem v mnogo bogatejših in modernih državah. Vendar so tudi takšni, ki bi hoteli zanikati vse, kar smo dosegli, takšni, ki skritizirajo vse, na kar naletijo, in to pri nas doma, pa tudi zunaj naših meja. Navadno hočejo vsi ti kritiki sežati nezadovoljstvo v našo družbo in nevero vanjo, in sicer zato, ker sami ne morejo ali pa nočejo sodelovati pri izgrajevanju naše socialistične družbe, največkrat zaradi politične ali pa moralne pokvarjenosti ali pa odkrite sovražnosti. Vsaka napaka in vsaka težava jim pride prav, da z njo dokazujejo, kako napačna je naša družbeno-politična ureditev. Toda v naši družbi smo dosegli že tisto stopnjo razvoja, da je odločno, toda stvarno kritiziranje pomanjkljivosti in napak pravzaprav najboljša priprava na odločen spopad s temi pomanjkljivostmi in nepravilnostmi. Zato je objektivna in dobronamerna kritika sestavni del našega družbenega upravljanja, pa naj pride od koderkoli in od kogarkoli, prav tako, kakor je škodoželjno in neobjektivno kritikarstvo zelo dobro poznano orožje tradicionalnih nasprotnikov socializma doma in v svetu.

Borci Cankarjeve udarne brigade in belokranjski ljudje so ostali eno

Največja letošnja proslava borcev v Beli krajini je bila v nedeljo, 10. septembra, v Črnomlju — Srečanje Belokranjcev z nekdanjimi borci slavne brigade SNOUB Ivana Cankarja je bilo zelo prisrčno in tudi dež razpoloženja ni mogel pokvariti — Med približno 1000 udeleženci proslave so bili tudi: predsednik republiškega združenja Zveze borcev Franc Leskošek-Luka; predsednik republiške konference SZDL Janez Vipotnik; general Dušan Švara-Dule in Ciril Kočevar; nekdanji komisar Cankarjeve brigade Jože Borštinar in še več drugih znanih osebnosti

Na srečanje z borci Cankarjeve brigade, ustanovljene v Beli krajini, so se v domični občini Črnomelj dalj časa skrbno pripravljali, žal pa je dež zadnji hip organizatorjem prekril nekaj načrtov. Tako so pripravljene klopi in mize v dolini pod hotelom Lahinja ostale prazne, priveditev pa je bila v prosvetnem domu.

Za uvod v veliko slavlje je v soboto zvečer gostovala v Črnomlju Drama SNG s Primorskimi zdrahami. Precej gostov je prišlo že na to priveditev, v nedeljo zjutraj pa so z vseh strani vozili v Črnomelj avtobusi in osebna vozila udeležencev.

Več kot 1000 ljudi je bilo na črnomeljskih ulicah pred začetkom proslave. Starci znanci so si segali v roke. Mnogi so se našli šele po dolgih letih in se komajda prepoznali.

Točno ob 10. uri je pred ploščadjo prosvetnega doma zaigrala godba na pihala, v dvorani se je začel program, množica ljudi pa je ostala zunaj in kar pod dežniki pre-

Na proslavi v Črnomlju je govoril tudi predsednik republiškega odbora Zveze združenj borcev Franc Leskošek-Luka

navdaja ponos, da se tudi Bela krajina počasi, toda nezadržno razvija in da njeni delovni ljudje razumejo osnovno vodilo socialistične družbe, da je namreč vsak razvoj in napredek odvisen od zagona, požrtvovalnosti in dela lastnih rok.

V nadaljevanju govora je nekdanji komisar Cankarjeve govoril o vključevanju bivših borcev v javno in družbeno življenje, o gospodarski reformi ter o vlogi Jugoslavije v današnjem svetu in njenih prizadevanjih za ohranitev miru.

Delegacija borcev je nato položila vence pred spomenik padlega komandanta Franca Rozmana-Staneta in na Gričku, sledil pa je kulturni spored.

Invalidski pevski zbor pod vodstvom Rađovana Gobca ni tokrat nič manj navdušil občinstva kot na mitingih med vojno, še posebno pa je segla do srca pesem »Jutri gremo v napad«, ki je leta 1944 veljala za najpriljubljenejšo skladbo. Nekaj pesmi je recitiral še priznani dramski umetnik Janez Rohaček, nato pa so zbrani borci skupno z domačim prebivalstvom odposlali pozdravno brzojavko maršalu Titu.

POGLED NA SLAVNOSTNI POHOD borcev Levstikove brigade po Ribnici do tamkajšnjega gradu, kjer je bil zbor brigade. (Foto: Drago Mohar, Ribnica)

Partizansko slavlje v Ribnici

V nedeljo, 10. septembra, so na slavnostni seji občinske skupščine Ribnica sprejeli odlok o podelitvi domicila VIII. partizanski brigadi Frana Levstika — Zatem je bila slavnost pred ribniškim gradom, kjer so se zbrali preživeli borci Levstikove brigade in številni domačini — Na proslavi je govoril tudi nekdanji komisar Levstikove brigade inž. Janez Perovšek

V Ribnici je bilo v nedeljo, 10. septembra, že v jutranjih urah veliko ljudi. Kljub kremežljivemu vremenu je bilo povsod slavnostno vzdušje. Na srečo je dež v dopoldanskih urah prenehal. Mesto je bilo polno zastav, sredi Ribnice pa je bil postavljen visok mlaj.

Srečevali so se znanci iz vojnih dni in se toplo pozdravljali. Levstikovci so prišli med Ribničane in preživeli z njimi nekaj ur v iskrenem prijateljstvu. K razpoloženju pa je precej prispevala godba milice iz Ljubljane.

Ob 9.30 so dvorano v domu Partizana napolnili odborniki

občinske skupščine, gostje iz sosednjih občin, poslanci, predstavniki političnih in družbenih organizacij ter bivši borci VIII. SNOB Frana Levstika. Predsednik občinske skupščine Bogo Abrahamberg je začel slavnostno sejo, v daljšem govoru opisal zmagovalno pot Levstikove brigade in njen delež v bojih na ribniškem področju, nato pa so odborniki soglasno sprejeli odlok o podelitvi domicila.

Po seji se je sprevod z udeleženci proslave vili proti ribniškemu gradu, kjer je že čakala množica ljudi. Med preživeli borci Levstikove

brigade je bilo tudi nekaj partizanov, ki zdaj žive v zamejstvu; prišli so iz Trsta, Koroške in celo s Češkega.

Po slavnostnem govoru predsednika občinske skupščine, ki je ob tej priložnosti izročil domicinno listino predstavniku brigade, je govoril predsednik OO ZZB NOV Janez Picek. O bojih in tihgah Levstikove brigade je nato občirno spregovoril nekdanji komisar inž. Janez Perovšek.

Sledil je še kulturni program, v katerem so sodelovali ribniški moški pevski zbor, učenci glasbene šole in pripadniki domače garnizije. Tovariško srečanje se je nadaljevalo v pravem partizanskem vzdušju

K. O.

Partizansko srečanje v Karlovcih

V nedeljo dopoldna, 10. uri bo v Karlovcih pod Tško goro pri Novem mestu partizansko slavlje, posvečeno 25. obletnici ustanovitve železniškega komiteja KPS v Novem mestu. O gani in or srečanja je aktiv ZB NOV novomeška žel z škega voilišča.

VABLJENI!

8. oktobra - na svidenje v Kremlju!

Tega dne bodo svečano podelili domovinsko pravico dvanajsti brigadi, hkrati pa počastili sevniški občinski praznik

Na nedavni seji pripravljalnega odbora, ki ga vodi Stanko Kolar, je bil podrobneje določen program oktobrskoga slavlja.

Ob 9. uri dopoldne bo slavnostna seja občinske skupščine, uro kasneje pa veliko zborovanje na ro-

kometnem igrišču pri Pa-pežu. Zbranim poslušalcem bo govoril nekdanji komandant brigade Vid Jerič. V kulturnem delu programa bodo nastopile šole in kulturne skupine ter godba iz Račeč.

Ze od 6. oktobra naprej

se bodo vrstile šahovske in športne prireditve. Tega dne se bodo pomerili šahisti Krmelja in Sevnice, naslednji dan kegljači, 8. oktobra pa še strelci obeh krajev. Zadnji dan bodo teknovali tudi rokometiši Krmelja in Tržišča.

Posebno privlačen bo nastop celjskega gledališča, ki so ga prireditelji povabili, da se bo enkrat predstavil tudi Krmeljčanom.

Skozi pekel El Alameina

Primorec z izrazitim tržaškim naglasom, ki mu ni prišlo do živega niti dvajset »ribniških« let. Upokojen šofer, sicer pa ženi zastojnska gospodinj-ska pomočnica.

Skupaj z Jožetom potujem na krilih njegovih spominov skozi njegovo mladost po daljnih tujih deželah. Potujeva skozi njegovih deset vojaških let...

»Pred 31 leti so me poklicali kot italijanskega državljana v vojsko. Dve kadrovske leti sem odslužil v Afriki, v Libiji... Bil sta dve peklenski leti, toda še nič v primerjavi s tistim, kar je sledilo.«

Kmalu po prihodu iz vojske so ga poklicali v rezervno, in da bi bil čim dalj od Jugoslavije, spet v Afriko. Tu je bilo precej Slovencev, vendar v četi največ dva do trije. V bojih z Angleži, se spominja Selič, je Slovencev padlo zelo malo, ker so

se hitro vdali. Tako je tudi Jože prišel v začetku 1941 Britancem v roke, avgusta istega leta pa so ga spet oborožili. Srečal se je s pripadniki številnih narodnosti, dalj časa pa je bil tudi v 10. indijski diviziji v severni Afriki.

Sprašujem za najtežji dan in zvem, da je bila to vojna. Nerač se spominja vročih dni v Afriki, ko je vojak dobil za ves dan le pol litra vode, v vojnem času pa je imel to vodo za teden dni. Vendar mu zadnje čase, ko bližnji vzhod preveva misli milijonov ljudi, spomini pogosto uhajajo v tiste kraje, ko takole »na pameta« bojuje borbe po prostranih peščenih puščavah.

»Najtežji trenutki?« se spet zamisli. »Prekolovratil sem vso severno Afriko, Palestino, Jordanijo, Turčijo, Irak, Iran, Sirijo, Libanon, bil v Tel Avivu, Kairu, toda hujše-

ga pekla, kot je bil El Alamein, kjer je bila strta nemška afriška armada, ne pomnim. Ne gre mi v glavo, kako je tam sploh kdo ostal živ...«

Potem, 1944. leta, se je s 3. prekmorsko vrnil v domovino in se bil do osvoboditve. Leta 1946 je slekel uniformo, potem pa vse do 1963 sukal krmilo tovarnjakov in avtobusa.

»Nekaj pa mi le ne gre v glavo,« potoži za slovo. »Ceprav sem se že od 1941 na strani Angležev boril proti Nemcem v Afriki, me pri nas štejejo za borca le od 1944, ko sem se vrnil v domovino! Kaj ni bilo vseeno, kje sem se boril proti sovražniku?! In borba po afriških in bližnjevzhodnih puščavah niti ni bila lahka, kot bi kdo mislil. Mi ne pripada Spomenica 1941? Nisem enakopraven borec z drugimi? Zakaj sem torej borec le dob-ro leto, tri leta predem

JOZE SELIČ

pa sem le »zaveznik...?« Na vprašanje mu ni sem znal odgovoriti.

FRANCE GRIVEC

Nekdanji komisar Cankarjeve tovariš Janez Vipotnik je v svojem govoru med drugim tudi dejal: »Mi smo izpolnili svoj dolg do Ivana Cankarja, ki je za svoja dela črpal gradivo iz ljudstva in zanj ustvarjal.«

ko zvočnika sledila govornikom ter nastopajočim.

Po izrečeni dobrodošlici predsednika občinske skupščine Antona Dvojnoča je najprej govoril predsednik republiškega odbora Zveze združenj borcev Franc Leskošek-Luka, za njim pa je zbrane borce in belokranjsko ljudstvo toplo pozdravil polkovnik Franc Sotlar, komandant toliminske divizije, ki nosi ime nekdanje Cankarjeve udarne brigade.

Se posebno toplo pa so udeleženci proslave pozdravili Janeza Vipotnika, nekdanjega komisarja Cankarjeve in sedanjega predsednika republiške konference SZDL, ki je z govorniškega odra obujal spomine na borbe pri Suhorju, v Temeniški dolini, na Primorskem, v Pletterjah, Jelenovem žlebu, na Ilovi gori, pri Štampetovem mostu, v Suhli in Beli krajini, Velikih La-

ščah, Grosupljem vse do vkorakanja v osvobodeno Ljubljano. V teh in še drugih borbah so se cankarjevci proslavili, mnogi pa se iz hudih borb niso več vrnili. Spomin nanje so udeleženci proslave počastili z enominutnim molkom. V svojem govoru je tovariš Vipotnik poudaril, da so bili cankarjevci vse od ustanovitve brigade tesno povezani z belokranjskim ljudstvom. Med drugim je dejal:

»Delovni ljudje Bele krajine upravičeno štejejo Cankarjevo brigado za svojo. Tudi mi, partizani, smo ves čas narodnoosvobodilne vojne šteli Belo krajino za izjemno področje. Kadarkoli smo si tedaj v svojih skromnih željah predstavljali srečo in zadovoljstvo, je bila ta sreča in to zadovoljstvo povezano s predstavo o Beli krajini, o njenih ljudeh odprtih rok in vedrega srca. Zato vse nas

V nedeljo bo v Metliki praznik cvetja in grozdja

(Nadaljevanje s 1. str.)

posebno prikupno podobo, ki ni ostala skrita številnim tujcem. Za vsem tem cvetnim bogastvom pa je skrita ljubezen in trud posameznikov, ki si prizadevajo, da po svojih močeh oplešajo hiše in s tem celotno podobo mesta. Da se jim za njihovo prizadevanje vsaj skromno oddolži, je pred meseci Turistično društvo v Metliki razpisalo nagrade za najbolj vnete krasilce mesta. Komisija res ni imela lahkega dela, pripomniti pa je treba, da njeno priznanje ne velja samo bodočim prejemnikom denarnih nagrad, ampak prav vsakemu, ki je tako ali drugače pripomogel, da je letos Metlika dobila lep naslov — mesto oleandrov in cvetja.

Da skupno ocenita opleševalna in turistična prizadevanja v Metliki, bosta Turistično društvo in Hotelsko gostinstvo podjetje v Metliki pripravila v nedeljo, 17. septem-

bra, praznik cvetja in grozdja. Ta dan bo ob 9. uri dopoldne pred hotelom koncert domače godbe na pihala, nakar bodo ob 10. dopoldne na Pungartu po pozdravnih besedah predstavnikov Turističnega društva in občinske skupščine javno podeljene nagrade tistim, ki so v tekmovalstvu za okrasitev posamezne hiše in njene okolice dosegli najlepše uspehe. Nato se bo na Pungartu nadaljeval praznik grozdja oziroma vinska trgatav, na kateri bo sodeloval ansambel Ljubljanske garnizije s pevcema Ireno Kohontovo in Ninom Robičem.

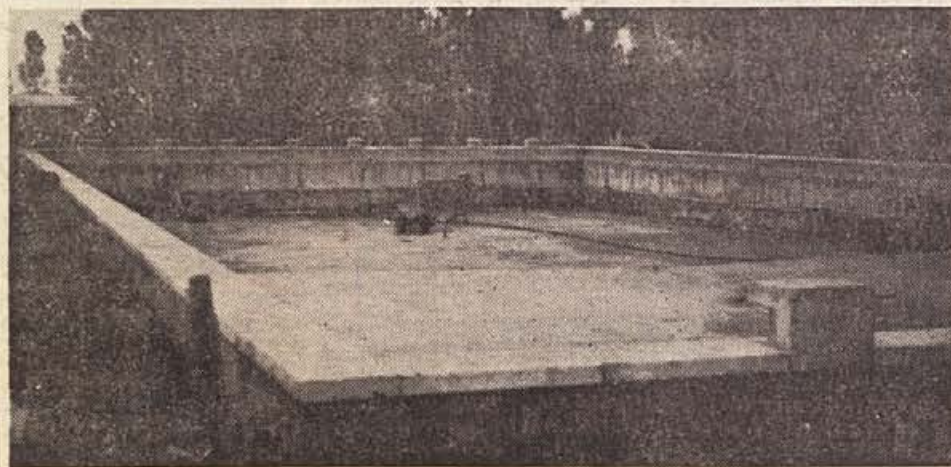
Vsi Metličani in prijatelji Metlike — prisrčno vabljeni!

PRIPIS: uredništvo Dolenjskega lista se glede članka »Metlika — mesto oleandrov in cvetja« v prejšnji številki opravičuje, ker je bila naša sodelavka S. Kunej napačno informirana, da so bile nagrade za najlepše okrašeno hišo že podeljene. Tekmovalcem in vsem Metličanom želimo, da bi letošnjim uspehom v krasitvi Metlike v prihodnjem letu pridružili še nove!

Moskva - Budimpešta in - Čateške Toplice!

Prijetno novico, da bo novi olimpijski bazen v Čateških Toplicah pri Brežicah podaljšal kopalno sezono kar za tri četrt leta, nam je v torek dopoldne potrdil projektant novega bazena, inž. arh. Franc Vehovar iz Ljubljane, ki je med drugim dejal:

»Razen Moskve in Budimpešte, kjer že imajo zimske odprte kopalne bazene z naravnim ogrevanjem zraka z vročo vodo, bodo zdaj Čateške Toplice tretji kraj v Evropi s takim bazenom.«

Zimski bazen v Čateških Toplicah bo podaljšal sezono za tri letne čase. Zgradilo ga je SGP PIONIR iz Novega mesta. (Foto: J. Teppey)

(Nadaljevanje s 1. str.)

prostem in z 88 sedeži v zaprtih prostorih. Pod isto streho bodo še kuhinja, delikatesna trgovina in sanitarije za avtokamp.

Konec septembra bo iztekel tudi rok za dokončanje kavarne, bara in banketne sobe v stavbi nekdanje zdraviliške restavracije. V njej bodo v drugi polovici meseca odprli frizerski, kozmetični in pedikerski salon. Na voljo bodo zdraviliškimi gostom in obiskovalcem iz Brežic.

Vsi naštetih objekti z ureditvijo okolice vred bodo veljali 280 milijonov Sdin. Urejanje poti, športnih igrišč in avtokampa je preloženo

Zdravilišče je zasledeno do zadnjega kottička. Minuli četrtek je prišlo na zdravljenje 58 gostov iz Švedske; v Toplicah bodo ostali šest tednov. To so revmatiki, ki jih pošiljajo sem švedske bolnišnice. Med njimi je tudi nekaj nepomičnih bolnikov, ki bodo potrebovali veliko nege. Sodeč po prvih vtisih, so švedski gostje v Čateških Toplicah izredno zadovoljni. Ce bodo ob koncu zdravljenja pustili zdravilišče s tako ugodno sodbo o njem, potem lahko pričakujemo še več skupin iz te dežele. Vse je torej odvisno od tega, kakšno oceno bo dobil zdraviliški kolektiv.

Trenutno je v Toplicah zelo veliko prehodnih velesejemskih gostov. Avtobusi se kar vrstijo drug za drugim. Vsaj 300 postelj bi potrebovali za ta čas, toliko interesentov se je med tem oglasilo.

November in december sta v glavnem že oddana, za drugo polovico oktobra pa imajo še precej prostih sob. Zdaj, ko ni zavarovancev, prihajajo na zdravljenje predvsem samoplačniki, precej mest pa je rezerviranih za člane delovnih kolektivov, ki jim odobrijo bivanje v toplicah delavski sveti. Zdravilišče je sklenilo letos že več takih pogodb z delovnimi organizacijami v Sloveniji in na Hrvaškem. JOZICA TEPPEY

HALO - tu PTT podjetje Novo mesto!

Konec leta bomo imeli v sedmih dolenjskih in spodnjeposavskih občinah že 18 avtomatskih telefonskih central, 28 central s polavtomatskim telefonskim posredovanjem in samo še 8 central z ročnim posredovanjem — Trenutno študira izredno kar 71 delavcev podjetja — Novi uspehi po uvedbi 42-urnega delovnega tedna

Poročali smo že, da je bil 27. avgusta na Sremitu pri Krškem IV. zbor delavcev PTT podjetja Novo mesto. Udeležili so se ga delavci vseh pošt iz sedmih področnih občin, prav tako pa tudi mnogi njihovi svojci in upokojenec podjetja. Na zboru je o delu, uspehih in načrtih podjetja govorila direktorica podjetja Dragica Rome. Iz njenega govora in zanimivih podatkov objavljamo naslednje poročilo.

Prvo polletno obdobje modernizacije in avtomatizacije TT prometa na področju širše Dolenjske je za nami in kolektiv delavcev podjetja za PTT promet je že sredi uredničenja gospodarskega programa 1966 — 1970. Zdaj čaka podjetje marsikaj novega, zlasti pa:

- sodelovanje pri izgradnji magistralnih telefonskih in telegrafskih zmogljivosti,
- povečanje medkrajevnih TT zvez na področju podjetja.

- razširitev glavne centrale ter vozelnih in končnih ATC,
- sodobnejša tehnična opremljenost v PTT in v tehnično-vzdrževalni službi,
- nadaljnja avtomatizacija telefonskega in telegrafskega prometa,

- vključitev izven dostavnega področja v redno dostavo,
- povečanje števila dostavnih obhodov v širšem dostavnem področju,
- zagotovitev večje strokovnosti zaposlenih in
- prehod na 42-urni delovni teden.

Ob vsem tem pa bo podjetje seveda tako uspešno kot doslej še poglobljalo oblike neposrednega upravljanja. Namen tako širokega programa je posredovanje PTT storitev, zagotovitev večjega dohodka, izboljšanje delovnih pogojev in dvig življenjske ravni vseh zaposlenih PTT delavcev in njihovih družin.

Kaj tare delavce pri PTT?

Gospodarska reforma je postavila tudi ta kolektiv pred pogoje gospodarjenja. PTT stroka občuti zdaj predvsem naslednje težave:

- predpisi in pogoji za investiranje so mnogo oostrejši kot prej;
- v okviru JPTT in ZP je še vedno neurejen problem

val. Upravni odbor podjetja je lani in letos uresničil vrsto ukrepov, da bi bilo poslovanje kar najuspešnejše. Večina pošt je z veliko prizadevnostjo in čutom odgovornosti za boljši finančni rezultat sproti izpolnjevala sprejete odgovorne obveznosti.

Razveseljivi novi uspehi

V primerjavi z lanskim prvim polletjem so delavci novomeškega PTT podjetja lekos opravili kar 22 odst. več PTT storitev, pri tem pa porabili 11 odst. manj norma minut. Število delovnih ur so zmanjšali za 25.000 in tako dosegli 18 odst. večje dohodke, čeprav so hkrati stroški narasli kar za 14 odst. V teh številkah je skritega ogromno prizadevanja iz prejšnjih let, ko je kolektiv vložil v avtomatizacijo in modernizacijo poslovanja ogromno denarja in truda. Pokazana prizadevnost je omogočila tudi povečanje osebnih dohodkov za 33 odst. v primerjavi z lan-

skim prvim polletjem. Zdaj ima podjetje precej več prometa z znamkami, s prodajo razglednic, močno se je razširila hranilna služba, pošta uspešno posluje tudi pri zamenjavi tujih valut, izboljšala je čas dohoda in odprave poštnehih sklepov z lastnimi in tujimi prevoznimi sredstvi. Dostava pošte je precej boljše, vedno več je hišnih predalov v večnadstropnih hišah, 60 pismonoš pa uporablja na dostavnem obhodu kolesa ali mopede. Lepe uspehe so dosegli tudi mehaniki in monterji telefonov, telegrafski promet pa se je prav tako povečal. Najbolj narašča telefonski promet, pri čemer so zabeležili za 38 odst. več storitev, povečanje dohodkov pa za 26 odst.

Letos še 180 milijonov Sdin za telefonske centrale

V preteklih letih je PTT podjetje Novo mesto vložilo za avtomatizacijo telefonskega prometa na področju širše Dolenjske nad 700 milijonov Sdin, od tega za TT naprave kar 160 milijonov. Najpomembnejše investicije so razširitev glavne telefonske centrale v Novem mestu, povečanje zvez z vozelnimi centra-

lo v Črnomlju in Krškem ter nabava visokofrekvenčnih kanalov za relacijo Novo mesto — Krško in Novo mesto — Črnomelj. Novi ATC v Dobovi se je pred kratkim priključila še ATC Straža in ATC Žužemberk, ta mesec pa pride na vrsto Krmelj. V oktobru bodo najbrže dobili ATC še v Mokronogu. Konec leta bomo imeli na področju podjetja že 18 ATC, 28 central s polavtomatskim posredovanjem in samo še 8 central z ročnim telefonskim posredovanjem.

Razveseljivo se spreminja tudi sestava dohodkov: leta 1961 je imelo podjetje od TT službe 49,6 odst. dohodkov, letos pa že 85,13 odst. dohodkov.

Stalna skrb za dvig strokovnosti: pogoj slehernega napredka!

V podjetju se dobro zavedajo, da je nadaljnje izboljšanje poslovanja odvisno tudi od strokovne ravni zaposlenih, ne pa zgolj od novih in sodobnih PTT naprav. Če kje, potem so lahko v novomeškem PTT podjetju zadovoljni s prizadevanji svojih delavcev za pridobitev formalne in dejanske strokovnosti. Zdaj se šola na srednji PTT šoli razen rednih dijakov že 55 izrednih slušateljev s področja 7 občin, 8 delavk pa je že uspešno končalo izredni študij na tej šoli. Na tehnični srednji šoli študirajo izredno trije delavci, na ekonomski fakulteti druge stopnje pa je en delavec končal študij, en delavec pa še študira. Na višji pravni šoli študirata izredno dva delavca podjetja. Zal je precej slabša šolska kvalifikacija pismonoš in monterjev v ekipah.

1. junija letos so v podjetju vpeljali 42-urni delovni teden. Delovni pogoji so se s tem znatno spremenili, močno pa so spremenjeni tudi vsi drugi pogoji za delo v podjetju. Kolektiv je na dobri poti, da s prizadevnostjo vseh še naprej uspešno dosega svoje načrte, ki so izredno pomembni in sestavni del gospodarstva vseh področnih občin.

Na IV. srečanju delavcev PTT podjetja iz Novega mesta so se na Sremitu nad Krškimi spomnili tudi vseh tistih svojih tovarišev, ki delajo v stroki že 25. oz. 30 let. Na sliki: direktorica podjetja Dragica Rome čestita enemu izmed zaslužnih nagrajencev. (Foto: Tone Gošnik)

S sobotnega slavlja v Piranskem pomorskem muzeju, kjer so ob 25. obletnici ustanovitve JVM in pomorstva Jugoslavije odkrili spomenik pokojnemu majorju Baldomiru Sajetu, novomeškemu rojaku: na desni Sonja Saje, pokojnikova vdova, za njo hčerka Miša.

Počastili so spomin Baldomira Sajeta

V Piranskem pomorskem muzeju, ki so ga ob proslavljanju 25-letnice ustanovitve mornarice in pomorstva Jugoslavije preimenovali v muzej Sedgeja Mašere, je bila v soboto dopoldne večja slovesnost. V prisotnosti številnih občanov Pirana, javnih in kulturnih delavcev, mornariških oficirjev, prijateljev in svojcev padlega mornariškega majorja Novomeščana Baldomira Sajeta so temu sinu revolucije odkrili doprnski kip.

Svečanost je začel ravnatelj muzeja dr. Miroslav Pahor, za njim pa je v imenu mornarice govoril in odkril doprnski kip kapetan vojne ladje Stane Valenčič. V svojem govoru je opisal življenjsko in revolucionarno pot sina Jadrana, ki je umrl pri opravljanju težkih in od-

govornih nalog na Cerkljanskem, malo pred osvoboditvijo — 1. aprila 1945.

»Antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije je 11. julija 1945 odlikoval majorja Baldomira Sajeta z medaljo zaslug za narod III. stopnje. Tri leta kasneje so na grobu, v katerem leži komandant Saje s štirimi junaki, postavili spomenik v znak hvaležnosti in spoštovanja.« Tako je pri odkritju doprnskega kipa med drugim govoril njegov soborec in prijatelj Slavko Kavšek, direktor višje pomorske šole v Piranu.

V imenu občinske skupščine in družbeno-političnih organizacij občine Novo mesto se je prirediteljem zahvalil za trud in pozornost predsednik občinske skupščine Franci Kuhar.

Pri odkritju doprnskega kipa majorja Baldomira Sajeta (levo v ozadju) je govoril o pokojniku in njegovem junaštvu njegov soborec in dolgoletni prijatelj Slavko Kavšek, direktor višje pomorske šole v Piranu.

(Foto: Slavko Dokl)

Zgodba mornarja, ki je padel na kopnem

Baldomir Saje je bil rojen 26. januarja 1909 v Novem mestu kot sin železniškega poduradnika. Oče mu je zgodaj umrl in mama je ostala sama s petorico otrok. Le stežka so se preživljali. Baldomir in brat Rado sta se zaradi pomanjkanja denarja odločila za študij na vojno pomorski akademiji v Dubrovniku, brat Miro, ki je padel 1943 kot partizan na Mokrem polju pri Sentjerneju, pa je končal medicino.

Baldomir Saje je bil član društva Sokol; bil je odličen telovadec in vaditelj. Njegova dejavnost je bila zelo vidna med leti 1924 in 1932, ko je vzgojil več vrst odličnih telovadcev. Zelo uspešen je bil tudi pri nogometnem društvu ELAN, kjer je bil odličen napadalec in je veljal hkrati za najboljšega nogometaša v Novem mestu. Kot mladec je bil član in delovni odbornik naprednega dijaškega društva Prosveta. — Saje je prvi v Novem mestu uvedel tudi veslaški šport.

Po opravljeni akademiji je Baldomir Saje od 1930. služboval v vojni mornarici. Tam je opravil tečaj za podmorniške oficirje in izpit za komandante podmornic. Bil je I. oficir na podmornici »Osvetnik«, vojna pa ga je zahtevala v kopenski službi kot poročnika bojne ladje I. razreda v podmorniškem oporišču v Tivtu.

Ko je italijanska vojska zasedla jugoslovanska obala, je bil Baldomir Saje izgnan v Novo mesto. S pomočjo Koširjeve družine se je v ta kraj povezal z OF. Čeprav je bilo takrat precej nezaupanja do aktivnih oficirjev, je bil Baldomir že 1941. med prvimi aktivisti OF v Novem mestu. Bil je tudi vodja novomeške mornariške trojke »Mornariške skupine Jadrana«, ustanovljene iz naprednih mornariških oficirjev septembra 1941 v Ljubljani. V novomeški trojki so delovali še Janez Tomšič in Slavko Kavšek. V pripravah na odhod v partizane so jih prehiteli Italijani, ki so jih marca 1942 polovili in odvedli v internacijo v Gornars.

Med mnogimi oficirji in podoficirji, ki so bili izpuščeni iz internacije, ni bilo Baldomira Sajeta, ker se je tudi v taborišču udejstvoval z organiziranjem vojaških internirancev. Ostal je v internaciji vse do prihoda Nemcev. Med prevozom preko Brennerja, Avstrije, Madžar-

ske in Zagreba v Ljubljano je 1. oktobra 1943 pobegnil v Zagreb iz transporta in s pomočjo partizanskih zvez prišel v Novo mesto. Ze po treh dneh je, čeprav močno izčrpan, odšel v partizane.

Najprej je bil v Cankarjevi brigadi, proti koncu 1943 pa je kot mornar odšel na Vis. 23. decembra 1943 je postal komandant brodograja na Braču, sredi februarja 1944 načelnik štaba IV. pomorskega sektorja NOV, 24. maja 1944 pa komandant II. pomorskega sektorja, ki je imel sedež na Dugem otoku.

9. septembra je na ukaz Štaba mornarice NOV odpoval v Slovenijo, kjer bi moral postati delegat tega štaba pri Glavnem štabu NOV in PO Slovenije. Po slovenskih enotah NOV je zbiral mornarje in jih pošiljal v IX. korpus, kjer je Janez Tomšič snoval mornariško skupino. V okviru te skupine je nastal štab mornarice z zaščitnim bataljonom, mornariški odred, Koprski odred in mornariška obveščevalna skupina »Ratko«. Ko je Janez

Tomšič februarja 1944 odšel v Dalmacijo, je postal komandant mornariške skupine IX. korpusa Baldomir Saje, v tem času že major NOV.

V drugi polovici marca 1945 se je štab IX. korpusa v eni izmed zadnjih večjih nemških ofenziv umaknil najprej v Trnovski gozd, nato pa v Mrzlorupo. Tu se je štab iznenada znašel med sovražnimi četami in preostali je samo proboj navkreber proti Vojskem. Med prebojem je sovražno strojnično gnezdo razbilo mornariško skupino na dvoje in del skupine je zašel še globlje med Nemece. Major Baldomir Saje je sklenil pomagati izgubljenim tovarišem za vsako ceno. V mrtvem kotu strojničnega gnezda se je prebil do njih in jih odvedel na varno.

Med nadaljevanjem pohoda ga je med tem, ko je kril umik, zadela dumdumka nemškega ostrorelca, ki mu je raztrgala bok. To je bilo 1. aprila 1945 zgodaj zjutraj. Štab IX. korpusa se je medtem prebil na Sentviško goro in bitka je potihnila. To-

varši so pred odhodom skušali najti Baldomira, ki je brez sledu izginil. Našli so ga med petorico popolnoma golih trupel, med katerimi je bil tudi Sašo Stempihar, propagandist IX. korpusa in trije neznani partizani. Vseh pet so pokopali tam, kjer so padli.

Baldomir Saje je skupaj s tovariši omahnil na pragu svobode, mesec dni prej, kot so enote IX. korpusa vkorakale v osvobojeni Trst, Gorico in Tržič.

»Beseda ni konj« v Krmelju

7. oktobra zvečer, dan pred praznovanjem dvanajste brigade in sevniškega občinskega praznika, bo v Krmelju gostovalo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja. Domačini in gostom se bo predstavilo s humorističnim delom Žarka Petana »Beseda ni konj«.

EDEN IZMED STEVILNIH PRIZOROV, ki smo jih videli v nedeljo, 3. septembra, na Trebelnem in v Mokronogu: skupina starih borcev je obstopila tega ali onega voditelja brigade ali bataljona gubčevcev — in že so se vrstili spomini šale in krepko rokovanje. »Po toliko letih se spet vidiva!« — nešteto krat ponovljen stavček ob srečanju. Med bivšimi borcei gubčevske brigade smo tokrat videli tudi sedem od osmih še živih herojev te brigade; na slavlje so prišli Viktor Avbelj, Franc Avbelj-Lojko, Franc Rojšek-Jaka, Mirko Jerman, Janez Hribar, Franc Kresc-Coban in Stane Potočar-Lazar — Na sliki: skupina starih borcev in aktivistov je na vrtu Devove gostilne v Mokronogu po kosilu obstopila narodna heroja Franca Kreseta-Cobana in generala Staneta Potočarja-Lazarja (drugi in tretji z leve proti desni na sliki). — Foto: Tone Gošnik

PISMA UREDNIŠTVU

Negostoljubna postrežba

Uredništvu DL!

7. septembra sem bil s prijateljem, ki dela v Kovačičevem mlinu, v kavarni hotela Metropol v Novem mestu. Natakariji sem naročil dve pivi, prijatelj dve hrenovki, nato pa jaz še dve turški kavi. Vse to sva sproti pošteno plačala. Ko sva pred odhodom spila turški kavi, je natakarija ponovno zahtevala plačilo za dve pivi. Sram nam je bilo, da bi se tam prerekala, zato sem ji še enkrat izročil 500 Sdin. 8. septembra sem se zaradi tega pritožil pri direktorju hotela in pri šefu kavarne, ki mi je svetoval, naj se v soboto spet oglasim, da bom dobil denar nazaj. To sem 9. septembra res naredil in stopil k natakariji, ki je bila ponovno neprijazna.

Mislil, da bi gostinski lokali kmalu izgubili vse goste, če bi delali tako, kot se je zgodilo nama v kavarni hotela Metropol. Čas zahteva, da se strežniki v lokalih gostoljubno vedejo do ljudi, ne pa tako, kot se je zgodilo nama v kavarni hotela Metropol!

JOZE VEHAR, Smolenja vas 5 pri Novem mestu

Premislimo, preden prodamo!

V Dolenjskem listu št. 16 z dne 7. septembra ste v rubriki »Črnomaljski drobira« objavili novico, da je občinska skupščina Črnomelj svetovala vodstvom občinskih družbeno-političnih organizacij, naj se preselijo. Stavbo, v kateri poslujejo sedaj, pa naj bi prodali interesentom — trgovcem.

Gre za nekdanjo posojilnico, sedaj stavbo družbeno-političnih organizacij. To je reprezentativna stavba sredi mesta, ki tvori z drugimi okoliškimi zgradbami središče mesta in samostojno arhitektonsko oblikovano celoto. Obenem je to edina stavba v Črnomlju, ki ima lepo izdelano in ohranjeno fasado. To stavbo menijo sedaj nekateri kratkovidneži na občini prodati. Dovolite, tovariš urednik, da ostro protestiram.

Govori se tudi (vest ni potrjena), da menijo na občini z izkupičkom poravnati pri-manjkljaj v občinskem pro-

računu. Jasno je, da se takih ukrepov poslužujejo samo slabi gospodarji. Dovolj kulturne sramote nam povzroča že cerkvena sv. Duha, ki služi za nepomembno ropotarnico.

V stavbi se sedaj nahaja tudi ljudska knjižnica (vest o njeni preselitvi objavljate v isti rubriki) in mladinski klub. Knjižnica je zelo lepo vpeljana. Ima tudi čitalnico, kamor hodi vedno več mladih ljudi časopise. V zimskem času bo čitalnica še posebno dobro obiskana, ker je zakurjena in je razen gostilne edini prostor, kamor mladina lahko zahaja. Sedaj pa naj bi vse to štrnovali trgovcem, knjižnico in čitalnico pa preselili nekam na periferijo mesta?

To se ne sme zgoditi! Stavba naj ostane to, kar je. Če se lahko kdo izseli, naj izpraznjene prostore dobi knjižnica ali pa mladinski klub.

JANEZ KURE, Svibnik 5 pri Črnomlju

Nove prodajalne »Preskrbe« v Leskovcu in Kališevcu

Minuli ponedeljek je trgovsko podjetje PRESKRBA odprlo v Leskovcu na novo opremljeno trgovino, v kateri razen živih prodajajo tudi najnujnejše šolske potrebščine. Zraven trgovine so tudi skladiščni prostori. Obnova trgovine je stala okoli 5 milijonov S din.

»Preskrba« je prejšnji mesec odprla za potrebe prebivalcev Bohorja tudi novo trgovino z mešanim blagom v Kališevcu. Gradnja te trgovine je stala 11 milijonov. Razen tega bodo verjetno že drugi teden odprli v Krškem nasproti samopostrežne trgovine dva nova lokala, v katerih bo stalna razstava kuhinjskega in oblazinjenega pohištva. Oktobra bo na Vidmu začela poslovati nova trgovina tipa market. Tu bo samopostrežna trgovina, bife in delikatesa.

»Breza« ob 10-letnici kina v Krškem

Jutri, v petek, ob 19. uri bo v kinu DPD Svobode v Krškem slavnostna predstava novega jugoslovanskega filma BREZA. Kino krške Svobode bo s tem hkrati slovesno počastil deseto obletnico svoje ustanovitve in dosedanjega kulturnega poslanstva.

Sosedje, ki jih premalo poznamo

Prvi vtis slab tudi v Bukarešti

»Socialistično načelo vendar pravi: podirajmo plotove med ljudmi, tu pa je vsaka hiša posebej visoko ograjena,« je znil tja v en dan eden izmed nas, ko smo se vozili skozi romunske vasi. »Pa tudi pripraviti se ne da si.« Pa tudi pripraviti se ne da z okna na okno!« V vrstah ob cesti so vse hiše narejene tako, da nimajo na tisti strani, ki meji na soseda, ne oken ne vrat.

Kot smo se naslednji dan pričeli, smo prispeli v romunsko glavno mesto nepravilno in za glavno mesto nepravilno kraj, šli na prvi ogled na nepravilno kraj, tako da je bil prvi vtis zelo slab.

Sobota popoldne na bukareštanski tržnici. Med zasilnimi stojnicami se preliva reka ljudi. Tu kmetič prodaja gajbico breskev, tam si je nekdo prodal prostor omislil kar na tleh, ni stara ženica prodaja dobro pest feferonov, drobno dekletke ponuja šop cvetja, prodajalec paradižnikov pere plodove kar v toku vode, ki vre iz tal zaradi pokvarjene vodovodne napeljave. In za nameček: Ciganka prinese iz velike prodajalne mesa kup nezavilne drobovine kar na rokah. Prodajalna mesa je taka, da bi jo naša inšpekcija že zdavnaj zaprla.

Kakšna razlika med Bolgarijo in Romunijo!

Potrebovali bodo še veliko turističnih let

Romunskega turističnega središča — Mamaie ob Črnem morju resda nismo videli. Radi verjamemo, da je tam dobro organizirano, da imajo še več razkošnih hotelov, kot jih imajo Bolgari v Varni. Kar pa smo sami občutili predvsem v glavnem mestu, ni kazalo posebnega turističnega navdihla. Od Romunske turistične agencije se na več pozivov iz Jugoslavije ni dalo vnaprej zvedeti, koliko bo katera stvar stala.

Na vsej poti po deželi nam ni uspelo zvedeti, kakšen je kurz romunskega denarja. V turističnem vodiču je pisalo, da je romunski denar — lei, ki je razdeljen na sto banov, vreden 104 Sdin. Kjerkoli smo se ustavili pa so nam razni prekupčevalci ponujali en lei za 60, 70 ali 80 starih din. Kolikor bolj smo se bližali jugoslovanski meji, toliko bolj je padala leiu vrednost. V Temišvaru si ga lahko dobil tudi za 30 Sdin.

Raj za tihotapce in prekupčevalce. »Prodajte najlon srajco, fotografski aparat, zlato verižico, žvečilni gumi?« so nas nekateri Romuni ustavljali kar na cestah. Te stvari so pri njih precej dražje in šele takrat smo se dodbora zavedli, zakaj je bilo treba ob vstopu v državo vse popisati. Odkrili smo, kako dobro bi se dalo preprodajati tovrstno blago na relaciji Trst—Temišvar. Zal smo bili že prepozni, zakaj za te stvari že dolgo vedo Banatčani z naše in romunske strani, romunski cariniki pa tudi...

Dežela je bogata...

Delno je bil naše nejevolje kriv tudi romunski vodič. Medtem ko se je Bolgar Panev neumorno zavzemal za naše dobro počutje ter razlagal, kolikor je vedel in znal, je bil sicer simpatični Konstantin Pascaru še precejšen začetnik v teh stvareh. Tujec ima z jezikom v Romuniji precejšnje težave. Romunska govornica je latinskega izvora in šteje med romanske jezike. Konstantin je govoril angleško, njegove besede je bilo treba še prevesti v slovenščino.

Po velikem rudnem bogastvu, nepreglednih karpatskih gozdovih, po živinoreji in žitu je Ro-

munija že dolgo znana. Okoli 12 milijonov ton nafte načrpajo v okolici Ploestija, Pitestija in na drugih nahajališčih ter jo predelajo v rafinerijah v Giurgiu in v Konstanca. Nemci so se v zadnji vojni do zadnjega krčevito oprijemali teh važnih nahajališč energije. Romunija ima tudi skoraj neizčrpne količine zemeljskega plina in šteje med prve dežele sveta. Močno ima razvito težko in kemično industrijo.

Romunija ima približno toliko živine kot Jugoslavija, čeprav ima malo manjšo površino in malo manj ljudi. Pridela skoraj toliko pšenice in ne dosti manj koruze, od industrijskih rastlin pa je pomembna predvsem sončnica. Pomembna je tekstilna industrija, blago pa je navzlic temu za naše razmere precej drago, ljudje pa so še slabše oblečeni kot pri nas.

Resda mi nismo bili poklicani, da bi svetovali državnemu in partijskemu vodstvu, naj več narodnega dohodka nameni za povečanje osebne porabe prebivalstva, menili pa smo, da bo prej ali slej to potrebno. Posebno zadnja leta so v Romuniji zgradili že toliko velikih industrijskih objektov in imeli tolikšen porast proizvodnje in narodnega dohodka, da bodo tudi lahko več namenili sedanjim rodovom.

...draginja pa precejšnja!

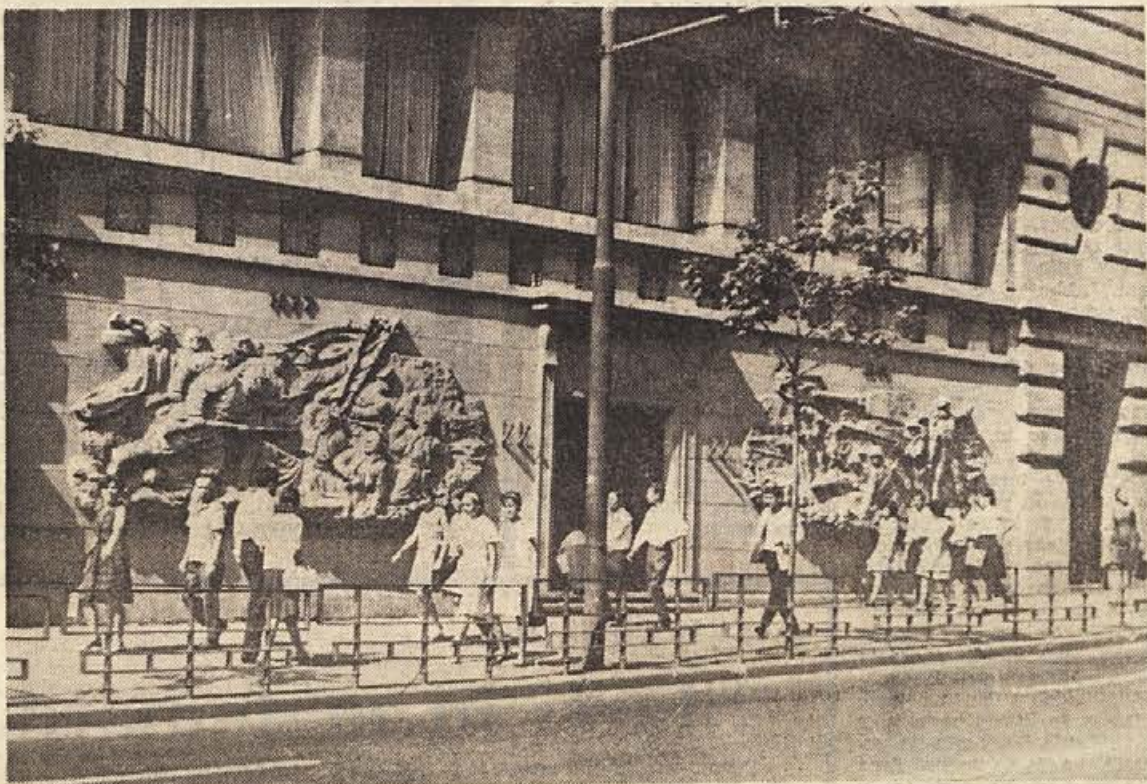
Kot pravi Jugoslovani, ki se ne izneverijo tradiciji in kupujejo s tujo valuto, kolikor jim dovoli jugoslovanska denarnica, smo hlastali tudi po romunskih leih. Toda to pot smo se usteli. S prvega ogleda smo se razočarani vračali v hotel, saj ni nihče odkril stvari, za katero bi lahko rekli, da se jo izplača kupiti, v trgovinah pa tudi ni bilo več romunskih spominčkov, pri katerih seveda cena ne bi bila tako važna. Naenkrat je bilo de narja preveč! Kako redek občutek zadnjih reformnih let...

Preden greste z nami po širokih bukareštanskih ulicah prodajati zljala in kupovat romunsko robo, ponovimo še enkrat: romunski lei je vreden približno toliko kot naš novi dinar.

Kot so nam povedali domačini, zasluži romunski delavec ali družnik okoli 1400 leiov na mesec, visoko šolani strokovnjak pa 2000 in več leiov. In cene: dobre cigarete stanejo 7,5 leia, maslo 40 leiov, lepa moška obleka 1600 leiov, patentni svinčnik pa 8,5 leia. V hotelu stane prenočišče od 50 leiov navzgor. Živila na splošno niso dražja kot so pri nas, če izvememo žvečilni gumi, za katerega pri nas ne vem kam naj ga vtaknem, v Romuniji pa pomeni pravi luksuz.

Značilna romunska kmečka hiša, obdana z lesenim plotom. Na zadnji steni, ki meji na soseda, ni ne oken ne vrat. Znamenitost Bukarešte je muzej Satului, kjer so razstavljene originalne hiše in kmečko orodje iz različnih predelov dežele in iz različnih zgodovinskih obdobji.

Nedelja popoldne na glavni bukareštanski ulici, ki nosi ime po preminulem prvem sekretarju romunske komunistične partije Gheorghe Gheorghiu-Deju. Na steni stavbe sta dva reliefa, ki predstavljata dva važna mejnika romunske preteklosti: leto 1877 — osvoboditev izpod turškega jarma in leto 1945 — zmaga in proglašenje ljudske republike.

Imate žvečilni gumi? Prodajte žvečilni gumi? Če bi te stvari prej vedeli, bi k avtobusu pripeli priklopnik, poln teh izdelkov gumarske ali prehranske industrije in samo še UNICEF bi se lahko kosal z našim poslanstvom. Kjerkoli smo se ustavili, so nas, kot mi nekdanji Amerikanci, obstopili stari in mladi in prosili za »sladke cigarete«. Ni ti nismo zamerili fantiču, ki je pred univerzo v Craiovi, kjer imajo ocene izpitov posameznih slušateljev javno razobešene, namesto ene ponudene cigarete zgrabil celo škatlo in jo ucvril med hišami, zakaj je dobrote ni na spisku uvoznih predmetov. Iz Romunije pa tudi iz Bolgarije ljudje precej težje potujejo v druge dežele in se šele zadnje čase te stvari vidno izboljšujejo.

Prestolnico smo prehitro ocenili le po tržnici

Človek ne živi samo od kruha (ko smo že pri kruhu: Romunija ga ne pečejo vsak dan!). Drugi dan bivanja v glavnem mestu, ki šteje 1,3 milijona prebivalcev, smo ugotovili, da ima razen tržnice, na katero je boljše da ne zaide, tudi veliko stvari, ki si jih je vredno ogledati. Da, mestu smo naredili krivico, ko smo

ga obsodili po prvih vtisih. Res so tisto julijsko noč pometli vse bukareštanske ulice, ker so pričakovali avstrijskega kanclerja, toda tudi sicer je središče mesta čisto, lepo, rekel bi veličastno.

Zal nam ga vodič ni znal predstaviti. Ko smo križarili po njem, smo prav po naključju zašli v čudoviti muzej starih romunskih hiš in kmečkega orodja, kar so tja pripeljali iz različnih pokrajin dežele. Tudi nam ni priporočil ogleda bogatega bukareštanskega muzeja umetnosti, kjer hranijo dela slovitih slikarjev in kiparjev, ki so bila nekdanja zasebna last romunske kraljeve družine, zdaj pa si jih lahko ogleda vsak ljubitelj umetnosti. Vodič nas je opozarjal predvsem na velike stavbe, ki so bile zgrajene v zadnjem obdobju: razne upravne palače, šole in tovarne. Med njimi so res ogromne stavbe, hiša tiska Scantea je podobna moskovski univerzi Lomonosov, pred njo pa stoji velik Leninov kip.

Ko smo že pri tem velikem možu svetovnega delavskega gibanja, naj opozorim še na tole drobtinico, ki pa ni tako nepomembna. Znana je romunska samostojna politika, ki jo krmarijo tako, da se ne zamerijo ne Kitajcem in ne Sovjetom. Njihov položaj je prav edinstven. Nekaj podobnega je moralo biti tudi v preteklosti, saj si drugače ne znam razložiti, zakaj so v Sovjetski zvezi spremenili Stalingrad v Volgograd, v Romuniji pa so taka imena še ostala (Regiune Stalin, Orasul Stalin).

Na obisku v Agrobazenu

Točnejših svežih podatkov o romunskem kmetijstvu ni bilo mogoče dobiti. Pred sedmimi leti je 16.000 majhnih zadrug in veliko število manjših državnih posestev obdelovalo 83 odstotkov vse zemlje. Do leta 1962 so tudi preostalo odvečno zemljo velikih kmetov dodelili zadrugam in državnim posestvom. Od takrat ni v deželi več pravih zasebnih kmetov, večino zemlje obdelujejo v zadrugah in posestvih, plačilo za delo pa dobijo delno v pridelkih, delno v denarju. Če ljudje niso zadovoljni, imajo teoretično možnost izstopiti iz zadruga, vendar se, kot zatrjujejo, kaj takega ne dogaja.

V bližini glavnega mesta smo si ogledali večje posestvo — Agrobazen, ki oskrbuje prebivalstvo z zelenjavo in mesom. Pravezaprav sem v zadregi, kaj naj napišem. Če imajo Romuni tako navado, kot jo imamo mi, da razkazujejo le najboljše agrokombinat, potem bi za Agrobazen veljala ocena slabo, če pa so nam pokazali povprečno kmetijsko gospodarstvo, pa bi bila ocena višja.

Ceprav je bila nedelja, sta nam predsednik zadruga in glavni agronom rada razkazala del posestva — vrtnarijo in goveje hleve. Začudili smo se podatku, da posestvo zaposluje kar 2200 ljudi, od tega pa le štiri visokošolane kmetijske strokovnjake. Kar čedna armada, vprašanje pa je, kako je z delovno storilnostjo. Ne v Romuniji ne v Bolgariji ni bilo dosti slišati o tem; v Bolgariji so nas na to stalno opozarjala gesla, v Romuniji pa jih je bilo precej manj.

Zivinorejci vedo, kolikšna je storilnost, če en krmilec skrbi za ducat krav. V hlevih so napeljene cevi za strojno molžo, vendar so to kasneje opustili in spet molžejo na roke. Živino imajo še kar lepo, le okolica prebivališča spominja na naše odprte hleve.

Z ljudmi je treba živeti, če jih želite doobra spoznati. Bežni vtisi lahko varajo, preveč so slučajni in površni. Podatke je težko preveriti, zato tudi lahko niso najbolj točni. Toda vseeno naj še enkrat primerjam obe deželi, nam premalo znani vzhodni sosedi.

■ V Bolgariji smo vseskozi občutili veliko prizadevanost in željo po napredku, nezlomljiv narodni ponos, prijateljstvo, dobrotno slovansko dušo, privrženost novi družbeni ureditvi. V Romuniji, kjer smo se vozili po boljših cestah, kot jih imamo pri nas ali v Bolgariji, se nam je zdelo, da je teh čustev čutili manj. Mogoče je delno kriva tega tudi govornica in naše nevspešnost, ki so se nam dogodile.

Za obe deželi pa obiskovalec lahko ugotovi: hitro napreduje ta in se želita izkopati iz bede in zaostalosti, po čemer sta bili znani v preteklosti. Ustvarili sta si že solidno osnovo in prehajata v čas, ko ljudem ne bo več treba stiskati pasov.

(KONEC)

PIERRE JEAN JOUVE:

NASMEŠEK

Hodil je pod vročim marčnim soncem po tisti nesrečni ulici, kjer so vse hiše, visoke in nizke, nekako enake in umazane, brez barve, brez stila, kjer so delavnice označene z obrabljenimi izveski iz starih časov, kjer so na zidove že nešteto priblijali in spet pulili najrazličnejše napise, kjer so kavarne prazne, kakor da bi jih zajela melanholija, hodil je po tej ulici, in ko je iskal, ne da bi vedel kaj, in ko je tu in tam zagledal ozadje kake tovarne, kjer je bilo vse majhno, vse brez smisla, neurejeno, kjer je vse kazalo na pusto, enolično in neokusno življenje, je stopal mimo neke razmajane terase, ki je bila v višini sosednjega bulvara. Lahko si prišel gor po stopnicah.

Ko je prišel v ta konec te prežalostne četrti, je začutil nad seboj prisotnost nekega bitja in čisto slučajno je dvignil glavo in zagledal ženo, ki se je naslanjala na ograjo tiste terase. Videl je, da je lepa in primerno oblečena. Zena, ki je s terase lahko nadzorovala vse ulico, ga je gotovo videla prihajati, ko je bil še daleč in majhen kot pika. In v prvi četrtini sekunde se mu je zazdelo, da je tako zrasel v njenih očeh; v drugi četrtini sekunde je videl, da ima blede, mlad in še ljubeč obrazek; v tretji četrtini sekunde je pomislil, da je to najbrž žena kakega uradnika, mati majhnega otroka; toda že v četrti sekundi mu je ona sama zapupala bistro svojega življenja, kajti njene ustnice so se rahlo odprle, se našobile in napele, kakor da bi hotel nekaj sesati — in njene oči so se prav tako odprle in vrgle nanj vročo in sladko svetlobo — prav zares, ogrela je vso ulico — in to bi lahko prevedli z besedami: »Saj veš kaj, saj se razumeva...« In potem je še in še razločno namigovala na isto stvar. Vsak njen gib je kazal to njeno nadarjenost. Končno so se njene usta začela sladko, po žensko smejati. Si razumel, moj ljubi? Toda mož je, brž ko se je zavedel, da ga je to dekletko vznemirilo ob treh popoldne, z veliko častivrednostjo pogledal stran. Ah da, častivrednost — v teh okoliščinah. Se en korak ali dva pod ograjo in pod dekletom — in že je bil izven pasti; toda moral je še enkrat pogledati gor. Razširila je svoj nasmeh. Nenavadno lah-

koten nasmešek, pa oster kot nož. Skoraj kriminalno nežen nasmešek. Zločinski nasmešek, ki bo moža, ki je častivredno pogledal stran, vznemirjal kdove kako dolgo. Nasmešek, ki ga ne pozabiš kar tako. Poklicni nasmešek? Ah ne! Mož je bil že mimo, in ljubezen, ljubezen je bila rojena. Ah da, to je bila prostitutka. A tem huje, kajti ljubil jo je. In bral je v svojem lastnem jeziku, kaj vse bi počenjal z njo; ne akta, ne (bolezen), ampak golota, igranje, ljubkovanje, uživanje in dolgo dolgo skupno življenje. Tako bi bil počenjal z njo mož, ki je korakal dalje po ulici, se od nje oddaljeval, pa je vedel, da se bo vrnil in spet prišel k njej. Vrnil se bom po bulvaru, si je dejal. Presenetil jo bom s te strani.

Mož je prišel do velikega trga, poklical taksi in povedal naslov svojega doma, ko je dvesto metrov od tam deklica ob ograji videla, da prihaja drugi, starejši, in se je nasmešnila.

JOZE GORJUP: priloga k dijaškemu listu »Mlada meseč« (št. 1 — 1925). — Iz rokopisne zbirke Študijske knjižnice MIRANA JARCA v Novem mestu

JOŽE GORJUP:

SENCE

Ne vem, zakaj je sonce tako žalostno sijalo. Nebo je bilo jasno, tako daljno se mi je zdelo in tako visoko, kot še nikoli poprej. Le tihi, srebrno beli oblacik je plaval na njem visoko, in njegova senca, ki je padala gločoko v dolino, se mi je zdela tako tiha in žalostna, kot so sence, ki prihajajo iz vseh kotov v teh večernih urah.

Ne vem, kaj je lepega v teh temnih sencah. Tudi ne vem, zakaj jih tako ljubim in zakaj so se tako priklenile na srce, da brez njih ne bi mogel živeti.

Zdi se mi, da je v teh temnih sencah hrepenenje po soncu večje, in ko bi jih ne bilo nad nami, bi hrepenenje, ki ga nosimo v dušah, ne bilo tako žareče in živo.

Nekoč sem sanjal, da je bila vrh klanca postavljena v temni noči žareča luč. In romarji so hodili po klanecu navzgor k luči, da bi dosegli svoj cilj in našli uteho svojemu hrepenenju. Toda vsakdo, kogar je obsijala ta žareča luč vrh klanca, je obstal kot okamenel in se ni vzdramil več.

Včasih sem pomislil: »Joj, ko bi prišel veter in odgnal oni oblak in bi sonce posijalo v te temne globeli naših duš. Joj, ali ne bi mi vsi zakrili oči z dlanmi in zaklicali velikemu soncu, ki bi sijalo na nas: »Pojdi! Naše oči niso vajene svetlobe, zakaj naše duše so navajene hoditi v temnih sencah. O, ti veliko sonce, pojdi od nas, usmili se!«

Listje kostanja je šuštel, temne veje so preprezale druga drugo, in ko si vstopil v njihovo senco, si čutil, kot da si vstopil v gotško katedralo, in mrak je bil zaprt v te veje... Pa se je sonce na vzhodu zdramilo in poljubilo tudi te temne kostanje. Svetli žarki so planili v ta mrak in ga pregnali.

Joj! In takrat sem spoznal, da listje teh dreves ni več zeleno, kot je bilo nekdanj. Vsak list, ki je ovenel in padel na rosna tla, se mi je zdel krvava kaplja bridkega spoznanja. In tako je padal list za listom...

ART BUCHWALD:

Starši in matematika

Zadnja leta je bilo mnogo razprav v ameriškem sistemu šolskega izobraževanja in v teh razpravah je vsakdo po svoje razlagal, zakaj Johnny ne zna računati. Jaz pa vem, zakaj Johnny ne zna računati — zato, ker starši ne razumejo šolskih nalog.

V dobrih starih časih, ko še ni bilo »moderne matematike«, so učenci delali svoje domače naloge doma, starši so popravljali njihove napake, jih karali in hvalili. Sedaj pa so domače naloge postale takšne, da niti učenec niti njegovi starši ne vedo, kako jih naj rešijo.

Naj navedem primer. Prišla je k meni hčerka in izjavila:

— Očka, odšteti moram 179 od 202.

— To pa ni težko. Napiši število 202, pod njim pa 179.

— Kaj pa naj storim z desetico?

— Kakšno desetico?

— Z desetico pod 202.

— Kaj mi je mar desetica pod 202. Kratko malo odštej 179 od 202! Izposodi si desetico, tako da dobiš 12, od tega odštej devet, pa boš dobila tri, nato pa od 9 desetice odbij 7, pa ti bosta ostali dve desetici. Rezultat je 23.

— Nas so drugače učili. Uporabljati moramo desetice. Desetica je temelj decimalnega sistema pri računanju.

— Dobro, naj bo, ampak rezultat bo vseeno 23.

— Kako pa to veš?

— Odštel sem devetko od dvojke, nato pa sedem desetice od devetih desetice.

— Naša učiteljica pa pravi, da se ne smeš zadolžiti, če nimaš s čim vrniti.

— Čakaj, takoj bom telefoniral tvoji učiteljici in bom videl, kako v šoli odštevate 179 od 202.

Učiteljici sem po telefonu pojasnil, da sva s hčerko naleteja na majhno težavo pri domači nalogi.

Učiteljica je bilo zelo prijazna.

— To je zelo enostavno, mi je pojasnila. — Dvojka v desnem stolpcu so enice, tj. število enic, ničla pa pomeni nič desetice. Levo število je število stotic. Torej imamo dve stotici, nič desetice in dve enici. Pričnimo s stoticami! Ena stotica je deset desetice, toda še tedno ne moremo odšteti pri enicah. Zato bomo številke še enkrat pregrupirali. Prenesli bomo eno desetico v kolono enic in nam ostane deset desetice in dvanajst enic. Vam je zdaj jasno?

— Popolnoma! Vse mi je jasno. Ali vas lahko na koncu vprašam nekaj čisto zasebnega? Ali bo rezultat 23?

— V tem primeru da! Če pa bi delali po drugem matematičnem sistemu, ki se razlikuje od decimalnega, bi bil tudi rezultat drugačen.

Odložil sem slušalko in pogoltnil prgišče aspirinov.

Žalost obhaja človeka o takem preišljevanju. In vprašamo: ali je vse, kar tu govorimo, prenapeto, črnogledo? Kdor je imel priliko opazovati enake prikazni, kdor je hodil po mestih in krajih, kjer so tovarne, kjer »cvete« ona »velika obrtnija«, s katero se bogate dežele tako ponašajo: vprašamo ga, ali ni opazoval že sam enakih prikazni med mladim ženskim svetom: ali ga niso obhajale enake misli? Zato se mi ne čudimo, kakor se je čudila gospoda v trgu, da se gospod župnik, izobražen, blagosrčen mož, pravi duhovni pastir svojim vernim ovčkam, ni mogel nikakor prav sprizajiniti z novim podjetjem. Ne da bi ne bil imel srca in razuma za njih telesno blagostanje, ali nevarnost je na drugo stran velika! On je poznal nevarnost, ali kaj je mogel? Posamezen človek ni da bi jezove postavil splošni povodnji. Tu ne pomaga braniti, tu je zastoj vse poučevanje in svarjenje!

Se neka čudna bolezen se je bila v tem času prišla ljudi v tem okraju, prava kužna bolezen. Kaj je velika fabrika brez premogeta? Graščinski gozdi, kakor smo že rekli, niso bili kdove kaj prida; zanemarjeni so bili, brez umnega gospodarstva, brez pravega varstva; drva je v njih sekal skoraj, kdor je hotel; in ko bi bili še tako veliki, vsake stvari je kedaj konec, gozdi počasi rasto. Premoga bi bilo treba za kurjavo; tako so govorili tuji gospodje. Ta glas se je bil hitro raznesel po vsej okolici; kdor je utegnil, začel je iskati ta čudni kamen po gozdih, dasi ga morebiti še nihče ni videl svoje žive dni; samo to so vedeli, da je črn in da gori.

Pravi apostoli te nove vere je bil Nónsan; njemu se je valilo to črno kamenje noč in dan po glavah, tako da mu je bilo slednjič vse črno pred očmi. Ko bi ga našel, četudi na tujem zemljišču, to je vedel, da se sme kopati tudi na tujem — to bi bila sreča, to bi bilo bogastvo! Potem bi bil Nónsa mož, da bi se mu vse odkrivalo. Dolge številke so mu rojile po glavah, skoraj brez konca. Pokazal bi tem ponosnim gospodom, kako se govori z Nónsanom, ki ga zdaj ta-

ko prezirajo, tako v nič devajo. Kolikor je utegnil, hodil je sam z onimi dolgimi nogami in iskal po gozdih; razkopaval in razgrel je kamenje kakor kokoš, ki išče glist. Sreča mu ni bila ugodna. Iz glave si je moral izbiti, dasi mu je bilo težko, lepo misel, da bode sam imel vse bogastvo, ki je v zemlji zakopano. Pridružiti si je moral tovariše, pomagáče: več oči več vidi. Ni mu jih bilo treba iskati, ljudje so mu sami prinašali raznovrstno začrnelo kamenje in to, ker ni imel sam pravega domovja, v Sódnikovo hišo, kjer se je bil zdaj lahko stalno ustanovil. Sódnik ni kazal posebnega zaupanja, da bi bilo iz tega kaj; ali Nónsan mu je tako dolgo prigovarjal, da ga je pridobil na svojo stran. Uboga gospodinja je morala trpeti, da so ji nanesli v kuhinjo polno te navlake. Zvečer se je poskuševalo, kar se je bilo naneslo čez dan. Okrog ognjišča so bili zbrani Nónsan, Sódnik, učitelj, ki se je jako zanimal za te poskušnje, potem neki krojač, ki je bil, za vse novo vnet, šivanko zamenil z okorno rovnico. Tu so kurili, da je vse pokalo, in kamenje — pekli. Kamen za kamnom je moral v ogenj, kakor se hlebci devajo v razbeljeno peč; tam so se pridno pekli in belili, ali vžgati se, goreti ni hotel nobeden. Učitelj je stal s knjigo v roki poleg kupa, jemal kamen za kamnom v roko, ogledoval ga in obračal ter primerjal, je li tak in tak, kakor je bil premog popisani v knjigi. Nekaj se mu je zdelo, da je tako, a drugo se

mu zopet ni prav ujemalo. Sódnik je nekaj časa potrpežljivo gledal te učene poskušnje, ali slednjič si ni mogel kaj, da bi se ne ponorčeval:

»Možje, meni se zdi, da že diši po premogu, kaj pravite?«

To je bilo nekaj, vsi začno vohati.

»Meni se tudi zdi,« pravi Nónsan vesel; »kaj pa vi, gospod, ljudi magister?«

Nónsan je rad z učiteljem zinil kako latinsko, ki jo je bil kje pobral.

»Jaz sem nahoden,« odgovori učitelj, bodisi da je res ali pa ni hotel naravnost reči, da njegov nos ne čuti nič posebnega.

Sódnik je bil neusmiljen, s prstom pokaže Nónsanu v ogenj:

»Tega le ven potegni; ta bo že pečen, ves rdeč je že!«

»Nónsan mu mirno odgovori:

»Potrpiljenja je treba, potrpiljenja, to ne gre tako naglo.«

»Meni se pa zdi, da bi prej dočakal sodnega dne,« reče Sódnik. »Veste kaj, možje, za nočjo bodi dovolj, ogenj žejo dela; pojdemo na kozarec vina!«

To je bila modra beseda; vsi so bili njegove misli; kdo bi se ustavljal Sódniku, zlasti kadar je klical na vino!

Prve poskušnje se niso bile posrečile; ali Nónsan se ni dal tako lahko oplahiti in odvrniti od misli, katero si je bil vtepel v glavo. In tako je prav; kje bi bile vse naše glasovite iznajdbe, ako bi ne bilo mož, kateri se, ko jim zasveti kaka nova misel v učeni glavi, noč in dan trudijo, preišljeajo in preiskujejo, dokler ne pridejo stvari do konca! Takoj drugi dan potem je Nónsan kolovratil zopet po gozdih, da bi prišel na sled blaženih premogetov zeli. Pregovor pravi: Kdor išče, ta najde, ali tega ne pravi, kaj najde. Komu se ni že zgodilo, ko je kaj iskal, da je res našel, ali vse drugo, samo tega ne, česar je iskal.

MATEJ BOR:

Skoz mesečino, veter, sneg...

Skoz mesečino, veter, sneg ko mornarji plovete v neznana obzorja:

»Morda nas viharna morja naplavijo na čeri časa. Naša telesa bodo bratom stopnice v svobodo. Nekoč bodo legli pod sončna drevesa, gledali v spomladne oblake, in vodo, pojočo pod vrbami, poslušali. Morda bodo v travah zaspali, rastočih iz naše krvi, in sanjali o nas ki smo pali zanje...«

Skoz mesečino, veter, sneg ko mornarji plovete v neznana obzorja:

— Nocoj gremó v napad. Glej, kako globoko je nebo! Sneg naš beli brat, razlij se v temo! Veter potepuh podaj nam roko!

Mesec lenuh, hitreje za nami! Mi gremó, gremó s puško na rami v napad za svobodo, za kruh! —

Tako, ste šli in z vami mesečina šumela je v valove belih njiv, jaz vrnil sem močan se, ko da vina čarobnega iz vaših src sem pil.

(1941)

25 let Borove zbirke „Previharimo viharje“

6. septembra dopoldne je predsednik Zveze združenj borcev NOB Slovenije Franc Leskošek-Luka sprejel partizanskega pesnika Vladimira Pavšiča-Mateja Bora in mu ob 25-letnici izida pesniške zbirke »PREVIHARIMO VIHARJE« izročil spominsko darilo. Zbirka »Previharimo viharje« je izšla, kot je znano leta 1942 v Ljubljani v ilegalni partizanski tehniki, njen pojav na Slovenskem pa je bil sila pomemben tako za propagandno kot organizacijsko delo v našem narodnoosvobodilnem boju. Borova zbirka pa je bila in je hkrati tudi dragocen prispevek poeta v zgodovino slovenske književnosti, saj je kot umetnik in revolucionar pozival množice na boj za svobodo in srečo naših narodov in vsega sveta (Foto: Ljubljanski dnevnik)

PARTIZANSKI ROG je izšel!

Dolgo pričakovana knjiga Dolenjske založbe in založbe Obzorja iz Maribora je te dni izšla: v torek dopoldne smo imeli v rokah prvi novomeški izvod PARTIZANSKEGA ROGA izpod peresa prof. Janka Jarca, ravnatelja Dolenjskega muzeja v Novem mestu. Knjigo, ki sta jo založili omenjeni založbi, tiskala pa Blasnikova tiskarna ČP Delo v Ljubljani, je okusno opremil Uroš Vagaja, ima pa 267 strani.

Naj zaradi pomanjkanja prostora naštejemo tu samo naslove poglavij, ki sledijo avtorjevi uvodni besedi in prvemu delu, ki pripoveduje o Rogu v preteklih stoletjih: Partizanski Rog kot zbirališče dolenjskih partizanov, Partizanska spomlad 1942, Prvi znanilci viharja. Roška ofenziva, Ponovni vdori na Rog in boj za Suho krajino, Rog — srce svobodne Slovenije, Spopad pri Rajhenavu in zadnji italijanski vpad na Rog, Itali-

ja položi orožje, Sest tednov svobodne jeseni 1943, Oktobrsko neurje, Zavarovanje Roga in boj za dolino Krke, Vdor v Belo krajino, Zadnji boji za Krko in Rog, Slovenska centralna vojnopartizanska bolnišnica, Tehnike, tiskarne in delavnice, Pomembnejši kraji na območju Roga. Knjiga, ki smo jo dolgo pričakovali, bo te dni na prodaj v vseh knjigarnah. V kratkem bomo o delu obširneje poročali.

Tg.

Pred Gorjupovo razstavo v Novem mestu

Kostanjeviška Gorjupova galerija in Dolenjska galerija v Novem mestu pripravljata zanimivo razstavo Gorjupovih del v Novem mestu. Šestdeset let je preteklo od slikarjevega rojstva in trideset let od njegove smrti: tako kratek čas je bil dan umetniku. Gorjup je začel ustvarjati v Novem mestu pod Jakčevim vplivom. Zanimivo je, da pada razstava v čas, ko v Kostanjevici na Krki restavrira-jo freske v Miklavževi cerkvi na otoku, delo Jožeta Gorjupa, slikarja velikih ploskev ter svojčas veliko obetajočega freskanta. V Dolenjski galeriji bo zbrana veliko: razstavljena bodo slikarjeva olja, lesorezi, jedkanice, plastike ter tudi dve freski. Razstavljenih bo tudi nekaj fotografij obnovljenih fresk. Slikarjeva umetniška zapuščina je velika in le redkokdaj se zgodi, da ostanejo skoraj vsa dela v eni galeriji. Galerija, kjer so Gorjupova dela, nosi njegovo ime.

Med umetnikovo zapuščino pa sodijo tudi literarni poizkusi. V študijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu hranijo v rokopisnem oddelku Gorjupovo pesniško zbirko z likovnimi prilogami ter novomeško gimnazijsko glasilo Mlada misel, kjer se je za urednika podpisoval Jože Gorjup. Študijska knjižnica v Novem mestu hrani dva izvoda prve številke iz leta 1925. Skromen zvezek je bila Mlada misel, vendar je že na zunaj viden vpliv posebnega okusa: domala kvadratasta oblika, zelene platnice... Jože Gorjup je bil takrat v četrtem razredu gimnazije. V zvezek, pisan z roko, je prispeval pesmi ter kratko prozo Sence, katere odlomek objavljamo v tej številki. Kot je v zgodnjih Gorjupovih delih, nastalih še v Novem mestu, viden vpliv Jakčevega liričnega ekspresionizma, tudi v njegovih literarnih poizkusih zasledimo vpliv struje, ki je bila na Slovenskem zasidrana zlasti v

Novem mestu. Zdi se, kot da so Gorjupove skice, priloge ne Mladi misli, kot narejene za ilustracije k Jarčevim ekspresionističnim pesmim.

P. BRESČAK

LADO SMREKAR

Ustvarjalni nemir in konec Jožeta Gorjupa

Letos poteka šestdeset let, odkar se je rodil kostanjeviški rojak, slikar in kipar Jože Gorjup. Prerana smrt pa je povzročila, da se v istem mesecu in istem letu spominjamo tudi 35-letnice umetnikove smrti.

Ob tej priložnosti bi rad povedal nekaj besed o tem neugnanem ustvarjalcu, čigar del umotvorov smo izbrali za posebno razstavo, ki zdaj kroži po slovenskih mestih. Ne pričakujete od mene nikaršnega visokega letečega razpravljanja o umetniku in njegovem delu, marveč le nekaj besed o tem, kakšna je bila njegova življenjska pot, kaj nam naš Gorjup pomeni in zakaj smo se odločili, da ga posredujemo široki slovenski javnosti, ki naj ga s tem spozna in mu pripiše tisto mesto, ki mu kot dragoceni umetniški osebnosti pa vsej pravici pripada in ki mu jo je dalo tudi najvišje strokovno mnenje, pri čemer mislim na oceno akademika dr. Franceta Steleta — patriarha umetnostnih zgodovinarjev na Slovenskem.

Jože Gorjup je izšel iz uradniške družine, ki se je ukoreninila v dolenjski Kostanjevici. Rodil se je 20. aprila 1907, doživel kot učenec nižjih razredov domače osnovne šole prvo svetovno vojsko, kot gimnazijec rojstvo kraljeve Jugoslavije, kot študent likovnih umetnosti in svetovljan pa svetovno in našo domačo gospodarsko krizo.

Po končani osnovni šoli je šel v novomeško gimnazijo, ki je dala s svojim življenjem in v stoletni praktični preizkušeni redom slovenski kulturi vrsto odličnih tvorcev. Tu je na mah stopil sredi dijaškega vrveža, na mah postal iskalec novih poti in kaj kmalu pokazal ne samo svoje zanimanje, marveč tudi resničen dar za gledališče, likovno umetnost in literaturo. Tako je kot dijak najprej urejal literarno glasilo »Zarja«, ki ga je nadaljevala »Mla-

da misela. Pri obeh glasilih je deloval kot urednik, kot ilustrator in kot literat. To živahnost je ob vsakih počitnicah ponesel tudi v redno Kostanjevico, kjer je priredil in recitiral zdaj večer Kosovelove lirike, drugič spet pripravil Cankarja, Zupančičevo »Veroniko«, pa še in še. Bil je poln idej, neutrujen v iskanju novih spoznanj, poln nekega izrazitega ustvarjalnega zanosa in navdušenja.

V tem času so čudoviti lesorezi Božidarja Jakca, ki jih je vrezal za Gradnikovo pesniško mojstrovino »Pisma«, vzbudili v Gorjupu vrsto lastnih poizkusov v lesorezu in linorezu, od katerih se jih je nekaj ohranilo in jih nekaj predstavljamo

Jože Gorjup, nadarjeni slovenski slikar, fotografiran 24. marca 1930 v Firencah.

tudi na tej razstavi. V tem času je Gorjup tudi že kiparil in že v začetnih plastikah opozoril na melan-

holično razpoloženo naturo, ki je vsa dovezna za svetle vzore, od katerih je bil v tej dobi najmočnejši Jakčev lirični ekspresionizem. Pod vplivi Jakčevega mojstrstva in pod vtisi Jakčevih stvaritev je Gorjup ilustriral svoje lastne verzje in 1924 že pripravil svojo pesniško zbirko. Verzi, ki so se ohranili, kažejo vse značilnosti ekspresionizma in so — čeprav zelo mladostni — moderno občuteni.

Novomeško gimnazijo pa je predčasno zapustil in šel na zagrebško akademijo. Tu je začel s študijem kaparstva pri Kršiniću in Meštrovicu, ki ga je, kot pravi akademik Stele, »popolnoma osvojila«. Meštrovic je bil tedaj na višku svoje ustvarjalne moči in njegov lirično ekspresivni formalizem, ki je bil naslonjen na južnjaško renesančno razpoloženo, je mladega Gorjupa prvem prevzel in veliko bolj zanimal kot severnjaško orientirani ekspresionizem Franceta Kralja.

Tako razpoložen zapusti Gorjup 1927 zagrebško akademijo in se preseli v renesančne Firence, kjer se posveti slikarstvu in grafiki. Tu je kot slikar zgledeje pri mojstru Carenti, kot grafik pa se nasloni na Celestina Celestinića. V Firencah je Gorjup strastno vsrkaval utrip renesančnega mesta z razkošnimi kulturnimi spomeniki in drugimi znamenitostmi. Večina Gorjupovih najboljših jedkanic je prav iz te dobe, saj so nastale v Firencah in so tako tudi signirane. Nobenega dvoma ni, da kažejo ti listi značilnosti Celestinićevega mojstrstva, vendar tudi Gorjupovo močno lastno ustvarjalno silo, ki je oplemenitena in obravnava z »romantično narodno nastrojeno« Gorjupovo dušo.

(Nadaljevanje in konec prihodnjic)

DREVI V KOSTANJEVICI NA KRKI

Razstava Rudija Simčiča

Jesenski del letošnjih prireditvev Dolenjskega kulturnega festivala se bo nadaljeval drevi: s samostojno razstavo se nam bo predstavil slikar in grafik Rudi Simčič iz Ljubljane.

Rudi Simčič se je rodil v ljubljanski delavski družini 10. marca 1920. Obiskoval je takratno obrtno šolo in živel v Ljubljani do 1942, ko so ga Italijani zaradi sodelovanja z OF internirali v Gonarsu. Po razpadu Italije je padel v nemško internacijo, od koder se je vrnil bolan. Nekaj časa za tem je delal kot urednik, kmalu pa je našel pot v ustvarjalni svet slikarstva. V dveh desetletjih se je razvil v slikarja nadrealista in interpretira poetične grozljivosti, ki sega nazaj v svet internacije in trpljenja. »Danes pa je Simčič v svojih delih tisti, ki opominja na grozno nevarnost in kot sam pravi: Iz teh slutenj in spoznanj, ki so se bridko uresničile že nad Hirošimo, hočem usmeriti psihično zaskrbljenost ljudi v svetlejšo sfero!« (Iz uvodne besede Andreja Pavlovca v razstavnem prospektu).

Prvič bo Simčič na razstavi (doslej se je že enajstkrat predstavil občinstvu v Ljubljani, Kranju, Zagrebu, na

RUDI SIMČIČ

Bledu in drugje) pokazal tudi svoje plastike v lesu, razen njih pa lep izbor slik v oljni tehniki, več monotipij in grafičnih risb. Razstavo bodo odprli ob 19. uri v Lamotovem likovnem salonu. Hkrati bo recital dramatika Ivana Mraka, ki bobral odlomek iz svoje nove tragedije »Van Gogh Vidov ples«, medtem ko bo spregovoril uvodno besedo Andrej Pavlovec, ravnatelj muzeja v Škofji Loki. Pokrovitelj prireditve je tokrat veleblagovnica MERCATOR iz Ljubljane, Razstava bo odprta do 27. septembra.

Tg.

Nove pridobitve kostanjeviške galerije

Gorjupova galerija v Kostanjevici na Krki je te dni dobila novo delo Jožeta Gorjupa, plastiko, ki predstavlja portret mlajše žene. Delo je iz mavca ter je le malo poškodovano. V galerijo ga je prinesla Gorjupova hči. V Kostanjevici so nam povedali, da bodo verjetno dobili tudi umetniško zapuščino slovenske slikarke Karle Bulovčeve-Mrakove. Ker vseh umetnin v galeriji v šoli ne morejo razstaviti, jih veliko hranijo v depojah. Od časa do časa del razstavljenih slik zamenjajo ter razstavijo nova dela in tista, ki že nekaj časa niso bila razstavljena.

ODLOČITE SE TUDI VI: naročite si Dolenjski list na svoj naslov!

Harry Houdini med enim izmed svojih slavnih pobegov, potem ko se je dal ukleniti v verige in rešine pasove. Znal je utiti tudi iz dvanajstkrat zaklenjene železne kletke, ki so jo vrgli v deroč, ledeno mrzlo reko...

Houdinijeve čarovnije naprodaj

Harryja Houdinija, enega izmed najbolj znanih čarodejev na svetu ni več med živimi. Nekaj njegovih najbolj znanih predstav smo videli tudi pri nas v ameriškem barvnem filmu »Houdini«. Slovitega coprnika je igral Tony Curtis. Pripomočki, ki jih je uporabljal pravi Houdini pri svojih čarovnijah, so zdaj, kot poročila agencija NYT iz Fort Washington v Pensilvaniji, naprodaj tistemu, ki bo ponudil primerno vsoto.

Velik del opreme in pripomočkov, ki jih je 35 let uporabljal Harry Houdini pri svojih čarovnijah, leži v zabojih, ki so shranjeni v nekem skladišču v New Jerseyu. Vse to je sedaj naprodaj. To pa je del ogromne zbirke čarovniških pripomočkov, ki jih je uporabljal več slavnih čarodijev, med njimi tudi Harry Kellar in Howard Thurston. To zbirko sedaj prodaja Bruce Gimelson, trgovec z avtogrami in znamkami.

Po njegovi oceni je v celotni zbirki približno 5000 predmetov. Ti predmeti po večini niso taki, da bi jih lahko postavili v dnevno sobo ter z njimi presenečali in varali svoje prijatelje.

Valvasor o gradovih v dolini Krke

SOTESKA

Neprimerno ime gradu Soteske. Kje leži. Kdo je dal grad prvi zgraditi in zakaj. Nadaljnje zidanje sedanega gradu. Sloves tega gradu. Opis gradu. Ptičnica. Lepe sobane. Odlični odmevi na gradu Soteski. Lep vrt. Globoka klet in veliki in veliki sodi. Sijajna konjušnica. Most in mlina. Brez primere prijeten kraj. Pristava Kulo va sela. Gorski izvir. Posebno ljubeč studenec. Na hrib speljana pot. Ahati. Na hribu najdeš lepe ahate. Zupna cerkev sv. Erazma v Soteski. Spomenik v spomin na uboj poslednjega gospoda iz Loza.

Ta sijajni in čudoviti novi grad nosi po krivici ime Alindot (t. j. pušča), ker tako razkošna zgradba pač nima ničesar skupnega s puščo, temveč se lahko s svojim prelepim poslopjem ponaša bolj kot katerikoli grad na Kranjskem. Grad si je dozdne svoje popolnoma neprimerno ime pridelal po bližnjem starem gradu Alindot, ki se kaže osem takoj onkraj reke Krke ter si je to ime izposodil v prejšnjem stoletju. Opis starega gradu pa bo sledil kasneje.

Prelepi grad, ki ga Kranjec imenuje Soteska, leži na Dolenjskem ob bistri reki Krki, prepolini rib, oddaljen od Ljubljane sedem, od Črnomlja pa tri milje, in sicer ob deželni cesti, ki teče med obema omenjenima mestoma. Od Soteske do trga in gradu Žužemberka štejejo eno miljo, do Novega mesta miljo in pol, do toplega vrelica Toplice, ki so po vsej deželi znane, pa pol ure. Prve temelje za ta prečudoviti grad so položili gospodje Scheier. Ko so ti spoznali, kakšno lepo lego ima kraj

(Nadaljevanje prihodnjic)

Milenin prvi vzpon: naravnost na Triglav

Milena Plut, 18-letna trgovska pomočnica iz Črnomlja, je bila med 100 izžrebanimi ženskami pri časniki TT, ki so se udeležile nedavnega pohoda na Triglav, zato smo jo obiskali. — Ali se že dolgo ukvarjate s planinstvom? — Sploh ne! Bila sem trikrat na Mirni gori, goreni...

— Ste bili za izlet dobro opremljeni? — Čeprav nisem imela primernih, drugo opremo pa sem spravila skupaj. — Ali ste, nevarni takih pohodov, lahko vzdržali naravno turo? — Iz Ljubljane smo se peljale z avtobusi do Bohinja, naslednji dan do Rudnega polja, od tam naprej pa smo šle peš. Hodile smo od 8. zjutraj do 11., ko smo prispeli v Zagorjev dom. Po počitku smo nadaljevale pohod do vrha Planika, tam smo prenočile. Vreme je bilo lepo, a nad Bohinjem je bila megla, tako da razgled ni bil posebno lep. Najbolj mi je ostal v spominu pogled na Aljažev dom, ki smo ga videle v dolini pod seboj. Hodile smo počasi, v skupinah po 6, med seboj pa smo bile navezane. Naša skupina je bila najboljša, ker smo bile nje same mlade. Nesreče ni bilo nobene, le neka 78-letna Zagrebčanka je ostala v Zagorjevem domu, ker nadaljnje poti ni zmogla.

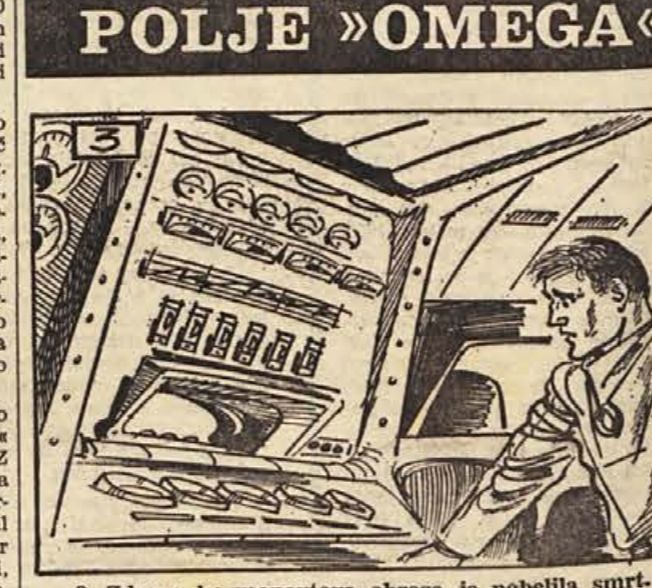
— Vas pohod ni utrudil? — Bilo je nekaj žuljev, mene pa so noge še dva dni bolele. — Boste še kdaj obiskali Triglav? — Verjetno že prihodnji teden z družbo iz Črnomlja! Ra.

Oglašujte v DL!

Kako ste se znašli med toliko tujimi ženskami? — To me je malce skrbelo, a sem že na kolodvoru v Ljubljani dobila družbo. — Kako ste se znašli s svojo točko »Mleko lahko uideš. Ogromno galvanizirano železno posodo na odru so skoraj do vrha napolnili z vodo, nato pa so ga zaklenili vanjo. Očitno je bilo, da se bo v njej utopil. Toda kakor hitro so spustili pred gledalci zastavo, je Houdini z rameni odrinil vrh posode. Lažni obroč okoli posode mu je omogočil, da je odrinil pokrov skupaj s ključavnicami.

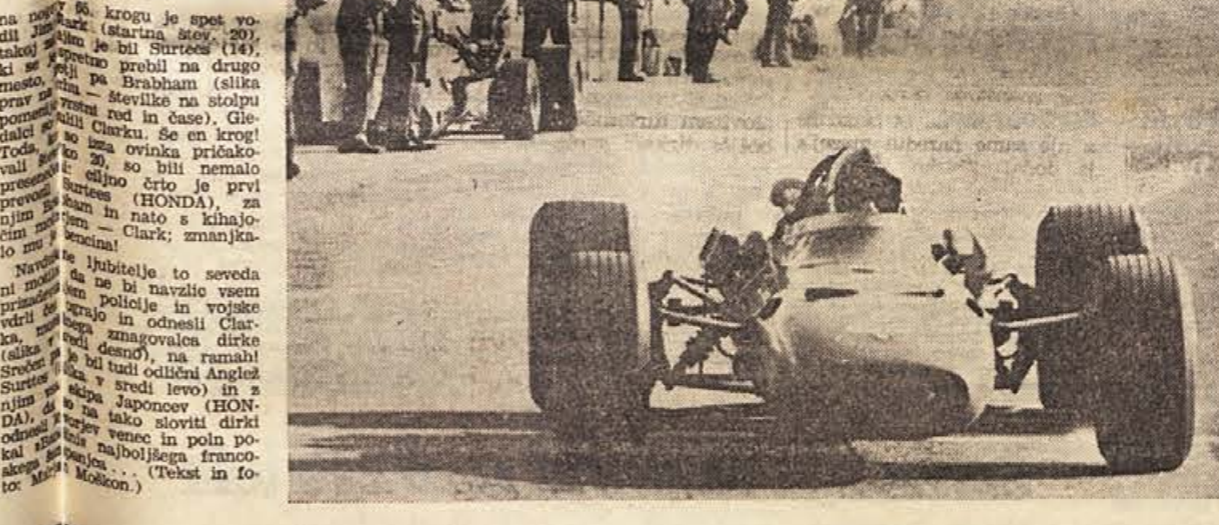
POLJE »OMEGA«

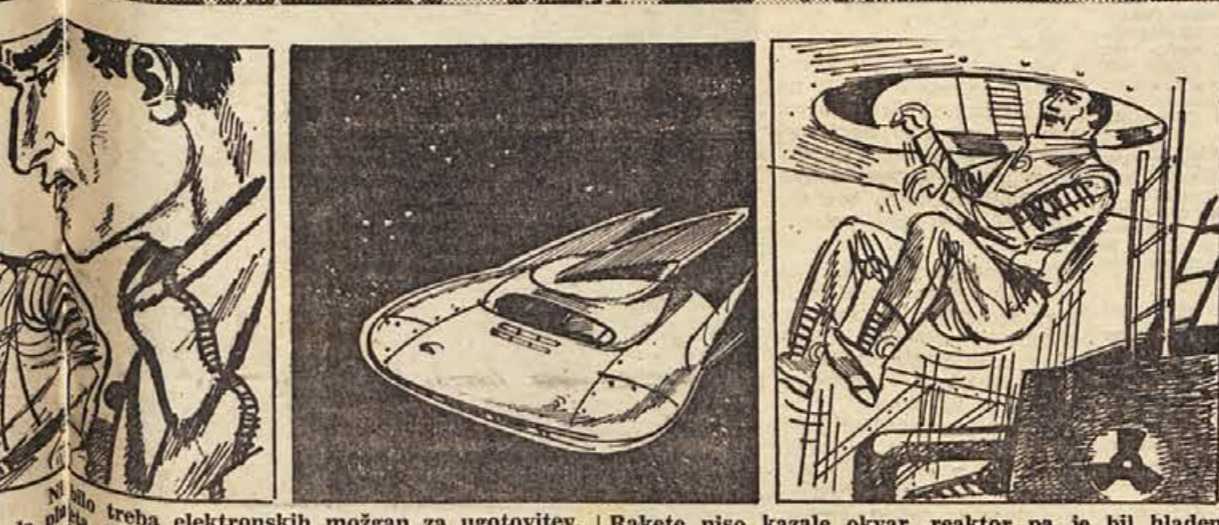
3. Zdrava kozmonavta obraza je pobelila smrt na bledica. Neznana sila iz večino skrivnostnih globlin kozmosa je grobo vdrila v sleherni vjak ladje, v poslednje vlakno pretresenih vesoljcev! Jean je kričnil. Človeški glas je v tem grozljivem trenutku prvi pretrgal tesnobo; vesolja sta planila k instrumentom. Čakalo ju je več poraznih ugotovitev! Zveza z Zemljo je bila prekinjena. Orientacijske in krmilne naprave so odpovedale.

Presenečenja na dirki v Monzi

NE HODI DOMOV BREZ PAVLOVIC

3. Zdrava kozmonavta obraza je pobelila smrt na bledica. Neznana sila iz večino skrivnostnih globlin kozmosa je grobo vdrila v sleherni vjak ladje, v poslednje vlakno pretresenih vesoljcev! Jean je kričnil. Človeški glas je v tem grozljivem trenutku prvi pretrgal tesnobo; vesolja sta planila k instrumentom. Čakalo ju je več poraznih ugotovitev! Zveza z Zemljo je bila prekinjena. Orientacijske in krmilne naprave so odpovedale.

skrivnost izrezljane skrinjice

August Berleth

»Saj je res čudno: koža je potemnela, balzimirana, trakovi pa čisto novi...«
»Morda je pošiljatelj s tem poslal neko sporočilo. Morda prav tisti, ki mu je bila roka odsekana, ali pa kdo drug v njegovem imenu.«
»Zdi se mi nesmiselno...«
»Pa ni! Odsekana roka je polkovniku Morelandu nekaj sporočila. Saj je stvar res grozna, vendar zdrav človek ne bo omedlel samo zato, ker vidi odsekano roko, če mu to ne pomeni še nekaj drugega.«
»To so zgolj ugibanja.«
»No, pomisli!« je rekel Ponce, »mar se polkovnik Moreland ne vede kot človek, ki se zaveda, da mu je življenje v nevarnosti?«

»In da ta nevarnost prihaja iz Malaje, sem pripomnil. «Poglejva ladijski register, preden se vrne Flora Moreland v najino sobo. Poglej: v zadnjih petih dni ni nobena ladja iz Malaje pristala v angleških pristaniščih.«
Ko se je Flora vrnila, je Ponce zapril register in rekel: »Gospodična Moreland, ko se je vaš stric zbudil iz omedlevice, ali je rekel ali naredil kaj takega, kar vas je presenetilo?«

»Rekel ni nobene besede. Bil pa je zelo bled. Pogledal je skrinjico in se kar oddahnil, ker je bila spet zaprta. Takoj jo je vzel. Vprašala sem ga, če mu je že dobro. Dejal je, da se mu malo vrtil v glavi, zato naj ga pustim samega. Odsel je skrinjico v svojo spalnico, nato pa se zaklenil v delovno sobo. Dve uri kasneje je prišel njegov advokat, gospod Harris. Stric je bil nekoga poslal ponj, saj drugače se advokat ob tej uri ne bi oglasil.«
»In kako ste našli skrinjico, gospodična Moreland?«

»Stric ima v spalnici ne samo pisalno mizo, ampak tudi star mornariški zaboj; zelo mu je drag, ker ga je spremljal in mnogih potovanjih. Preden je stric stopil v službo pri znanem ministrstvu, je bil nekaj časa v kraljevski mornarici. In zaboj ima še od takrat. Vedela sem, da bo skrinjica nekje na treh krajih. Našla sem jo v zaboji, ko je stric govoril v delovni sobi z advokatom. Sinoci, okrog enajstih, sem jo vzela iz zaboja, da jo zjutraj odnesem vanj, preden se stric prebudi.«

»Ali je stric skrinjico komu omenil?« je vprašal Ponce. »Ne vem, res ne. Mislim na, da tudi z advokatom Harrisom ni govoril o njej, saj bi mu jo bil pokazal. Pa je ni, ker je bil ves večer v delovni sobi, skrinjica pa v spalnici.«

»Mislim da je samo ena pot, gospodična Moreland: vprašati moramo strica, da odgovori na vprašanja, na katera vi niste dobili odgovora.«
V oči ji je zasijal strah, ko je rekla: »Oh, gospod Ponce, bojim se tistega, kar lahko pove.«
»Veste,« je dejal Ponce, »mislim, da je življenje vašega strica v nevarnosti. Gotovo bo naju s Parkerjem sprejel, vam pa bil hvaležen, ker mu hočete pomagati.«
Obupano je povsila roko. »Prav, pa pojdimo.«
Ponce je pogledal na ure. »Zdaj je devet. Na Baker Streetu se lahko ujamemo metro in bomo čez eno uro že v Watfordu.«

»Prav, gospod Ponce. Stric me bo nemara hudo ozmerjal, pa nič zato.«
Izstopili smo iz metroja, vzeli taksi in se odpeljali proti hiši polkovnika Morelanda. Ponce je bil zamišljen. »Gospodična Moreland, bojim se, da bomo prepozni,« je rekel nenadoma.
»Zakaj tako mislite?« je prestrašeno vprašala Flora. »Ze štirje policijski avtomobili so nas prehiteli. Kar mislim, da bomo v Moreland Parku našli policiste.«
Flora si je na usta pritisnila robec. Ponce se ni bil zmotil. Pred visoko živo mejo polkovnikove hiše so stali policijski avtomobili. Pred vrati je stal policaj.
»To je Mecker,« je rekel Ponce, ko ga je zagledal. Ko se je tako taksi ustavil, je Mecker pokazal z roko, naj nadaljuje vožnjo, ko pa je spoznal Ponca, je roko povesil.
»Kako ste pa že zvedeli, gospod Ponce?« je vprašal in pogledal Floro. »Ali je to morda gospodična Moreland?«
»Morda je res,« je odgovorila Flora. »Povejte mi, prosim, kaj se je zgodilo?«
»Išče vas inšpektor Jamisson. Pojdite z menoj, prosim.«
»Ze dobro, Mecker,« je rekel Ponce. »Bo šla kaj z nami v hišo.«
»Prav, gospod Ponce, in hvala,« je odgovoril policaj in stresel z glavo. »Grozen, prizor, gospodi Strahota.«
Flora Moreland je za trenutek obstala. Začela se je tako tresti, da se je morala nasloniti detektivu na ramo.
»Bojim se, gospodična, da se je zgodilo tisto, česar se je vaš stric bal.«
V hiši smo našli inšpektorja Jamissona iz Scotland Yarda. Govoril je s policajem, se naglo obrnil, ko smo vstopili, in namrščil čelo.
»Tole je zasebni detektiv Ponce Solar,« je povedal drugim. »Le kako ste že zavohali, kaj se je zgodilo? Ste pa res od vrage. Ponce!« Nato je pogledal dekle. »Aha, gospodična Flora Moreland, kajne? Iščemo vas.«
»Kaj se je zgodilo, povejte!« je zaprosila.
»Ali ne veste?«

Skupščina je zaprosila za posojilo

Občinska skupščina v Brežicah se je obrnila na republiko z prošnjo za posojilo za zidavo novega trakta osnovne šole v mestu. Razmere na tej šoli so nevarne. Tako ne more biti več dolgo. Toda letos še kljub temu ni možnosti, da bi napravili vsaj temelje. Akcija za zbiranje denarja po delovnih kolektivih ni uspela, zato trenutno ni kje dobiti začetnega kapitala. Občani bodo o prispevku za gradnjo nove šole najbrž še enkrat odločali na referendumu.

Na Čatežu zmanjkuje vode

Z otvoritvijo povečanega motela na Čatežu se je pojavila zaskrbljenost glede vode. Ze prej se je dogajalo, da je večinski zmanjkalo, zdaj pa je direktor restavracije na Griču prepričan, da sedanje zajetje ne bo imelo dovolj vode za restavracijo in vas ob enem.

Na Čatežu so štirje izviri, a voda je povsod neprimerna. Nazadnje so vzeli vzorce iz izvira pri Vrančičevi gostilni. Od tam bi jo s tlačilko potiskali po ceveh do sedanje rezervoarja in jo nato speljali v obstoječe omrežje. Vprašanje vode bi bilo tako rešeno za daljše obdobje, če bodo strokovnjaki ugotovili, da je užitna.

Restavracija je poslala predlog krajevni skupnosti Čatež, v katerem se obvezuje za financiranje zajetja pri Vrančiču, za nakup črpalke in polaganje cevi do višine starega rezervoarja, če jo krajevna skupnost oprosti plačevanja vode za 5 let. Omenjena investicija bo veljala okoli 8 milijonov Sdin. Če krajevna skupnost s tem predlogom ne bo soglašala, bo motel povečal vodovod le zase.

Vodovod v Mrzlavi vasi

Prebivalci Mrzlave vasi še nimajo vsi vodovoda. V šest hiš bo pritekla voda ta mesec. Ljudje so trdo delali in zdaj je njihov trud poplačan. S ponosom bodo proslavili ta svečani trenutek in povabili medse predstavnike občinske skupščine in družbenih organizacij.

Komunisti v septembru

Osnovne organizacije Zveze komunistov bodo ves september porabile za to, da bodo temeljito pretresle predlog za organizacijske spremembe v občini, ki ga je dal v razpravo občinski komitej. Komunisti naj bi bili odslej vključeni v terenske organizacije, v delovnih kolektivih pa bi se sestajali le kot aktivci, če je članstvo dovolj številno. Odslej ne bo več majhnih organizacij s štirimi ali petimi člani in tudi dejavnost bo širša v okviru krajevne skupnosti.

Matični urad Artiče

V avgustu ni bilo rojstev, mti porok. Umrli so: Franc Levak, soc. podpiranec iz Artiče, 54 let; Zdravko Sekoranja, soc. podpiranec iz Zgornjega Obreža, 18 let in Marija Urek, družinska upokojenka iz Trebeža, 72 let.

TOVARNA POHIŠTVA POVEČUJE IZVOZ NA ZAHOD

„Nevesta z dolarji“ v zagati

V denarni stiski se je brežiška tovarna pohištva zatekla nazaj k poslovanju s posredniki — Ponovno se želi osamosvojiti — Banke so jo pustile na cedilu, podjetja, ki tonejo, pa kljub temu rešujejo — In tako ostajajo mnogo obetajoči kolektivi brez dinarja

Za brežiško tovarno pohištva je značilno, da dela pretežno za izvoz, da se je specializirala in prilagodila izvozne izdelke željam določene sloja ameriških odjemalcev. Specializacija je prinesla tovarni ugled v tujini in doma. To je bil tudi najrazumnejši izhod iz krize, v kateri se je znašlo podjetje pred leti.

Vrednost izvoza se skokovito povečuje. Pred dvema letoma je dosegla 200 milijonov S din, lani 585 milijonov, letos pa se bo približala milijardi starih dinarjev.

Direktor tovarne inž. Janez Jerman je prikazal tudi senčno stran teh uspehov in našel težave, ki kolektivu grenijo ure. V začetku leta se je podjetje odločilo za samostojen uvoz reprodukcijskega materiala. Izognilo se je posrednikom, da bi tako prihranilo nekaj milijonov. Računov pa ni moglo sproti po-

ravnati, ker je v stiski za obratna sredstva.

Dolžnikov ima tovarna trenutno za 180 milijonov S din, to pa nujno pelje v nekvindnost tudi njo. S krediti bi si lahko pomagali, a teh ni od nikoder. Banke so tovarno s poslovnimi partnerji vred pustile na cedilu. Medtem ko marsikje še rešujejo potapljačice, ostajajo mnogo obetajoča podjetja brez dinarja. Nad tako bančno politiko se v tovarni pohištva upravičeno pritožujejo.

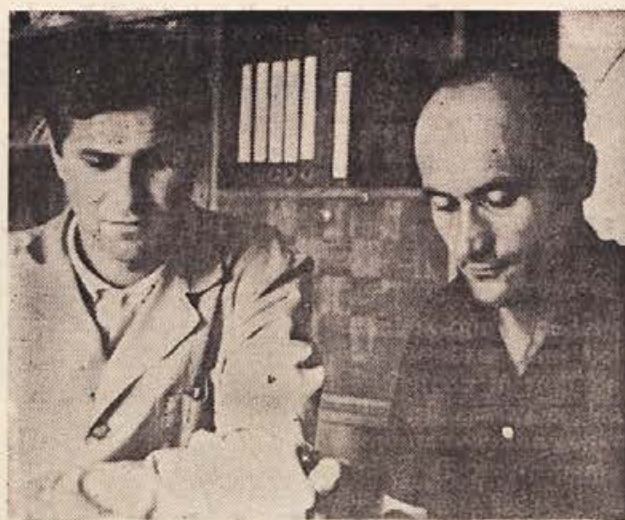
Banka sicer kreditira izvoz, toda samo tisto, kar je že vkrcano na ladji, ne pa tudi priprave izvoza in proizvodnje. Razdobje od nabave materiala do prodaje izdelka traja v tej tovarni devet mesecev. Vse to je pripeljalo podjetje do tega, da se je ponovno obrnilo na uvoznika in da spet uvažja in izvažja z njegovim posredovanjem. V silo se je zateklo k poslovanju iz časov pred gospodarsko reformo.

Letos je nakopal podjetju kopicu nevednosti tudi zastoj na ameriškem tržišču. Ta stagnacija je značilna za maj, junij in julij. Povzročili so jo politični razlogi, predvsem kriza na Srednjem vzhodu. Kljub dogovorjenim dobavnim rokom do konca maja kupci niso odpoklicali blaga in v reškem pristanišču je obležalo za okoli 250 milijonov S din izdelkov. Za podjetje pomeni to mrtva obratna sredstva, katerih posledice kolektiv močno občuti. Na banke se, žal, ne more naložiti, čeravno te na drugi strani snubijo nevesto z dolarji. Kreditiranje je pri nas

zelo razdrobljeno in zaprto v lokalistične meje, pot do posojila težka, čeprav bi z več poslovnosti lahko prebrodili take ovire.

Tovarna pohištva ima napepljenih že veliko poslov za prihodnje leto. Dela bo imela dovolj. Trenutno je njen edini cilj ta, da se čimprej otrese posrednikov in da spet nastopi kot samostojen izvoznik. S posredniki ima namreč slabe izkušnje, ker ti pošljejo preveč uradniškov.

J. TEPPEV

Kolektiv Tovarne pohištva bo konec meseca slavil 20-letnico obstoja podjetja. Pot od skromne obrtne delavnice do moderne tovarne sta nam opisala Franc Peterkovič in Martin Kopinč. Pogovor z njima bomo priobčili v eni naslednjih števil. (Foto: J. Teppey)

NOVA MERILA ZA SPREJEM V ZVEZO KOMUNISTOV

Posluh za ustvarjalni nemir mladih

Poziv občinskega komiteja družbeno-političnim organizacijam — Pazljivo naj bi preučile vsebino odprtega pisma in izbrale za vstop v Zvezo komunistov ljudi, ki to zaslužijo. Vrata ZK so na stežaj odprta vsem prizadevnim družbenim delavcem, zlasti pa mladim ljudem

Občinski komitej Zveze komunistov v Brežicah je razposlal odprto pismo družbeno-političnim organizacijam na terenu in v podjetjih, v katerem jih seznanja, da so vrata v ZK na stežaj odprta vsem prizadevnim družbenim delavcem, zlasti pa mladim ljudem. Do sedaj so zaradi zastaralih meril pri sprejemanju ostali zunaj Zveze komunistov mnogi izmed njih.

Zveza komunistov bo tudi v novih pogojih ostala pretežno kadrovska organizacija, vendar ne več tako zaprta vase. V svojih vrstah želi zdru-

ževati najnaprednejši del družbenih sil, ljudi, ki so sposobni in pripravljeni uveljavljati družbeni napredek. Zaradi tega naj družbeno-politične organizacije in samoupravni organi pri predlaganju v ZK upoštevajo merila, ki jih je izoblikovala nova vloga Zveze komunistov. To so ustvarjalna družbena aktivnost, idejno-politična usposobljenost, samostojnost, družbena odgovornost, pravičen odnos do samoupravljanja in do demokratičnih pravic delovnega človeka, sposobnost za spodbuden vpliv na okolje in ugled med delovnimi ljudmi.

Predloge za sprejem v Zvezo komunistov sprejemajo osnovne organizacije in občinski komitej. Tovarišice in tovariši, ki jih bodo v kolektivih in terenskih organizacijah predlagali v organizacijo ZK, se bodo v razgovoru s predstavniki komiteja seznanili s programom Zveze komunistov, z dolžnostmi in pravicami članov in se šele potem odločili za vstop v njene vrste.

Občinski komitej pričakuje, da bodo družbeno-politične organizacije pazljivo preučile vsebino pisma in izbrale za

vstop v ZK tiste ljudi, ki to zaslužijo.

Pomoč Socialistične zveze, sindikata, Zveze mladine in drugih organizacij je za Zvezo komunistov lahko zelo dragocena. Z razvojem samoupravnih družbe se mora namreč vpliv Zveze komunistov vse bolj krepiti v samoupravnih organih, ker bo šele manj mogoče z državnimi sredstvi neposredno vplivati na odločitve delovnih ljudi in s tem na naš nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj.

Sedanja razvitost samoupravnih odnosov zahteva sodobno, prožno, odprto in demokratično organizirano idejno silo, ki bo sposobna na znanstvenih spoznanjih usmerjati družbeni napredek. Demokratizacija Zveze komunistov pomeni, da se mora preoblikovati v žarišče najnaprednejših pogledov in stališč do bistvenih vprašanj socialističnega razvoja. Zaradi tega želi ZK zagotoviti več posluha za tehtno besedo delavcev in ustvarjalni nemir mladih. Iz socialnega in starostnega sestava članstva izvirajo mnoge dosedanje slabosti in enostranosti, zato se bo Zveza komunistov zdaj otresla škodljive zaprtosti.

Šolstvo ne sme biti prikrajšano

Izvršni odbor temeljne izobraževalne skupnosti v Brežicah upa, da bo do konca leta prebrodil finančne težave in da bo novo leto začel z rezervo v blagajni

V drugem polletju dotekajo dohodki v občinski proračun bolj redno, zato porabniki upajo, da ne bodo več prikrajšani. Nereditni priliv dohodkov se je pokazal tudi v blagajni šolskega sklada. Ta je v prvem polletju najel posojilo za manjkajočo vsoto 150.000 Ndin. Od tega zneska je vrnil 42.700 Ndin, 110.000 Ndin pa je po sklepu občinske skupščine zadržal in prenesel v rezervo sklada temeljne izobraževalne skupnosti za leto 1968.

Izvršni odbor temeljne izobraževalne skupnosti za brežiško občino je že prejel finančni načrt za fi-

nanciranje vzgoje in izobraževanja. Pretežni del dohodka ustvarjajo stalni viri, med katerimi je največji prispevek od osebnega dohodka zaposlenih (1.271.000 Ndin) in prispevek od prometnega davka (1.024.000).

Udeležba pri prispevku iz kmetijstva je precej manjša v končni številki, zato pa izpad ne bo bistveno vplival na finančno zmogljivost šolske blagajne. Izvršni odbor temeljne izobraževalne skupnosti v Brežicah upa, da bo ta uspešno prebrodila težave in si že letos ustvarila rezervo za leto 1968.

Sklad temeljne izobraževalne skupnosti bo imel predvidoma 2 milijona 982.000 dohodkov in prav toliko izdatkov. V tej vsoti je upoštevana dejavnost osnovnih šol, otroškega vrta in glasbene šole, prispevek Zavodu za prosvetno-pedagoško službo, posebno šolstvo, štipendije, regresi in razne obveznosti za lansko leto in letos.

NOVO V BREŽICAH

CLANI OBCINSKEGA SVETA zveze kulturno prosvetnih organizacij iz Brežic so se na četrtkovni seji natančneje pogovarjali o delu v prihodnji sezoni.

VELIKO STEVILO nekdanjih borcev in udeležencev bojev za severno mejo iz prve svetovne vojne se je v petek, 8. septembra, zbralo v dvorani Narodnega doma. Na shodu so se pogovarjali o priznavalnih in imenovalni odbor za proslavo 50-letnice borb za severno mejo, ki bo prihajajoče leto.

IE DNI JE občinska gasilska zveza Brežice poslala vsem društvom sklepe zadnje seje o požarni varnostnem tednu in o občinskem tekmovanju pionirskih desetini, ki bo v nedeljo, 17. septembra. Štirinajst dni zatem bo posvet starejšinskega kadra.

V SOBOTO, 16. septembra, bodo v Čateških Toplicah odprli olimpijski bazen, v katerem so

bo mogoče kopati tudi pozimi. NA IZLET Z MIKAVNIM NASLOVOM »POT V NEZNANO« vabi turistična poslovalnica vse tiste, ki bi si v veselju radi ogledali lepote neznanega kraja. Potovanje bo trajalo dva dni. Odhoda je napovedan za 23. september.

OBISK TRSTA RAZPISUJE SAP Brežice prav tako za 23. september. Potovanje bo zanimivo za vse tiste, ki bi radi kar največ nakupili. Trgovine imajo v razprodaji vse sezonsko blago, ki ga je moda črtala iz kolekcij za leto 1968.

V MOTELU POD ČATEŠKIM HRIBOM imajo vsak dan ogromno gostov. V nedeljo popoldne so bila malone ves čas zasedena vsa ornzija v pokriti restavraciji, čeprav je povečana. Le zunaj na terasi ni bilo zadrege za prostor, ker je bilo vreme deževno in hladno.

V ČATEŠKIH TOPLICAH so priredili v soboto svečer konert domačih viš in napevov. Za to priložnost je zdraviliška kuhinja pripravila dobre domače jedi in s tem gostom izredno ustregla. Tudi med Brežičani je bilo za koncert veliko zanimanje.

Glasbeniki na pragu šolskega leta

Spet je tu začetek šolskega leta. Učilnice glasbene šole v Brežicah bodo ponovno zasedene. Šola ima za seboj pomemben mejnik: dvajseto obletnico obstoja. Zdjaj stopa v tretje desetletje.

Njen ugled je rasel iz leta v leto. Precej učencev je nadaljevalo glasbeni študij na višji stopnji. Veliko zmed njih je pomagalo ustanoviti brežiško godbo na pihala, drugi pa so se spet zbirali po skupinah in se predstavili občinstvu kot zabavni ansambli.

Organizacijsko se je šola lani zelo utrdila. Povečala je krog slušateljev v vseh oddelkih in ustanovila nove. Svoje delo je šola odprla širši javnosti s številnimi produkcijami za odraslo občinstvo in šolsko mladino. Količino zmore družina sedanjih in bivših učencev, so lepo prikazali na jubilejni akademiji, kjer so poželi navdušeno priznanje občinstva. Tudi v prihodnje ne bodo nikogar razočarali, vendar pa kolektiv želi, da bi še naprej dobil finančno pomoč skupnosti.

Učenci glasbene šole med jubilejnim nastopom. Občinstvu se bodo še večkrat predstavili in pokazali, koliko so se naučili in kaj zmorejo.

Sremič stopa v 2. desetletje

Letošnja sezona zaostaja za lansko — Denar, kolikor ga je v občini na voljo za turizem, se preveč drobi — Vseh krajev ni mogoče hkrati razvijati — Hotel SREMIČ razvija lahko le dejavnosti za prehodne goste — Letos je povabil skupine izletnikov iz Italije in razkazovali so jim zanimivosti dolenske pokrajine

»Tovariš direktor, kako pri vas ocenjujete sezono v mednarodnem turističnem letu?«
 »Za nas je bila za spoznanje slabša od lanske. Za primerjavo imam pri roki nekaj podatkov iz prvega polletja. Lani smo zabeležili v tem času 4750 nočnin, letos komaj 2160. Pri številu gostov je razlika manjša: lani v istem obdobju 1767, letos 1522. Med tujci je bilo največ Italijanov (60), Nemcev (42) in Francozov (26). Razen tega je pri nas prenočevalo še 15 Angležev, 8 Švicarjev, 7 Avstrijcev, 6 Turkov in po 2 Čeha in Belgijca.

Prometa smo imeli v prvem polletju za 180 milijonov S din, to je za 40 odst. več kot lani, a dohodek je bil kljub temu manjši.«

»Zakaj?«

Samopostrežnica v bivši tiskarni

Prostore krške tiskarne je po izselitvi odkupilo celjsko trgovsko podjetje MERX. Prihodnje leto jih bo preuredilo in obnovilo ter odprlo v njih samopostrežno trgovino. Krško bo tako pridobilo še en sodoben trgovski lokal.

Kruha ni dovolj niti za Brestaničane

V zadnji številki Dolenjskega lista je bilo objavljeno, da bi lahko brestaniški pek prodajal kruh tudi na Senovem. Od brestaniških potrošnikov smo dobili pismo, v katerem prosijo omenjenega peka, naj napeče dovolj kruha vsaj za njih, ker ga zdaj včasih zmanjka že ob osmih zjutraj.

Zakaj tako?

Brezobzirni voznik mercedesa

Smo na pragu jeseni in jesenskega deževja, ki bo prineslo pešcem še eno skrb več. Zaradi dežja bo na naših cestah, posebno makadamskih, polno luž. Veliko voznikov brezobzirno vozi čez te luže, tako da večkrat poškrbijo pešce. Zato je izrečenih veliko ostrih besed in kletvic.

Tudi meni se je pred dnevi pripetilo tak neljub dogodek. Šel sem iz Krškega proti Stadionu Matije Gubca, ko me je pri novem mostu Franc Zabkar z mercedesom poškrbilo tako, da sem bil moker od nog do glave. Ni mi preostalo drugega, kot da sem se šel preobleči.

Toda vsak se ne more obrniti sredi poti in se vrniti domov. Kako neugodno mora biti človeku, ki gre na pot, pa ga poškrbijo avto in mora potem nadaljevati potovanje moker! Zato apeliram na voznike osebnih avtomobilov, tovornjakov, motorjev in drugih motornih vozil, naj bodo obzirnejši do pešcev!

»Vse storitve so se podražile, razen tega nas bremenijo prispevki za vodno skupnost, za zbornico, za šolstvo druge stopnje itd.«
 »Ali se gostje pri vas združujejo dalj časa?«

»Ne. SREMIČ je prehodni hotel in tega se tudi zavedamo. Ne delamo si nobenih utvar o velikem turizmu. Razvijamo lahko le dejavnosti za prehodnega gosta.«

»Kako se je obrestoval poskus s skupinami turistov iz Italije, ki ste jih vodili na izlete po Dolenjskem?«

»To je bila priprava na prihodnjo sezono. Prepričani

smo, da se bo ta oblika uveljavila. Gostom smo nudili prenočišče in jim nato vsak dan pokazali nekaj zanimivosti naše pokrajine. Obiskali so FORMO VIVO v Kostanjevici, kartuzijo Pleterje, Mokrice, Čateške Toplice, Otočec in se ob tem zelo navdušili za lepote naših krajev. Toda nekaj jih je zelo motilo: slišali smo zelo veliko pritožb nad slabimi cestami. Tu res ne dohajamo turizma.«

(Foto: J. Teppey)

»Koliko gostov lahko sprejme vaš hotel?«
 »Na razpolago imamo 27 sob s 60 posteljami.«
 »Kaj pripravljate za desetletnico?«
 »Skromno proslavo z nagraditvijo tistih članov ko-

lektiva, ki so pri hiši vseh deset let.«

»Koliko ljudi je zaposlenih pri vas?«

»Kolektiv šteje 44 članov in še 17 vajencev, od katerih jih je 6 pravkar končalo šolanje. Kvalifikacijski sestav zaposlenih smo precej izboljšali in ga bomo še. Veseli nas, da dobiva gostinski poklic večji ugled in da ne prihajajo v naše vrste ne tisti, ki ne morejo na nobeno drugo šolo. Ljudje, ki čutijo veselje do tega dela, imajo v poklicu mnogo večji uspeh.«

»Vi ste tudi turistični delavec. Se vam ne zdi, da se v vaši občini denar za turistične namene preveč drobi?«
 »Res je, povsod nekaj začenjamo, nazadnje pa obstanemo na polovici poti. Menim celo, da se Posavje preveč cepi, čeprav je to zaključena pokrajina in bi morali sodelovati med seboj.«

J. TEPPEY

PRED DRUGO SEJO OBČINSKE KONFERENCE SZDL

Zaposlovanje iz novih zornih kotov

V gospodarskih organizacijah se ustaljuje število novih delovnih mest — Trenuten zastoj pa še ne pomeni, da v prihodnje ne bodo bolj odprli vrat novim delavcem — Izhod je v povečanju in specializaciji proizvodnje, v osvajanju tujih tržišč in medsebojnem združevanju — Pot k napredku naj bi bila jasno prikazana v perspektivnem planu gospodarskega razvoja občine

Gibanje zaposlovanja je pomembno kazalo gospodarskega razvoja nekega kraja, zato teh stvari ne bi smeli nikjer spregledati. V krški občini bo zaposlovanje na dnevnem redu druge seje občinske konference SZDL konec meseca. Izvršni odbor konference je zaupal proučevanje in zbiranje podatkov komisiji. Ta bo seznanila člane konference z ugotovitvami in predlogi. Na sejo občinske konference SZDL

bodo vabljeni predstavniki delovnih organizacij, občinske skupščine in drugih družbeno-političnih teles. Prišli naj bi še poslanci in zastopniki Slovenske izseljenske matice, ker bodo na seji obravnavali tudi zaposlovanje v tujini. Gospodarske organizacije se po večini branijo novih ljudi, ker prehajajo na ekonomičnejše poslovanje. Trenutni zastoj pa seveda še ne pomeni, da delavec ne bodo več

potrebovali. Odpiranje novih delovnih mest je nujno in v občini so še neizkoriščene možnosti, na katere so sedaj vse premalo mislili.

Če podjetja ne bodo sama našla poti do razširitve proizvodnje, do njene specializacije in medsebojnega združevanja, bo priskočila na pomoč občinska skupščina. V upravi bo seveda morala okrepiti analitično službo, da bo ta kos novim zahtevam. Takšno delo bo uspešno le ob sodelovanju z delovnimi organizacijami, sicer se bo spet pokazala večkratnost namesto enotnega programa.

Na zaposlitev čaka v občini precej žensk. Z razvojem turizma, gostinstva, trgovine in obrti se bo večalo tudi število prostih ženskih delovnih mest v teh panogah. Možnosti za zaposlitev bodo imele ženske tudi v tekstilni konfekciji, če bo ta uveljavila korak s časom, se prilagodila željam tržišča in ga osvojila z izborom in konkurenčnostjo izdelkov.

Za vse delovne organizacije pa seveda velja, da ne bodo mogle napredovati, če se ne bodo čimprej vključile v mednarodno delitev dela. Tam se težko uveljavi vsaka sama zase, zato je nujno, da se združujejo in v tujini skupaj nastopajo.

Vse te stvari bo obravnavala postopoma tudi občinska skupščina, ki želi ustvarjalno vplivati na gospodarski in družbeni razvoj v občini. Osnova zanj je perspektivni plan, v katerem naj bi bile prav vse panoge postavljene na pravo mesto. Občinska konferenca SZDL, ki bo pretresala zaposlovanje, bo gotovo opozorila na hibe v dosedanjem razvoju in nakazala potrebe po razširitvi posameznih dejavnosti. Jt.

Samopostrežnica je dograjena

V novem poslovno-stanovanjskem bloku je samopostrežna trgovina z bifejem, prodajalna tobaka in 18 družinskih stanovanj — V Krškem je to prva zgradba, ki jo je PIONIR zidal za prodajo

Jutri, 15. septembra, bo gradbenemu podjetju PIONIR potekel rok za dograditev poslovno-stanovanjskega bloka na Vidmu. Zadnji mesec so zelo hiteli in kot običajno se je tudi tokrat ustavilo pri obrtnikih. Kljub časovni stiski je šef delovišča Ivan Rovčan še pred enim tednom menil, da bodo ujeli rok in pravočasno vse dokončali.

SGP PIONIR je to zgradbo sezidalo za prodajo. Spodaj so v prizidku poslovni prostori za samopostrežni lokal in skladišča ter prodajalni tobačnih izdelkov. Samopostrežno trgovino je odkupilo trgovsko podjetje PRESKRBA iz Krškega, prodajalno tobaka pa TOBAK iz Ljubljane.

Nad poslovnimi prostori so stanovanja. Vseh 18 je plačala tovarna celuloze in papirja za svoje delavce. V Krškem je bila to prva gradnja za trg. Tokrat PIONIR ni uporabljal opeke, ampak betonske elemente in jih zunanjo obložil s siporex ploščicami za toplotno in zvočno izolacijo. V zgradbo so vstavljali tudi montažna okna in vrata. Ometi so plastični, in naneseni naravnost na beton. S to zgradbo je PIONIR prikazal hitrejšo in cenejšo gradnjo od klasične.

Prebivalci na Vidmu nestrpno pričakujejo, kdaj se bodo odprla vrata novega samopostrežnega lokala. Taka trgovina je na levem bregu Save že dolgo potrebna. V njej bo tudi bife, v katerem se bodo obiskovalci lahko okrepčali z jedjo in pijačo.

MARIJA TUDOR v Kostanjevici

V soboto, 16. septembra, bo v Kostanjevici brez dvoma ena vrhunskih prireditev letošnjega Dolenjskega kulturnega festivala. Naše osrednje gledališče bo uprizorilo himnično tragedijo Ivana Mraka — MARIJA TUDOR. Glavno vlogo igra prvakinja Drame SNG Duša Počkajeva, režijo je oskrbel Viktor Molka, sceno Uroš Vagaja, kostume Mija Jarčeva, glasbo Marijan Vodopivec, lektor pa je bil prof. Mirko Mahnič. Ivan Mrak je snoval in pisal to svojo dramo med leti 1948 — 1950. Z njo je hotel prikazati »iz božjastnih krčev rojevani Vidov ples kot dokončno rešitev, kot poslednji predgrobni vprašaj okrutne angleške kraljice Marije Krvave. Kot kraljica je brez pomislekov, ne oziraje se na državo in cerkev z zanesenostjo ugonabljala svoje nasprotnike.

Dolenjski kulturni festival vabi k številni udeležbi. Vstopnice bodo v predprodaji v trafikah, lahko pa jih naročite tudi po telefonu na številko 19.

Novi lokali AGROKOMBINATA

Na Vidmu dokončuje PIONIR preskrbovalno središče kmetijskega podjetja AGROKOMBINAT. Lokali bodo odprti še ta mesec. V enem bo mesnica, v drugem prodajalna sadja in zelenjave in v tretjem delikatesna trgovina. Videmčani bodo kmalu dobro preskrbljeni z blagom za vsakdanjo porabo, saj bo te dni odprta samopostrežnica. F. P.

Spet razprodaja konfekcije

V prodajalni TEKSTIL trgovskega podjetja PRESKRBA spet prodajajo po znižanih cenah konfekcijske izdelke tovarna IDEAL iz Nove Gorice in SLOGE iz Slavonske Požege. Cene so nižje za 30 do 60 odst. Znižali so tudi cene srajc, ki so ostale v zalogi, za 25 do 30 odst.

Pralni stroj za vsako gospodinjstvo

Prodajalna ELEKTROTEHNE V Krškem ima na zalogi naslednje superavtomatske pralne stroje:

- Candy 75
- Candy 45
- Zopas 570
- Castor 509
- Castor 409
- REX-Gorenje S-52
- REX-Gorenje 275
- Clean 409

Obveščamo potrošnike, da smo znižali ceno superavtomatskemu pralnemu stroju REX-Gorenje od 2944 Ndin na 2709 Ndin.

Obiščite našo prodajalno in zadovoljni boste!

Po izletu na Madžarsko

V nedeljo zvečer se je vrnilo z dvodnevnega potovanja po Madžarski 116 občanov sevniske in krške občine. Na potovanju so si ogledali madžarska mesta Nagykanizsa, Zalaegerszeg ter Kezthely ob Blatnem jezeru in jezero samo. Videli so tudi nepregledna madžarska polja in tamkajšnji način gospodarjenja. Ob povratku so se ustavili v Murski Soboti, kjer so orisostvovali sprevedu kmetijskih strojev in živine. V Radgoni so si ogledali razstavo sadja ter kmetijskih in gospodinjstev strojev.

Turistični biro SAP bo organiziral septembra in oktobra še naslednja potovanja: 16. septembra enodnevni izlet v Trst; 22. septembra trodnevni izlet v Budimpešto in na Dunaj ter 7. oktobra dvodnevni izlet v Trst in Benetke.

DROBNE S SENOVEGA

V AVUGUSTU SO senovski rudarji nakopali povprečno 885 ton premoga na dan, ves mesec pa 23.895 ton ali 13 odstotkov več, kot predvideva finančni načrt, ter 18 odstotkov več, kot je predvidel tehnični načrt.

PLANINSKO DRUŠTVO Bohor s Senovega je dobilo v svoj planinski dom na Bohorju novega upravnika domačina Ivana Pečnika. Dosedanji upravnik je bil odslovljen, ker ni izpolnjeval higienskih zahtev v domu. Tam je delal le dobrih pet mesecev.

PRIDELOVALCI KROMPIRJA še vedno ne vedo, kam bi prodajali pridelke, ki jih ne uporabijo za domačo prehrano. Ker ni odkupa, ga posamično ponujajo na trgu in vsak zase iščejo kupca. Cena je kljub velikim pridelkom precej visoka.

ČEZ POLETJE je padlo zelo malo dežja. Letos je bilo tudi zelo malo sena druge košnje in bodo morali nekateri odprodati del živine.

100 krvodajalcev v Krmelju

Pri krvodajalski akciji 8. septembra v Krmelju je darovalo kri kar 100 krvodajalcev, kar je še enkrat toliko kot lani. Iz METALNE je dalo kri 36 delavcev, ki so bili ta dan oproščeni dela. Obrat je s tem pokazal veliko razumevanje do plemenitega dejanja svojih delavcev. Iz lila niče Kmetijskega kombinata je dalo kri 9 uslužbencev, osnovna organizacija RK iz Sentjanža je zbrala 19, RK iz Tržišča pa 15 krvodajalcev. Slab je bil odziv v obratu konfekcije LISCA, zato pričakujemo, da bo prihodnje leto mnogo boljši. Komisija za krvodajalstvo pri občinskem odboru RK v Sevnici se darovalcem iskreno zahvaljuje. S. Sk.

Konferenca ZK bo predvidoma 28. oktobra

Sevniški občinski komitej se sredo, 6. septembra, sklicaj sestane sekretarjev krajevnih organizacij ZK. V razgovoru, ki ga je vodil sekretar Jože Bogovič, so udeleženci obravnavali predvsem organizacijske zadeve. Med drugim je bilo tudi določeno, da bo občinska konferenca ZKS predvidoma 28. oktobra, mogoče pa že prej. Udeležilo se je bo 70 članov, ki bodo izvolili nov občinski komitej, kasneje pa bo leta sestavil pravilnik, poslovnik in kratkoročni delovni program. S. Sk.

Zahukovje: ne odlašajmo z vodovodom!

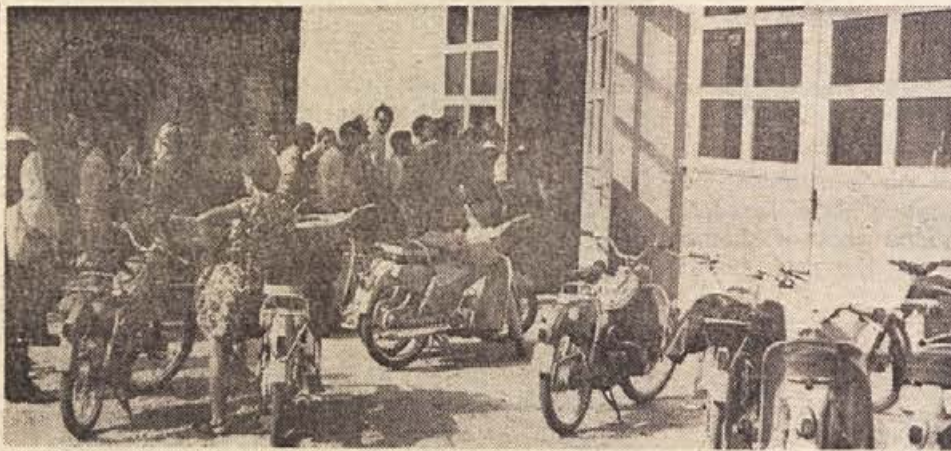
Zahukovčani so že lani uredili cesto čez Dole, v načrtu pa imajo še preureditev zadnjega klanca pred vasjo. Če bodo tudi to naredili, bo mogoče priti v vas tudi manjšimi tovornimi vozili.

Zadnje čase je opaziti, da je nekdanji polet nekoliko popustil. Vaščani bi radi zgradili vodovod, in ko so o tem na sestanku že govorili, so nekateri začeli gradnji nasprotovati. Pripominjali so, da bi gradnja zahtevala preveč denarja in da vodnjaki kar zadostujejo. Če pa bodo z vodovodom odlašali, bo kasneje še dražji. Poglejmo samo, kako so zgradili vodovod v Logu pri Sevnici, ki je že pred leti stal čez 8 milijonov Sdin. Pred dobrim mesecem so dogradili vodovod tudi prebivalci Vrhovega pri Radečah, zanj pa so sami prispevali 13 milijonov Sdin.

Ker ima pri urejanju krajevnih zadev na območju Zahukovja odbornica Zofka Vrtačnikova velike zasluge, so ji prebivalci zelo hvaležni. S. Sk.

Kako bo z gasilstvom prihodnje leto?

Prejšnji teden je obiskal sevniško občinsko gasilsko zvezo zastopnik republiške zveze tov. Vrhovec, da o zve-del mnenje sevniških gasilcev o predlogu, po katerem bi prihodnje leto zavarovalnica prenehala dajati pomoč za požarno varnostno službo. V Sevnici menijo, da občinski proračun ne bo zmogel teh dodatnih dajatev, temu nenejnu pa bodo verjetno pritegnile tudi druge gasilske zveze po Sloveniji. S tako ugotovljenimi razmerami so občinah bo republiška gasilska zveza v kratkem nastopila pri sprejemanju ustreznih republiških predpisov.

MOPEDI:

V petek, 8. septembra, je bila pred delavnico AMD društva ves dan velika gneča. Lastniki mopédov so kar v vrsti čakali, kdaj jim bodo pregledali zveste konjičke, da jih bodo lahko dali registrirati. (Foto: M. Legan)

V LETU KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Volje, predvsem volje je treba!

O delovanju krajevnih skupnosti govorita predsednik KS v Krmelju Franc Vitman in predsednik KS na Blanci Drago Mirt

Drago Mirt

»Ja, pred štirimi, petimi leti se je od po naših krajih s prostovoljnimi delom precej naredilo.« je dodal Vitman. »Zdaj se mi zdi, da bi ljudje vse radi imeli zastoj; še na sestanke neradi prihajajo, čeravno je v našem kraju cela vrsta stvari neurejenih. Poglejte samo okolico stanovanjskih hiš. Stanovanjsko podjetje je resda postavilo premalo posod za smeti, toda tudi tam, kjer

so, ležijo smeti razmetane. V Krmelju nimajo še vse hiše priključka na kanalizacijo, z rodo pa je ob sušnem vremenu pravi križ. Izpopolniti bi bilo treba javno razsvetljavo, urediti potok Hinjo in popraviti most čez Mirno, vsaj zaradi Metalne.

Potreb je veliko, denarja pa malo, zato je hudo, če ni prave volje prebivalcev. Vedno ne bomo mogli govoriti, da smo zapostavljeni, saj so si mnogi bolj odročni in revni kraji že marsikaj sami naredili. Tudi mladina si se lahko bolj izkazala, saj je za prostovoljno delo mlade skoraj nemogoče dobiti. Prej ali slej bo treba uvesti krajevni samoprispevek,« je dodal Vitman in še pristavil: »Še po časopisu spomnite Krmeljčane, da bodo poskrbeli za lepši kraj, ki bo oktobra gostil nekdanje borce dvanaajste brigade.«

Malo drugače je povedal Drago Mirt, električar v Blanci: »Ljudje si, po vaseh, ki jih obsega naša krajevna skupnost, želijo vse več pridobitev, ki jih je že deležno mestno prebivalstvo. Spodetka se bojijo prevelikih stroškov, toda ko se delo začne, ne ostanejo ob strani. Posebno od lani imamo marsikaj pokazati: nov dom na Blanci, novo pot na Danje, vodovod na Dol. Brezovem,

javno razsvetljavo na Blanci, še prej pa cesto Selce — Trata ter cesto na Krajna brda. Letos smo dobili 350.000 Sdin občinske dotacije. Kmalu bo dokončan vodovod na Kladju, v prihodnje pa se bomo lotili tudi drugih akcij, za katere bo treba spet pridobiti ljudi, da bodo pomagali z delom in prispevki.«

M. L.

Franc Vitman

Bo godbo prevzel tovariš Starič?

Nekdanji sevniški godbenik, ki se niso izgubili veselja do igranja, že povprašujejo, če bo kaj z novo sevniško godbo, češ da bi se ji radi pridružili. Trenutno lahko sporočimo, da je za ta teden najavljen obisk nekdanjega kapelnika ljubljanske miličniške godbe tov. Stariča, ki zdaj upokojen živi v Celju. Če bo on kot priznan godbenik prevzel vadbno sevniške godbe, uspeh gotovo ne bo izostal.

Nesreča izučil človeka

21. avgusta je v Mizarski produktivni zadrugi v Sevnici izbruhnil požar, ki so ga prisebni sevniški gasilci hitro pogasili, tako da škoda ni preseгла enega milijona starih dinarjev.

Staro pravilo pravi, da šele nesreča izučil človeka. Kot so prej marsikaj zastopniki gasilske zveze večkrat zastoj

hodili v podjetje, ki ni hotelo kaj več denarja nameniti za požarno varnost, tako jim po avgustovskem dogodku ta pot ni več potrebna: naenkrat je dovolj denarja za gasilske naprave in za očiščenje dohoda k bližnji Savi. Se več: iz tovarne so celo začeli povpraševati, kdaj bo zveza organizirala kak gasilski tečaj.

Rast stanovanjskega podjetja

Letos je sevniško Komunalno stanovanjsko podjetje skoraj potrojilo celotni dohodek

Delno povečanje najemnin, večja gradbena skupina in prevzem urejevanja mestnih zemljišč so trije vzroki skoraj trikratnega povečanja celotnega dohodka v gospodarski organizaciji, ki šteje zdaj že 40 delavcev. Stroški so se povečali le dvakratno, tako da je letos ostalo precej več denarja za gradnjo novih ali popravilo starih stanovanj. V prvem polletju je imelo podjetje 35 milijonov S din skladov, kar je sedemkrat več kot leto dni prej.

Ker je še veliko stanovanj, s katerimi podjetje gospodari, potrebnih popravil in izboljšav, je tolikšno povečanje dohodka razveseljivo predvsem za stanovalce. Doslej je bilo zlasti v Krmelju več primerov, ko so se ljudje pritoževali nad premajhno skrbjo za starejše hiše, predstav-

niki podjetja pa so to utemeljevali s pomanjkanjem denarja. Krepitev podjetja daje stanovalcem upanje, da bo šlo v prihodnje več prigosparjenega denarja za popravilo in izboljšavo njihovih prebivališč.

Sevniščico urejajo

Včasih je deroča Sevniščica ob nalivih na več mestih poškodovala cesto, ki vodi iz Planine v Sevnico. Vodna skupnost že ureja strugo, tako da je cesta zdaj že bolj varna, razen tega je tudi dobro oskrbovana. Mogoče se bodo zdaj le uresničile želje prebivalcev vzdolž Sevniščice, ki želijo redno avtobusno zvezo med Planino in Sevnico. Težave imajo predvsem v času počitnic, ko šolski avtobusli ne vozijo. Sk.

Mladina želi športnih prireditev

Povezavo s terenskimi aktivimi je treba okrepiti — Bodo aktivne ustanovili tudi na Telčah, na Bregu in v Razboru? — Kdaj bodo vendarle začeli graditi novo sevniško igrišče? — Obstoje sevniškega mladinskega kluba je v nevarnosti

Na seji sevniškega mladinskega komiteja 1. septembra so obravnavali vrsto prejšnjih vprašanj mladinske organizacije v sevniški občini. Sklenili so, da bo treba temeljito pripraviti letno konferenco, zato pa okrepiti zveze s terenskimi aktivimi. Pogovarjali so se tudi o tem, da bi na Telčah, na Bregu in v Razboru ustanovili terenske aktivne, ker je v teh vaseh kar precej mladine. V razpravi so znova ugotovili, da mladina še premalo sodeluje v družbenem življenju občine. Po njihovem je tega krivo predvsem podcenjevanje mladih ljudi.

Obširneje so govorili o športnem in zabavnem življenju. Bilo je sklenjeno, naj bi aktiv Kopitarne priredil šahovsko tekmovanje za vse aktivne, občinski zvezi za telesno kulturo pa so sklenili poslati dopis, naj bi kaj ukrenila za gradnjo novega sevniškega igrišča, o katerem so že velikokrat govorili. Mladinci so predlagali tudi, naj bi letos priredili poulični

tek na dan republike, jeseni pa tekmovanje v krosu, na katerem bi se pomerili učenci osnovnih šol.

Posebej so se zadržali pri obravnavanju zabavnega življenja. Rečeno je bilo, da je sevniški klub močno popustil, čeprav je sprva lepo delal. Težav ne preživlja zaradi pomanjkanja denarja, marveč ker manjka ljudi, ki bi ga vodili.

Sporazum na Razboru

V četrtek, 7. septembra, so se na klic krajevne organizacije SZDL spet zbrali vaščani Razbora in okolice, da bi s pristojnimi razumno uredili šolanje otrok. Tokrat je bil dosežen sporazum s prebivalci tega področja, ki so spoznali, da razvoj šolstva pri njih ne more nazaj, saj hribovski otroci potrebujejo prav toliko izobrazbe kot dolinski. Sklenjeno je bilo, da bo šolski avtobus vozil do Rud, prizadeti otroci pa bodo imeli pouk v dopoldanskih urah.

SZDL: šolstvo in socialno varstvo!

Iz razgovora z novim sekretarjem izvršnega odbora občinske konference SZDL tov. Jelkom Štojsom

— Za katere reči menite, da so v delu Socialistične zveze v občini trenutno najpomembnejše?

— Prihaja čas, ko bodo krajevne organizacije spet bolj zaživele. Še ta mesec bomo obiskali vse kraje in imeli sestanke z vsemi odbori. Socialistično zvezo moramo organizacijsko utrditi, pri krajevnih organizacijah pa sprejeti take delovne programe, ki bodo ustrezali razmeram in možnostim v posameznih krajih. Precej pričakujemo tudi od specializiranih komisij, ki smo jih pred kratkim ustanovili, saj zdaj že sprejemajo načrte dejavnosti.

Ena glavnih nalog bo pomoč Socialistične zveze pri odpravljanju težav zaposlenih žena, ki jih je pri nas že zelo veliko. Ker smo s preizkusom ugotovili, da si žene želijo pridobiti tudi več izobrazbe, bomo čez zimo pripravili šole za starše in zdravniška predavanja. Za boljše varstvo otrok se bomo seveda potegovali povsod tam, kjer se bo dalo.

— Kaj boste v glavnem obravnavali na jesenski drugi seji občinske konference?

— Šolstvo in socialno varstvo. Pripraviti želimo tehtno gradivo o sedanjih razmerah, da bomo imeli pred seboj najvažnejše naloge in znali

pravilno ukrepati. Po krajevnih organizacijah smo že zadolžili ljudi, ki krajevne socialne razmere dobro poznajo. Z njihovo pomočjo bomo skušali urediti čimveč socialnih problemov, ki jih je na našem področju še precej.

M. L.

NEGOSPODARSKE INVESTICIJE

Prispevki in odplačila v zaostanku

Upravni odbor sklada za komunalno dejavnost in negospodarske investicije je 4. septembra na seji vnovič razpravjal o plačevanju prispevkov za negospodarske investicije in odplačevanju teh investicij.

Iz poročil je razvidno, da imajo podjetja še precejšnje neporavnane obveznosti za leto 1966. Do konca avgusta letos je bilo plačanih 513.010 Ndin, obveznosti pa je bilo za 730.380 Ndin, kar pomeni,

da je še za 216.570 Ndin dolga. Upravni odbor sklada je KOPITARNI znižal njene obveznosti za 50 odst., odpisali pa so tudi obveznost Kmetijskega kombinata pod pogojem, da bo občina Trebnje v enaki višini znižala svojo terjatev do kombinata za prodani gramoz iz gramoznice Boštanj. Znižana je tudi obveznost Trgovskega podjetja zaradi soinvestiranja gradnje poslovne stavbe v Sevnici, medtem ko je upravni odbor

sklenil, da bo vztrajal, naj GG Brežice svoje obveznosti plača, ker jih tudi za l. 1966 še ni začelo poravnati.

Nič boljše ni s plačili za 1967. Do konca avgusta je plačanih 305.642 Ndin ali 46 odst. prispevkov po pogodbah. Upravni odbor je sklenil zahtevati od podjetij, naj svoje obveznosti poravnajo, ker zapadlih anuitet občinski proračun ne bo zmogel.

A. P.

Slabšim učencem je treba pomagati

Samo 131 od 330 otrok, ki so leta 1960 prvič sedli v šolske klopi, je letos prišlo do osmega razreda — Več kot polovica učencev v rednem času ni dosegla tiste osnovne izobrazbe, ki jo zahtevamo za pridobitev poklica

Te številke skrbijo starše, šolnike in celotno družbo. Tretjina vseh učencev osmih razredov že deveto ali celo deseto leto obiskuje osemletko. Starši želijo svojim otrokom zagotoviti vsaj osnovno izobrazbo, da bodo tako lažje prišli do kruha. Če učnih uspehov ne bomo izboljšali, bo moralo vse več otrok dalj časa preživeti v osnovni šoli, saj je izobrazba vse bolj potrebna in uč-

nih mest ni na pretek. Resda se je učni uspeh, merjen v odstotkih, zadnje leto malo izboljšal, vendar je še vedno zaostalo skoraj petina vseh učencev, če sem ne šteje mojih, ki so napredovali z eno slabo oceno. Učni načrt je zahteven in neizprosni. Znanja je treba čedalje več, večina šol pa kljub napredku zadnjih let še vedno nimajo vsega tistega, kar bi za dobro delo nujno

potrebovala. To so stvari, okoli katerih se vrtil skoraj vsaka razprava o osnovnem šolstvu. Izkušnje so pokazale, da je najboljša pot, kako zmanjšati odstotek otrok, ki zaostajajo — uvesti dodatni pouk in izboljšati razmere, v katerih otroci živijo. Tudi v trebanjski občini zglede potrjuje to ugotovitev: od 136 učencev, ki so redno hodili k dodatnemu pouku, jih je dve tretjini popravilo slabo oceno.

Dodatno pomoč bo treba čimprej povečati. Zadnji čas se je močno izboljšala zasedba delovnih mest in bo dodatni pouk lažje uvajati. Kako bi ga organizirali in kakšne so denarne možnosti, bo v kratkem preučila pristojna služba, saj je treba slabšim učencem pomagati že takoj od začetka šolskega leta. M. L.

Prejšnji teden se je na obvozu čez Gabrovko zgodila prometna nesreča, ki je minila brez hujših posledic. Avtobus Lj 264-20, last podjetja Gorjanci, ki vozi na progi Ljubljana—Šentjanž, je z okoli 30 potniki na ozki cesti zdrsil pod cesto in obležal na boku. Kot je povedal sprevednik tega avtobusa, se ni nobenemu potniku zgodilo nič hudega, avtobus pa so kasneje kmalu usposobili za vožnjo. (Foto: M. Legan)

Nadur je še vedno veliko

Nekako za četrtino se je letos zmanjšalo število nadur v delovnih organizacijah v trebanjski občini, vendar jih je skupno še toliko, da bi dale 17 novih delovnih mest. Seveda jih povsod ni mogoče odpraviti, vendar je v času pomanjkanja delovnih mest preveliko število nadur škodljivo za celotno gospodarstvo, ki mora vzdrževati tudi nezaplozene. O tem bo treba tudi pri nas resneje razmišljati.

Prosta sobota na občinski upravi

Ze nekaj časa delajo na trebanjski občinski upravi od pol sedmih zjutraj, s tem pridobijo toliko delovnega časa, da imajo lahko vsako drugo soboto prosto, ne da bi zmanjšali število delovnih ur na teden. Da bi ob sobotah stranke ne bile prizadete, je naenkrat prostih le polovica delavcev. Uradni dnevi so ob ponedeljkih in četrtek od 7. do 12. ure, ob sredo pa ves dan, podobno, kot je bilo tudi doslej. Na zadnji seji občinske skupščine je bil sprejet nov odlok, ki vključuje opisane spremembe in nadomešča prejšnji odlok, ki je veljal štiri leta.

Namesto na prostem — v dvorani

Veliko zanimanje je v Trebnjem prejšnji teden veljalo gostom iz Brestanice, ki so hoteli na prostoru pred osnovno šolo uprizoriti ljudsko igro Mlinarjev Janez. Zal je deževno vreme pokvarilo načrt, zato so se gostje zadnji hip odločili, da bodo nastopili kar v prostorni dvorani. Ker se na pretesnem odru niso takoj znašli, je predstava potekala s precejšnjimi vmesnimi odmori. To pa ni motilo gledalcev, ki so napolnili dvorano, da ne bi dela sprejeli z velikim navdušenjem. Mladi režiser Niko Galeša, ki ga Trebanjci poznajo še iz otroških let, je v uvodnih besedah spodbudil gledalce, naj bi v tudi Trebnjem oživili amatersko igralsko dejavnost, ki je bila pred leti že precej znana.

Drobne iz Mokronoga

■ VLAGA SKODUJE ZDRAVLJOM. Skoraj dve leti bo, odkar je bila v stari stavbi urejena sodobna lekarna, ki so je bili Mokronožani zelo veseli. Toda še vedno je v prostorih čutili močno vlago, ki škoduje nekaterim zdravilom. Krivec je pač stara stavba, ki tesno meji še na druge zgradbe, tako da se vlaga, ki jo zidovi vlečejo iz nezoliranih temeljev, ne more posušiti. Izolacija temeljev bi bila edina, toda draga rešitev.

■ NA POSTAJI MILICE so povedali, da so bili samo na njihovem območju tovornjak cestnega podjetja udeleženi v treh nesrečah. Med ljudmi se je v času modernizacije mirenke ceste že kar uveljavilo prepričanje, da je najboljše bežati s ceste, če prihaja nasproti težki PAF, posebno velja to za mopediste in kolesarje, saj se vozniki tovornjakov obnašajo, kot da jih ni na cesti!

■ S PROSLAVO 25-LETNICE ustanovitve Gubčeve brigade je Mokronog marsikaj pridobil; med temi je najvažnejša cesta. Pridobil pa je tudi prijetno sprehajališče na gradu, kjer se obiskovalec lahko usede na nove klopi v prijeten hlad zelo redkega drevesa — dvo-krpega ginka, ki ga sicer gojijo le v botaničnih vrtovih.

■ NA PUSČAVI PRI MOKRONOGU je v nedeljo, 10. septembra, Karel Boh odprl novo gostilno. Ker je tik ceste, bo lahko imela dosti obiskovalcev, če bo znal lastnik goste dobro postreči.

Vojaka - odlična rejca piščancev

Rezervni polkovnik Mirko Jarc in rezervni major Milan Ilič redita na Veliki Loki 6.000 piščancev v sodelovanju z agrokombinatom Emono

Veliko Bukovčevo gospodarsko poslopje na Veliki Loki je dolga leta samevalo. Pod nadstreškom je trebanjska kmetijska zadruga hranila stroje, jeseni pa še krompir; po prostorni kašči in hlevih so se podile miši ter podgane, pajki pa razpredali mreže. Počasi, a vztrajno je poslopje propadalo vse do takrat, ko sta zanj zvedela vojaka.

Mirko Jarc in Milan Ilič sta še krepka moža, utrjena v vojaškem življenju. Ob

upokojitvi se nista umaknila vase, da bi obujala spomine na mlada leta in ob tem premišljevala, kako hitro mineva življenje. Hotela sta delati, imeti skrbni, doživeti veselje ob lastnem uspehu. Lotila sta se kmetijskega posla — rejce piščancev, podobno, kot je začel njun stanovski tovariš pred nekaj leti pri Novem mestu.

Dogovor in pogodba sta bila hitro sklenjena. Veliki hlev so prebelili, vanj obesili napajalnike in krmilnice, uredili preračevanje, toda zataknilo se je pri dovoljenju za obratovanje. Pota gor, pota dol; veterinarski inšpektor je vendarle dovolil vselitev, če bodo priščanci stalno zaprti in ločeni od bližnjega sejmskega prostora.

2. avgusta so vselili nekaj čez 6.000 enodnevnih piščancev pasme Nichols. Po enem mesecu je že mogoče ugotoviti, da so prostori zelo primerni, rejca pa vestna in sposobna. Kdor se kaj spozna na farmsko rejo, bo vedel, kaj pomeni imeti v enem mesecu pogin celo pod enim odstotkom. Živali zelo lepo priraščajo, poraba močne krme pa je v skladu s predvidevanjem.

»Piščance in krmila dá kombinat, midva pa prispevava delo. Pri živalih dežurava vsak teden eden. Oba imava veliko veselje s tem delom. Če bo mogoče se pred zimo vgraditi centralno kurjavo, jih bova redila tudi čez zimo. Z Emono, predvsem pa z inž. Zabricem, ki vodi kooperacijo, lepo sodelujeva, čeprav je vse težje prodati piščance in cena pada. K nama večkrat prihajajo tudi predstavniki trebanjske zadruga in zmagujejo z glavami, češ zakaj se sami kot najemniki stavbe niso spomnili kaj takega. Res sva sprava imela nekaj težav z dovoljenjem, toda kasneje se je uredilo, pri čemer nama je veliko pomagal predsednik trebanjske občine,« je povedal Milan Ilič, ko je razkazoval preurejene prostore.

M. L.

STARI TRG: dokončen obračun za cesto

Veliko ugibanja, koliko je stala nova cesta skozi Stari trg pri Trebnjem, je povzročila ta gradnja, ki je bila v glavnem končana že pred dvema letoma. Prejšnji teden so se sestali predstavniki trebanjske občine, novomeškega cestnega podjetja in medobčinskega cestnega sklada, da bi preračunali dokončen obračun. Ugotovljeno je bilo, da je asfaltna cesta skupaj z odškodninami in nedokončanem vsekem stala 134 milijonov starih dinarjev. Cesta je bila razmeroma draga predvsem zato, ker je speljana po novi trasi, ki je zahtevala precej zemeljskih del.

Rezervni major Milan Ilič kot rejec piščancev. (Foto: M. Legan)

Čimprej oživeti vse krajevne organizacije!

Bližajo se letne konference krajevnih organizacij Socialistične zveze, zato bo treba organizacije po poletnem mrtvilu spet poživiti, saj imajo pred seboj dosti nalog

Da je po volitvah tako ponehala dejavnost krajevnih organizacij, nista kriva samo poletna vročina in kmečko delo. V celi vrsti krajev je Socialistična zveza organizacijsko premalo utrjena, marsikje nimajo urejenih kadrovskih zadev ali pa nimajo dovolj prizadevnega vodstva. V Stefanu pri Trebnjem bo treba ponovno izvoliti kar ves odbor; del odbora bo treba zamenjati v Trebnjem in na Čatežu, ugotoviti bo treba, zakaj te organizacije ni čutili v Slovenski vasi in še ponekod drugje. Podružnici krajevnih organizacij na Belem griču in v Česnjicah sta skoraj popolnoma zamrli.

Pred Socialistično zvezo so pomembne naloge. Še ta mesec se mora najprej organizacijsko utrditi, urediti evi-

denco, pobrati članarino, izvesti krajevne konference, ob tem pa se mora lotiti predvsem krajevne samouprave in dela krajevnih skupnosti. Posebno slednje je nujno potrebno, saj v nekaterih krajevnih skupnostih sploh še niso izbrali novih svetov, kar bi morale narediti že pred nekaj meseci. Prebivalci naših naselij imajo veliko skupnih težav in neurejenih razmer, zato je za krajevne skupnosti veliko dela. Leto krajevnih skupnosti že teče in bi ne bilo prav, če bi šlo neopazno mimo nas.

Da bi delo krajevnih organizacij povezovali z akcijami občinskega vodstva, so bili za posamezne kraje povereni člani izvršnega odbora in člani predsedstva občinske konference Socialistične zveze.

Službo milice je treba okrepiti

V Trebnjem je dela za 13 ljudi, na voljo pa jih je samo 7

Po novem zakonu o notranjih zadevah so v trebanjski občini ustanovili eno samo postajo milice z oddelkom v Mokronogu, kjer je bila do-

slej samostojna postaja. Za vodilne delavce so bili imenovani: za komandirja postaje Viktor Franko, za njegovega pomočnika Miha

Marš, za komandirja oddelka v Mokronogu pa Alojz Brunček.

Kako potrebno je okrepiti to javno službo v občini, zgovorno pove podatek, da je bilo v zadnjih treh letih samo prometnih nesreč v občini 327, ki so terjale 11 smrtnih žrtev in povzročile 110 milijonov S din škode. Pri vzdrževanju javnega reda in miru so morali miličniki posredovati 419-krat, velike pa so tudi številke o drugih nalogah, ki jih je morala ta služba izvrševati.

Po teh in drugih podatkih je v soglasju z republiškim sekretariatom predvideno, da bi imeli v občini 18 delovnih mest za miličnike. Medtem ko je v Mokronogu vseh pet mest tudi zasedenih, jih je v Trebnjem od 13 samo 7, kar pomeni, da so sedanji delavci dvojno obremenjeni, če hočejo izvrševati svoje naloge tako, kot zahteva varnost ljudi.

Rodine: samo družno bi šlo

»Od vseh nesreč se nam je najbolj bati ognja. Če bi se on pokazal na naših strehah, nam ne bi bilo pomoči. Vode nimamo!« nam je povedal skupno mnenje vaščanov Rodin in Gor. Dobrave njihov odbornik IVAN PAKIZ, ki si že dolgo prizadeva, da bi napeljali tekočo vodo. Pred nekaj leti so že zajezili en izvir, naredili skupen izlivek in napajališče, vendar so imeli s to nestanovitno vodo že čez glavno sitnost.

Ko so si vodovodarji ogledali druge izvire, so ugotovili, da bi se dalo napeljati vodo le s prečrpavanjem. To pa bi napeljavo precej podražilo in bi moral vsak vaščan kar globoko seči v žep. Ker pa se ob takih priložnostih veliko naredi s prostovoljnimi delom in z drugimi prispevki, bi gotovo šlo, če bi vsi sodelovali. Blizu se čas, ko na polju ne bo več toliko dela, zato bi se kazalo čimprej lotiti priprav, da ne bi spet zgubili eno leto.

Cekinček iz Male Loke

Prve dni septembra se je Franci Vovk iz Trebnjega skupaj z nekaj delavci lotil obrtniške peke krompirjevih čipsov

O usodi cekinčka smo že poročali. Mirenska Dana ga prenehala peči, češ da to delo ni v tesnejši povezavi z njihovo proizvodnjo pijač. Del naprav je proti nekajletnemu odplačevanju odstopila Francu Vovku, ki bo kot zasebni obrtnik nadaljeval to delo v prostorih opuščene mlekarne nekdanje kmetijske šole na Mali Loki. Dana je obljubila strokovno pomoč, saj so si njeni delavci pridobili v nekaj letih precej praktičnih izkušenj.

Prve dni septembra so ljudje že lahko kupili svež cekinček iz Male Loke. Na mokronoški proslavi je šel kar dobro v prodajo, jedli pa so ga lahko tudi obiskovalci ljubljanskega vinskega sejma. Da so s peko lahko začeli, je bilo treba prostore delno preurediti, da bi čimprej ustrezali zahtevam inšpekcije. Precej težav bo še z vodo in elektriko. Letos se je očitno pokazalo, da stiški vodovod ne premore dovolj vode

Nepričakovan promet

V prvih dveh mesecih so v novi samopostrežni trgovini v Kočevju zabeležili za četrtino večji promet, kot so v upravi Trgoprometa pričakovali. Ljudje se na novi način nakupovanja šele privajajo, zato pri Trgoprometu pričakujejo, da bo trgovina dosegla v naslednjih mesecih še občutno večji promet.

Vodovod grade

Prebivalci starega dela naselja Trate pri Kočevju bodo v kratkem dobili vodovod. Precej dela za napeljavo vodovoda so opravili sami s prostovoljnimi delom. Vodovodna skupnost pa je priskrbela material in opravila strokovna dela. Skupno je položeno okoli 650 m vodovodnih cevi. Za vodovod na Trati je prispevala Vodovodna skupnost okoli 13.000 Ndin.

Nova trgovina v Livoldu

Trgopromet Kočevje je že dal delati načrte za gradnjo nove trgovine v Livoldu, ki bo stala v bližini sedanje. Če bodo imeli dovolj denarja, jo bodo začeli graditi že v prihodnjem letu. Sedanja livoldska trgovina je namreč neprimerna in zastarela.

Osnutek plana izdelan

Strokovne službe občinske skupščine Kočevje so pred kratkim izdelale osnutek družbenega plana razvoja občine v letih od 1966 do 1970. Osnutek bo v kratkem dan v široko razpravo, ki bo trajala predvidoma do decembra, do konca leta pa naj bi občinska skupščina, upoštevaje vse pripombe in priporočila, plan dokončno sprejela.

Nezaželena glasba

Po radiu pogosto poslušamo glasbo po željah, stanovalci hiš v okolici nove kočevske klavnice pa morajo poslušati nezaželena glasba — mukanje krav, ki v klavniških hlevih čakajo na zakol.

Za stanovalec je mukanje mučno posebno ponoči, saj jim ne da spati. Mukanju se ne da izogniti, vendar bi ga bilo vsaj čez leta manj slišati, če bi okoli klavnice zasadili drevje. Klavnici je že bilo naročeno, naj drevje zasadi, vendar doslej naročila še ni izpolnila.

Nova zelenjavna trgovina

Trgovsko podjetje »Trgopromet« namerava v stavbi poleg kina »Jadrans« v Kočevju (bivši prostori Pletilstva) urediti prodajalno s sadjem in zelenjavo. Načrte za prenovitev so že dali izdelati. Če bo šlo vse po sreči, bo Kočevje dobilo novo trgovino do 1. maja.

Cene v Kočevju

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo naslednje maloprodajne cene: krompir 0,78 N din, sveže zelje 1,40 N din, fižol v zrnju 4,95 N din, stročji fižol 2,60 N din, čebula 1,48 N din, solata 2,56 N din, paradižnik 2,08 N din, paprika od 1,40 do 1,87 N din, jabolka 2,75 N din, hruške 3,60 N din, pomaranče 5 N din, limone 5,55 N din, grozdje 3,75 N din, slive 1,90 N din, breskve 2,80 N din, lubenice 0,95 N din — vse za 1 kg. Jajca so bila po 0,64 N din.

Priprave za proslavo so se začele

Okvirni program proslave občinskega praznika je že sprejet, dokončni program pa bo sprejet v kratkem

3. oktobra bo občina Kočevje spet praznovala svoj občinski praznik. 6. septembra

Mrtvila smo sami krivi!

Zavod za spomeniško varstvo Slovenije se je dogovoril z založbo Mladinska knjiga, da bo še naprej izdajala poljudno literaturo v zbirki Vodniki po kulturnih in naravnih spomenikih Slovenije. Knjižice bodo žepnega formata in bodo imele povprečno 32 strani. V njih bo bralec dobil strokovne podatke v lepi besedi, ki jo bo razumela večina naših ljudi. Vsebovale bodo zemljepisni in zgodovinski pregled krajev, znamenito

sti in zanimivosti ter njihov stanek in razvoj.

Doslej je izšlo 13 knjižic, med njimi tudi ena o naši bližnji okolici — Rog — izpod peresa Janka Jarca. Založba pripravlja še čez dvajset takih knjižic, med njimi tudi delo Toneta Kneza — Novo mesto.

Zal pa je naše področje pri tem premalo ali celo nič zastopano. Ali res ni človeka med nami, ki bi sodeloval v tej lepi akciji in znal predstaviti Kočevje, dolino Kolpe, Ribnico, Sodražico in še druge kraje? Mar so res vsi ti kraji tako brez vsega, da o njih ni dosti slišati in brati v podobnih izdajah. Kaže, da smo le precej sami krivi, če ne sodelujemo pri takem delu. Premalo smo domoljubni in ponosni na svoj kraj ter preveč brezskrbni do dejavnosti, ki so nujno potrebne, če nečemo zaostati za drugimi kraji. Zdi se, da smo se le preveč usmerili na gostinstvo in spominke, na vodniško literaturo pa smo pozabili.

A. ARKO

Dve samopostrežnici

Prebivalci stolpnice v Kidričevi ulici v Kočevju pravijo, da imajo pred nosom kar dve samopostrežnici; prva je Trgoprometova, druga pa je na terasah stolpnice, kjer stanovalec suše perilo.

V tej drugi samopostrežnici pogosto izginja perilo. Neznani storilec (ali storilka) opravi delo temeljito, saj včasih ne izgine samo vsa žehna, ampak celo ščipalke za pripenjanje perila.

Avgusta rekorden obisk tujcev

Na Kočevskem je spet lovil princ kneževine Liechtenstein — Avgusta v hotelu 400 tujih nočnin

Avgusta letos je Kočevje obiskalo rekordno število tujcev. Samo hotel »Pugled« je zabeležil kar 400 nočnin tujih gostov in 583 nočnin domačih gostov, v lanskem avgustu pa 339 nočnin tujih gostov in 545 nočnin domačih gostov.

Avgusta vedno prenoči v hotelu »Pugled« največ tujcev, vendar smo v hotelu zvedeli, da so letos prvič zabeležili 400 nočnin tujih turistov. Do te številke je pripomogel z eno nočnino tudi princ Aleksander Liechtenstein, ki je spet prišel na Kočevsko na lov. Princ prihaja na lov že več let, letos pa je prišel že drugič, vendar običajno prenočuje v lovskih kočah.

V avgustu so prenočevali v hotelu Pugled največkrat Av-

striji (127 nočnin), Amerikanci (94 nočnin) in zahodni Nemci (60 nočnin).

Od začetka leta do konca avgusta so v hotelu Pugled

KTK namenila 22 posojil študentom in dijakom

Letos so dodelili na novo 9 posojil — Kdor se po končanem študiju zaposli v KTK, mu posojilo črtajo

Kemična tovarna »Melamina« iz Kočevja daje trenutno posojila za študij 22 študentom in dijakom. Devet posojil je začela tovarna

odbor sprejel okvirni program slovesnosti, vendar še ni dokončen.

Po tem programu naj bi v prazničnih dneh organizirali tudi sindikalne in pionirske športne igre, ki bi se začele že v zadnjih dneh septembra in trajale teden dni.

Likovno razstavo naj bi odprli 30. septembra.

Na predvečer praznika, 2. oktobra, bodo povabili v Kočevje neko dramsko skupino iz Ljubljane.

3. oktobra bo slavnostna seja občinske skupščine, združena z ogledom enega izmed podjetij, razen tega bodo na ta dan položili tudi vence na grobišča padlih v NOB in pred nekatere spomenike.

Med praznovanjem bo filatelistična razstava na temo iz NOB. Razen tega bodo v program slovesnosti vključili tudi nastope rudniške godbe.

Gasilci dobili novo brizgalno

Krstili so jo za »Olgico« — Veljala je skoraj 3 milijone Sdin, kupil pa jo je rudnik

V nedeljo 10. septembra so člani industrijskega gasilskega društva pri rudniku rjavega premoga Kočevje dobili

Predzadnji prekop ceste v Kočevju zaradi 10 kilovoltne kableske zanke je bil opravljen na Trgu svobode. Zadnjič pa bodo zaradi krožnega napajanja Kočevja z elektriko prekopali cesto pri Roškem mostu. (Foto: Prime)

novi gasilsko brizgalno. Kupil jim jo je Rudnik; z vsemi novimi priključki je veljala skoraj 3 milijone Sdin.

Na prisrčni slovesnosti, ki jo je motil le dež, je direktor rudnika Franc Korelec izročil brizgalno predsedniku društva Francu Kendi, ta pa jo je predal poveljniku Lojzetu Tomažinu.

Na slovesnosti — sodelovala je tudi rudniška godba — so govorili: direktor Franc Korelec, predsednik gasilskega društva Franc Kenda in po-

veljnik občinske gasilske zveze Alojz Lesar. V zaključnem delu slavlja so gasilci izvedli krajsi program (usmerjanje vodnega curka v cilj itd.). Gasilci so brizgalno krstili za »Olgico« v spomin na partizansko Olgico Tršič, ki so jo Italijani 1942 ujeli, mučili in ubili. Slovesnost je bila združena s praznovanjem tedna gasilstva (zadnji teden v septembru), ki pa ga v kočevski občini praznujejo ves mesec september.

Gasilsko društvo pri Rudniku je bilo ustanovljeno že leta 1924. Danes šteje 47 članov, od tega 36 operativnih, ostali pa so rezervni (starejši gasilci) in častni.

Kratke o delavski univerzi

V prejšnjem šolskem letu je kočevska delavska univerza organizirala vrsto oddelkov za izobraževanje odraslih. V novem šolskem letu nameravajo dejavnost še povečati, saj so potrebe po izobraževanju odraslih vedno občnejše. Solo za organizatorje proizvodnje večerov kovinarsko, osnovno šolstvo razne tečaje in seminarje je obiskovalo okrog 300 ljudi.

Na podlagi 8. člena republiškega zakona o varstvu pri delu morajo vsi vodilni ljudje v podjetjih opraviti ustrezen tečaj. Doležljivi so številni kočevski podjetja, ki pripravljajo skupaj z DU program tečajev. Do junija je uspešno opravilo tečaj še precej tovarnišev, ki so za predavanja strokovnjakov iz Kočevja, Novega mesta in Ljubljane pokazali veliko zanimanje. Jeseni bodo tečaje o varnosti pri delu nadaljevali.

Delavska univerza je organizirala tudi tečaj za tuje jezike (nemščina) za trgovce. Podoben tečaj bo jeseni za gostince. Tečaj (vključiti bi veljalo tudi druge tuje jezike) je nedvomno potreben že zaradi vedno večjega števila turistov, najbolj pa je znanje jezikov potrebno prav gostincem in trgovcem.

Za ljudi, zaposlene v administraciji, so nekdo že poskusil s tečajem uporabne slovenščine, pa ni uspel. Iz izkušenj se predobro

vemo, da mnogim po uradnih priporočilih osnovnega znanja slovenščine, pa bi veljalo o tem razmisliti. Tečaj slovenščine za Slovence bi marsikomu koristil, predvsem prenekatemu uradnemu spisu!

V marsikaterem podjetju ovirajo uspešnejše poslovanje neurejena skladišna služba. Delo skladiščnikov ni niti malo lahko, je dišnikov celo precej odgovorno! Spomniti celo precej odgovorno! Spomniti celo precej odgovorno! Spomniti celo precej odgovorno!

V Kočevju je še vedno okrog 3.000 zaposlenih brez končane osnovne šole! Podjetja v glavnem še vedno premalo skrbijo za osnovno izobraževanje zaposlenih. V nekaterih podjetjih celo precej odgovorno! Spomniti celo precej odgovorno! Spomniti celo precej odgovorno!

Olepšajmo okolico hiš!

»Teden čistoče« pred občinskim praznikom — Vsak občan bo po svojih močeh prispel k lepši podobi mesta

V kratkem bo občina Kočevje praznovala svoj občinski praznik. Posebna komisija krajevne skupnosti si je že ogledala mesto in opozarjala lastnike hiš in zastopnike hišnih svetov, naj uredijo okolico okolice stanovalskih zgradb.

Člani komisije so posebno opozarjali, naj občani predvsem sezagajo in pospravijo skladowne drve, ki jih je precej okoli hiš, uredijo okolico stanovalskih hiš in blo-

kov in sploh po svojih močeh prispevajo za kar naj-lepšo podobo mesta.

Skrb za čistočo mesta je še posebej poverjena podjetju »Komunala« in vrtinarju. Krajevna skupnost bo poskrbela, da bo zelenje in odstranjen enkrat pokošeno in odstranjeno.

Za lepo podobo mesta bodo poskrbeli tudi solarji, ki bodo v tednu čistoče (pred praznikom) pomagali čistiti mesto.

Ogledali so si več podjetij in ustanov

Zanimali so se za samoupravljanje, oblikovanje občinskega proračuna, zdravstvo in socialno zavarovanje, šolstvo, domačo obrt in drugo — Tudi Italijanom so fašisti in nacisti prizadejali precej gorja

Uradna delegacija italijanske občine Arcevia je bila na obisku v ribniški občini od 3. do 5. septembra.

Prva dva dni so bili stiki v glavnem neuradni, tretjega dne pa predvsem uradni.

novilo in da bi v bodoče skupno preprečevali vojne nevarnosti. Poudaril je tudi, naj bi v bodoče krepili politične, kulturne in turistične stike med obema občinama.

Predstavniki združenja partizanov Ancone Alberto Polenta, ki so mu fašisti med vojno ubili sina, pa je poudaril, da je sodelovanje partizanov Italije in Jugoslavije potrebno zato, da bi skupno preprečili ponovne vojne grozote.

Potem so si ogledali postajo. Italijanske goste je posebno zanimalo, koliko so razširjene razne bolezni (želodčne, jetika itd.), kako je poskrbljeno za specialistične preglede, kako je z zobozdravstveno in babiško službo, odnosi med socialnim zavarovanjem, zdravstveno službo in zavarovanci itd.

Italijanski gostje so povedali, da imajo v njihovi občini 4 zdravnike (8000 prebivalcev) — v ribniški jih je 5 (12.000 prebivalcev). Zvedeli smo tudi, da v Italiji ni kontracepcijske službe, ker je proti njej cerkev.

Ze pri vohu v sodraško osnovno šolo so goste spet pretresle fotografije o med vojno porušeni Sodražici.

V razgovoru s predstavniki šole so se gostje predvsem zanimali, kako je sestavljen šolski odbor in za njegove

pristojnosti, za šolski program (kdo ga sestavlja in kako učno osebo lahko vpliva na njegovo vsebino), za roditeljske sestanke in drugo.

Obiskali so še Pletilnico žičnih mrež, kjer so spraševali največ o samoupravljanju, delitvi dohodka, občinskih, republiških in zveznih prispevkih oziroma proračunih, kako je z osebnimi dohodki, če blago ne gre v prodajo itd.

Na kosilu so bili člani delegacije v gostilni »Majolika« in so bili s hrano in postrežbo zelo zadovoljni.

5. septembra so si po uradnem sprejemu, o katerem poročamo posebej italijanski gostje ogledali prostore občinske skupščine Ribnica, podjetje INLES, novo šolo, ki je še vedno v gradnji, in muzej. Razen tega so obiskali razstavo amaterja domačina, bivšega borca Slavka Felicijana. Odkupili so tudi nekaj njegovih slik.

Pred odhodom so gostje povedali, da so doživeli veliko lepega in da bodo o svojih vtisih poročali tudi doma.

Kasno popoldne so se gostje poslovili in odpotovali: nekateri domov, nekateri pa na dopust, ki ga bodo preživeli v Jugoslaviji in nekaterih sosednjih državah.

Z URADNEGA SPREJEMA DELEGACIJE IZ ARCEVIE

Gradimo most trajnega prijateljstva

Prihodnje leto se bosta predvidoma pobratila občina Ribnica in Arcevia — Osnova za pobratenje sta skupna borba proti fašizmu in nacizmu ter krepitev prijateljstva med vsemi narodi sveta — Predstavniki obeh občin so zmenjali med seboj darila — Predstavniki italijanskih partizanov so položili venec pod spomenik v Ribnici

5. septembra je predsednik občinske skupščine Ribnica Bogu Abrahamsberg skupaj s predstavniki Zveze komunistov, Socialistične zveze, Zveze borcev, Zveze mladine in ostalih predstavnikov svečano sprejel delegacijo italijanske občine Arcevia in predstavniške nacionalne zveze partizanov pokrajine Ancona. Sprejem je bil v prostorih občinske skupščine Ribnica.

V pozdravnem govoru (ki ga objavljamo v celoti) je posebno poudaril, da medsebojno spoznavanje in obiski ustvarjajo most, ki bo predvidoma že v prihodnjem letu pripeljal do pobratena med Arcevia in Ribnico.

Predsednik občine Arcevia Paolo Rossa je naglasil, naj bo pobratenje, ki bo skle-

njeno prihodnje leto, plod skupne borbe proti fašizmu med vojno in prijateljstva med obema občinama. To prijateljstvo naj bi bilo del skupnega prijateljstva Italije in Jugoslavije in hkrati del prijateljstva med narodi vsega sveta, ki ga je potrebno doseči.

Predsednika sta nato obdarila obe občini s slikama. Predsednik občinske skupščine Ribnica je podaril predsedniku občine Arcevia sliko Ribnice, leta pa predsedniku ribniške skupščine sliko Arcevia.

Nato je predsednik občine Arcevia predstavil člane svoje delegacije, ki jih je predsednik občine Ribnica hkrati obdaril z ribniškimi spominki.

Predstavniki nacionalne zveze partizanov za pokrajino Ancona Alberto Polenta je nato predstavil zastavo ene izmed partizanskih enot in razložil, da vsaka zvezdica na njej predstavlja padlega partizana. Predstavniki nacionalne zveze partizanov je nato obdaril nekatere predstavnike občinske skupščine Ribnica in političnih ter družbenih organizacij s knjigo »La Resistenza nell'Anconitatos«, v kateri je opisana partizanska vstaja v pokrajini Ancona, v kateri je sodelovalo tudi več Jugoslovancev, med njimi Stanne Nosan iz Ribnice. To knjigo so podarili tudi ljudski knjižnici.

Po slavnostnem sprejemu so predstavniki italijanske nacionalne zveze partizanov položili tudi venec pred spomenik v Ribnici.

Kar so naše roke v dvajset in več letih zgradile, teptamo z nogami mladine. Tiste mladine, ki naj kmalu začne sama graditi, ki naj kmalu za starejšimi nadaljuje njihovo delo.

Kakor tisti velikan v pesmi iz osnovne šole...

F. Grivec

V Gradbeniku ob polletju izguba

Na nedavnem sestanku predsedstva občinskega sindikalnega sveta v Ribnici so obravnavali gospodarjenje podjetij v prvi polovici letošnjega leta. Obračuni kažejo, da je večina podjetij dobro gospodarila, vendar so bila med njimi tudi slaba. To velja predvsem za GRADBENIK, ki je imel v prvem polletju 17 milijonov S din izgube. Lep uspeh je dosegla Pletilnica žičnih mrež v Sodražici, ki je nakupila za 42 milijonov S din strojev. S tem je omogočila zaposlitev nekaj novih delavcev. V Kovinskem podjetju so se kar dobro prerinili, vendar so se težave začele v drugem polletju, ker zmanjkuje dela.

Sodražica: dobro skrbijo za vodovod

Sodraška krajevna skupnost posveča veliko skrbri urejevanju potov, saj jih je popravljala že pri Sodražici, Zimaricah, Jelovcu, Lipovščici, Globelu in Podklancu. Vrednost teh del ocenjujejo skupaj z gradivom in prevozi na 1.400.000 S din. Pri gradnji pokopaliških vežic je zmanjkalo denarja, saj so zanje porabili vso grobarino za več desetletij naprej. KS ima v načrtu tudi gradnjo mostu čez Bistrico za Pakizem, delati pa ga nameravajo začeti že letos.

Gora: raje farovž kot vodovod!

Krajevna skupnost na Gori si prizadeva, da bi zbrala potrebnih 6 milijonov S din za dograditev šole, v katero je bilo vložnih že okoli 5 milijonov S din. Za šolo so prebivalci sami prispevali milijon dinarjev, ker se dobro zavedajo, da so tudi njim prostori nujno potrebni. Zal zaenkrat ne kaže, da bodo dobili denar. Na Gori so imeli tudi načrt zgraditi vodovod, toda ker je vaškim mozem bolj pri srcu gradnja farovža, ki zahteva precej denarja, bodo ljudje še naprej pili vodo iz kamnic.

Velike Poljane k ortneškemu vodovodu

Dolgotrajna suša je prizadela tudi prebivalce Velikih Poljan. Vaščani sicer imajo vodovod, vendar to kaj malo pomaga, če izvira voda presahne ob vsaki večji suši. Zato so se dogovorili, da bodo napeljavo priključili na ortneški vodovod. Vaščani bodo prispevali 650 m³ lesa in računajo, da bodo začeli napeljavo vodovod še letos. S tem bodo za zmeraj uredili preskrbo z vodo. Podobne težave imajo tudi v sosednjem Zlebiču, zato so se Zlebičani odločili, da bodo pod vasjo Gorenji Lazi zajeli vodo in jo napeljali v svoje domove. Kopati so že začeli in računajo, da bodo še letos pili vodo iz svojega vodovoda. Nekaj denarja jim bo prispevala tudi KS Sušje.

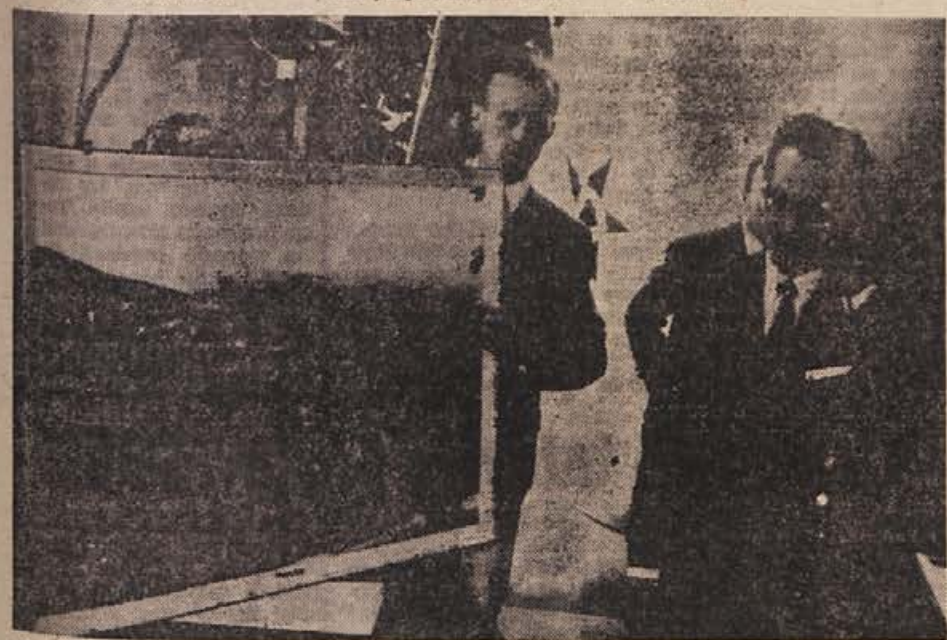
Cene v Ribnici

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo naslednje maloprodajne cene: krompir 0,90 N din, sveže zelje 1,20 N din, čebula 1,90 N din, česen 5,20 N din, solata 2,20 N din, paradižnik 2 N din, paprika 1,50 N din, jabolka 2,30 N din, hruške 2,30 N din, pomaranče 5,30 N din, limone 5,40 N din, grozdje 3,12 N din, slive 2 N din, lubenice 1 N din — vse za 1 kg. Jajca so bila po 0,56 N din.

REŠETO

Večina jih ni upoštevala odločbe

Občinska skupščina Ribnica je že spomladi izdala lastnikom hiš ob javnih cestah in poteh odločbo o namestitvi zadrževalcev snega na strehah. Redki pa so občani, ki so odločbo upoštevali. Posebna komisija občinske skupščine bo v kratkem ponovno pregledala hiše in vse, ki niso zadrževalcev snega niso namestili, prijavila sodniku za prekrške. Razen tega namestila občinska skupščina v bodoče stalno skrbeti za čimlepšo podobo Ribnice.

Zupan italijanske občine Arcevia (desni na sliki) je izročil ribniški občini in njenemu predsedniku Bogu Abrahamsbergu (za sliko) panoramo pobratenega italijanskega mesta. (Foto: J. Prime)

Vintarji: prizadevni vaščani

Vintarji, Zadniki in še nekaj drugih vasic na pobočju Sljeme je bilo skoraj odrezanih od sveta. Pot je bila slaba in malone neprevozna. V Vintarjih pa imajo dobrega občinskega odbornika Dolščaka, ki se je stvari resno lotil, pomagala pa je tudi krajevna skupnost Sv. Gregor s 300.000 S din. Pot, dolga 4 km, je začela spreminjati podobo. Prebivalci vasi so prispevali vsak po 100 prostovoljnih delovnih ur. Potrebno bo le še nekaj dela in cesta bo končno urejena.

Predstavniki občinske skupščine, družbeno-političnih organizacij in nekateri ostali občani so dva popoldneva in večera izkoristili za medsebojno spoznavanje in prijateljske razgovore. Člane delegacije so obiskovali v Domu na Travnici gori, kjer je bila delegacija nastanjena.

4. septembra so predstavniki občine Ribnica in Sodražica razkazali italijanski delegaciji Sodražico.

Najprej so jim pokazali zdravstveno postajo, ki je hkrati spomenik 166 padlim iz Sodražice in okolice. Njihova imena so vklesana na spominski plošči pri vohu.

Člane italijanske delegacije je to obvestilo močno pretreslo. Predsednik občine Arcevia je takoj izrazil željo, da se kaj takega ne bi več po-

kazni za nesnago. Na ta način bi tudi zbrali nekaj denarja za nagrade!

Turističnim delavcem gre vsaka kor najlepše priznanje. Storili so vse, da bi Ribnica pričakala goste lepa in čista. Vendar pa me je ob kratkem sprehodu skozi Ribnico nekaj posebno zbudilo v oči — obnašanje mladine v gradu. Tu seveda turistični delavci ne morejo storiti ničesar, saj so celo mlilniki brez moči, kakor mi je eden priznal.

V gradu je kavarna, ki pa ne zbuja prevelikega zaupanja. Včasih je slovela kot mladinski kvartaški klub. Moti se gost, če misli, da bo dobil na mizi pred kavarno prt in pepelnik; vesel naj bo, če bo dobil sedež, na katerega otroci ne bi nanesli nekaj prgišč peska. Tudi sicer se zdi, da mladina tu lahko počne, kar hoče, in po svoje zabava — tuje in domače — goste.

Opazoval sem skupino mladincev — najstarejši so imeli okrog 14 ali 15 let — ki je odnesla kavarniško mizo in stole na oder letnega gledališča in tanaško »ajncalaa« (ali tarokrala, ne vem natančno!). Celo pravi prepričanje se je vnel, kakor med pravimi kvartopirci. Potem so skočili v kavarno na šilce tega ali onega, v glavnem močnega, pokadili cigareto in se pričeli loviti po odru, po kamnitih arkadah nad odrom, skakali z njih na oder in skakali po klopih v gledališču. Če so se klopi prevračale in leteli kavarniški

„Kar storile so roke, to z nogami potepta si...“

Se iz osnovne šole — dolgo je že tega — se spominjam pesmi o divjem možu, ki je nenehno delal, pa nič napravil. Ogradil si je vrt in ga hotel obdelati, toda kar je storil z rokami, je z nogami poteptal. Zanimiva pripodoba, ki bi jo lahko uporabili marsikje, celo v našem gospodarstvu.

Prebral sem: »Ribnica se je v festivalnih dneh polepšala, pomladila, da bi čista in prijazna sprejela številne goste.« Tudi goste iz Italije, iz daljne Arcevia.

Gledam to lepo, čisto in pomlajevo Ribnico, vso dolino, odeto v številne zastave. Od meje do meje občine šopi zastav, številni mlaji s plapolajočimi zastavami na vrhu, slavoloki ob vhodih v Ribnico in veliko krošnjo sredi trga. In vedno manj lepa in čista, predvsem čista, se mi zdi. Sredi Struške ulice ob vohu na glavno cesto kup konjskega gnoja, ob Bistrici za združenim domom do tržnice čistoča ni najboljše, po glavni ulici — po cesti in pločnikih — polno prahu, smeti, papirjev, majhnih in velikih, kot bi že nekaj dni ne bila pometena, nekateri gostinski lokali niso najbolj čisti itd. Nedavno je turistično društvo razdelilo nagrade za najlepše urejene hiše in njihove okolice. Kljub temu se mi zdi, da je po oknih še vse premalo cvetja, nekatero hišo in dvorišča ne v najlepšem redu in bi v prihodnje veljalo razen nagrad vpeljati tudi

Kdaj vse knjige pravočasno?

Črnomaljska knjigarna je letos v glavnem dobro založena s šolskimi knjigami. Kljub temu pa ji še vedno manjka nekaj učbenikov: čitanka za 2. razred, računica za 3. razred, angleška vadnica za 5. razred in učbenik za slovenski jezik za 6. razred osnovne šole. Te knjige še niso izšle. Predvidevajo, da bo čitanka za 2. in računica za 3. razred v prodaji že 1. septembra, medtem ko za drugi dve knjigi še ne vedo.

Ker doslej vsako leto spremlja začetek šole pomanjkanje šolskih knjig (ne samo v Črnomlju), se upravičeno lahko vprašamo, kdaj bodo takšne pomanjkljivosti odpravljene in bo delo v šoli lahko normalno potekalo že od vsega začetka.

Spominki gredo dobro

V črnomaljskem turističnem biroju so povedali, da so letos prodali zelo veliko spominkov, tako da nimajo skoraj nobene zaloge. Najbolj gredo v promet tipični belokranjski predmeti (prtički, pisnice, narodne noše, sejalnice iz slame itd.). Na dan prodajo za okoli deset tisoč starih dinarjev raznih spominkov, in to največ tujim turistom in izseljencom.

Veliko zanimanje za turistične kredite

Letos je v črnomaljski občini dobilo 105 občanov turistične kredite, ki jih je banka dala na priporočilo turističnega društva. Občani so dobili največ milijon Sdin kredita, ki ga morajo vrniti v 5 letih z 8 % obrestmi. Ko dobijo kredit, morajo ljudje po šestih mesecih oddati sobe, in to 45 dni na leto. Preden začnejo sobe oddajati, jih pregleda komisija, ki jih razdeli po kategorijah in določi cene; vendar lahko lastnik sobe tudi sam postavi ceno. Goste pošilja v te sobe turistično društvo, ki za to dobi 10% provizije in 80 Sdin takse.

Občani pa oddajajo sobe tudi brez vednosti društva. Zato pride večkrat do nespornazuma, ko pošljejo goste k njim. V bodoče bodo proti kršilcem pogodbe ostreje nastopili.

Predlagani za sodnike porotnike

Občinska konferenca SZDL v Črnomlju je predlagala za sodnike porotnike pri okrožnem sodišču naslednje občane iz svojega področja:

Vinka Babiča, tehnik iz Kanjarice; Andreja Petka, ravnatelja osnovne šole iz Črnomlja; Antona Vajsa, delovodja iz ZORE; inž. Vlada Vardijana iz Črnomlja; Vojislava Veljka iz BELTA; Blaža Pahuljo, upokojenca iz Črnomlja; Jožeta Vajsa, gozdarskega tehnik; inž. Malko Stefanič, agronomko iz zadruge; Lojzeta Kočevarja, kadrovika iz tovarne ISKRA, ter veterinarja Danila Rusa iz Črnomlja.

Navedeni tovariši bodo postali sodniki porotniki takoj, ko jih bo izvolila republiška skupščina.

NOVICE črnomaljske romune

NEKATERE ZADEVE BI MORALI DOKONČNO RAZČISTITI

Krvodajalstvo in zbiranje zelišč: slabo

Na razširjeni seji občinskega odbora RK v Črnomlju so ocenjevali polletno delo organizacije, naredili načrt za bodoče obdobje, razen tega pa razpravljali o krvodajalstvu in še nekaterih stvareh

V poslovnem poročilu so naglasili, da je pri sklicevanju skupščin RK vse več težav z udeležbo. Medtem ko so prejšnja leta člani v veseljem hodili na sestanke, je za delo RK v zadnjem času vse manj zanimanja. Navzroč so sicer delo v letošnjem prvem polletju zadovoljivo ocenili, zahtevali pa so, da bi morali nekatera neresena vprašanja krvodajalstva dokončno rešiti, sicer uspešnejša dela na tem področju ni mogoče pričakovati.

»Moram res svojo kri plačati?«

Tako še vedno ni razčiščen vprašanje, ali mora krvodajalec v primeru, da sam potrebuje kri v bolnišnici plačati. O tem je bil govor že na letni skupščini RK, vendar še zdaj ni znano, kako postopajo. To bi morali urediti enotno za področje vse Slovenije ali države, ker res

ne gre, da morajo zdaj krvodajalci, zlasti odlikovanci, kri v bolnišnici plačati. Vnovič so predlagali, naj bi le-ti plačali samo stroške za predejavno kri.

Da krvodajalske akcije ne uspevajo tako, kot bi lahko, je vzrok tudi dejstvo, da posamezne delovne organizacije različno obravnavajo krvodajalstvo. Ponekod plačujejo krvodajalcem iz kolektiva na dan odvzema krvi delovni dan, ponekod ne, tako so nekateri prikrajšani pri zaslužku.

Slaba organizacija zbiralnih akcij

Na seji so ugotovili tudi, da letošnja akcija za zbiranje zdravih zelišč ni dosegla pričakovanega uspeha. Sezona za zbiranje zelišč je največja v letnem času, med počitnicami, tedaj pa prosvetni delavci nočejo prevzeti nobenih obveznosti. Na podla-

gi dosedanjih izkušenj bi se morali na prihodnje zeliščne akcije drugače pripraviti, sicer jih že vnaprej lahko proglasimo za neuspešne. Ker pa je v Beli krajini zelišč dovolj, šole pa se pogosto za organizacijo izletov brezuspešno obračajo po denarno pomoč k podjetjem, je res škoda, da zbiralne akcije za zelišča propadajo. Šole bi lahko z njimi zaslužile precej denarja.

Da je bila letošnja zbiralna akcija slabo organizirana, pove primer na Sinjem vrhu. Otroci so nabrali na kupe bezgovega cvetja, ki ga je za druga nameravala odkupiti. Toda ker šola nima primerne prostora za skladiščenje, se je cvetja, zmetano na kup, pokvarilo.

Ker je bil na tečaju, je rešil življenje

Pri obravnavi delovnega načrta za naslednje mesece so sklenili okrepiti predvsem področje zdravstvenovzgojnega dela in organizirati še več tečajev za nudenje prve pomoči. Kako so taki tečajji potrebni, se je izkazalo letos julija v Podzemlju. Neki kopač se je utapjal, in ko so ga neizkušene priče potegnile iz vode, mu niso znali pomagati. Če ne bi slučajno prišel zraven neki tovariš iz Belta, ki je obiskoval tečaj prve pomoči, ponesrečencu ne bi bilo mogoče rešiti življenja.

Organizacija RK bo morala razen tega do konca leta zbrati še 120 krvodajalcev za potrebe novomeške transfuzijske postaje, sodelovala pa bo tudi v pripravah na teden boja proti TBC, ki bo od 24. do 30. septembra

Ali domače sadje ni dobro?

Letos je sadje tudi v Beli krajini izredno obrodilo. Pri vsaki hiši imamo jabolk in drugega sadja, da ne vemo, kam z njim. Ljudje bi radi vse to prodali, saj marsikje težko plačamo davke, vendar tovarna BELSAD od nas ne odkupi toliko, kot bi lahko.

Sami smo kopali temelje lje za tovarno, saj so nam obljubljali, da bodo imeli tudi kmetje od nje korist, toda večkrat smo bili že razočarani. Letos nam plačajo jabolka po 25 S din kilogram, kar je smešno nizka cena, obenem pa tovarna dovažja sadje s Hrvaškega, medtem ko bo naše, domače, zgnilo. Te ga prebivalci bližnjih vasi ne moremo razumeti in menimo, da nam delajo krivico.

V imenu prizadetih
Frančiška Gršič, Rodine 5

V gimnaziji težave s predavatelji

Črnomaljsko gimnazijo obiskuje letos 134 dijakov ali trije manj kot lani. Ravnatelj gimnazije prof. Janez Kambič je povedal, da bodo tudi letos organizirali na šoli razne krožke. Lani so ti pokazali zelo dobre uspehe. Posebno se je izkazal pevski zbor, ki je nastopil na festivalu zborov v Celju in na gimnaziadi v Novi Gorici.

Gimnazija v Črnomlju je ena redkih šol, ki nima težav s prostori. Imajo posebne učilnice za tuje jezike, fiziko in kemijo, biologijo, pevski zbor itd. Težave imajo samo

s telovadnico, ker gostujejo v osnovni šoli.

V šolskem letu 1966/67 so na gimnaziji dosegli zelo dober učni uspeh, saj so od 137 dijakov padli samo trije. Torej jih je izdelalo 98 odst. Pred dvema letoma je s popravniimi izpiti vred izdelalo samo 76 odst. Tudi disciplinskih kazni razen nekaj manjših ukorov ni bilo. Zaključni izpit je napravilo 37 rednih in 2 izredna dijaka.

Ker je nekaj profesorjev nenadoma odpovedalo sodelovanje, nekaj pa jih je zbolelo, so se znašli na gimnaziji

v težkem položaju, saj jim je manjkalo kar 6 profesorjev. Najbolj se je izkazal neki profesor psihologije, ki je že nekaj dni prebival v Črnomlju in bil tudi na konferenci profesorjev. Zadnji dan pred začetkom pouka pa je neznan kam izginil. Ravnatelju je pustil lepo napisano pismo, v katerem se opravičuje, ker ne more učiti na njihovi šoli itd.

Na gimnaziji so prepričani, da bodo v naslednjih dneh rešili težave s predavatelji ter da se bo pouk odvijal normalno.

Ambulanta v Semiču spet vsak dan dela

Na zahtevo Semičanov in na priporočilo občinske skupščine Črnomelj je uprava zdravstvenega doma spet uvedla vsakdanje delo v semiški ambulanti. Do konca septembra je ambulanta odprta: ob ponedeljkih od 7. do 14. ure; ob torkih samo popoldne od 14. do 17. ure; ob sredo dopoldne od 7. do 12. ure (popoldne od 14. do 17. ure posvetovalnica); ob četrkih samo dopoldne od 7. do 10. ure; ob petkih popoldne od 14. do 18. ure in ob sobotah dopoldne od 8. do 11. ure.

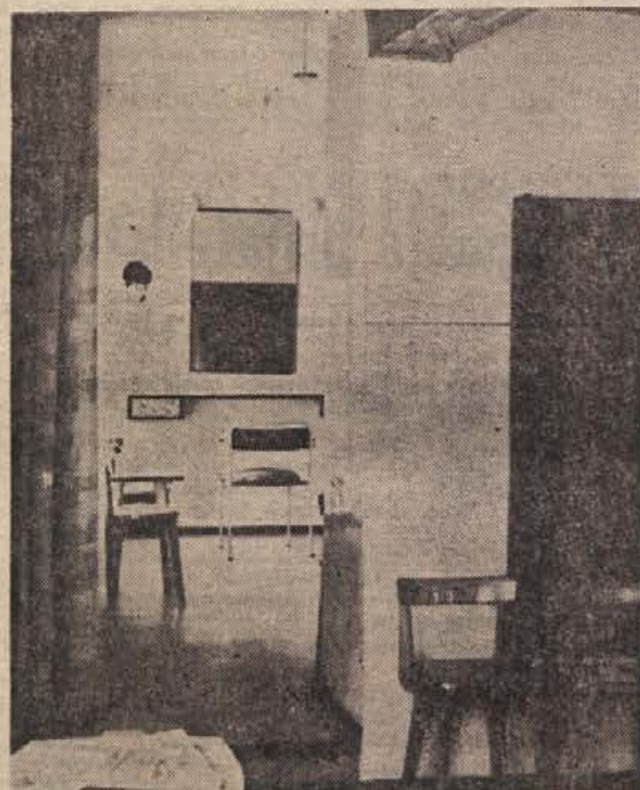
Nov delovni čas bo začel veljati od oktobra dalje, o čemer pa bomo občane pravočasno obvestili. Z zdaj pa dr. Anton Kvasič spet vsak dan dela v Semiču, razen ob ponedeljkih od 19. ure zvečer do torka 7. ure zjutraj in ob četrkih od 19. ure zvečer do petka zjutraj, ko dežura v zdravstvenem domu Črnomelj.

Nepozabni kulturni užitek

Odbor za proslavo 25-letnice Cankarjeve brigade je omogočil 9. septembra zvečer gostovanje narodnega gledališča iz Ljubljane. Črnomalčanom, številnim drugim Belokranjcem iz okoliških krajev in gostom so zaigrali Goldonijevo komedijo »Primorske zdrahe«.

Občinstvo v nabitno polni dvorani črnomaljskega prosvetnega doma je z navdušenimi ploskanjem spremljalo predstavo, ob koncu pa so se Črnomaljeci umetnikom zahvalili s šopkom nageljnove. Po predstavi so se gledalci zadovoljni razhajali z željo, da bi bili deležni še več takih kulturnih užikov.

K. W.

K napredku, s katerim se zadnje čase v Semiču lahko pohvalijo, sodi tudi pred kratkim odprti prenovljeni brivsko-frizerski salon. Lokal se sodobno uredili in je odprt vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne ter od 14.30 do 18.30 popoldne. Ob nedeljah delajo od 7. do 11. ure, ob ponedeljkih pa je zaprto. Pomočnica in hkrati poslovodkinja Tončka Lukšič opravlja vsa dela v moškem in ženskem oddelku. Pomaga ji stalna vajenka, ob sobotah pa dobijo strokovno pomoč iz Črnomlja. (Foto: Ria Bačar)

Preproge na 8-mesečno brezobrestno odplačilo nudi

„Veletekstil“ ČRNOMELJ

ČRNOMALJSKI DROBIR

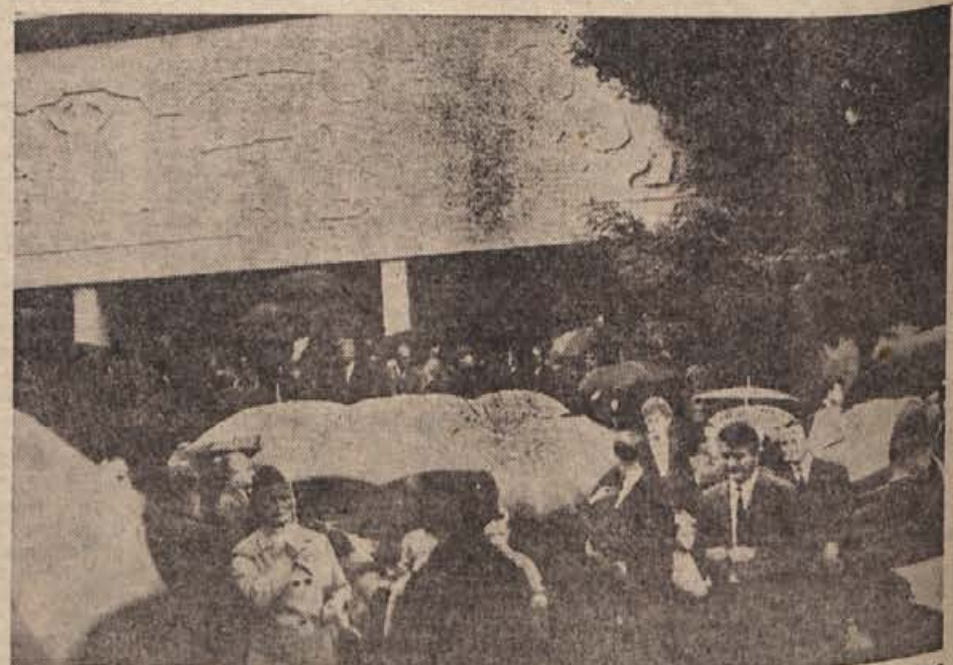
AVTO-MOTO DRUŠTVO Črnomelj je pred kratkim končalo v Semiču tečaj za voznike motornih vozil A in B kategorije. Za izpit se je prijavilo 42 kandidatov, od tega 16 žensk, toda vsi niso bili dobro pripravljani. Teoretični del izpita je opravilo 33 kandidatov, praktično vožnjo pa samo 21 voznikov. Konec avgusta se je šoferski tečaj začel tudi na Vinici, kjer ga obiskuje 14 moških in 1 ženska.

171 JIH JE BREZ DELA — Pri podružnici zavoda za zaposlovanje v Črnomlju je bilo v začetku septembra pripravljenih 171 ob-

čanov brez dela. Podatki kažejo, da brezposelnost sicer zelo počasi vendarle narašča. Med temi, ki še iščejo službo, je 37 kvalificiranih, 8 polkvalificiranih, 11 z nižješolsko izobrazbo in 10 z visokimi, višjimi ali končnimi srednjimi šolami.

FOLKLORNA SKUPINA iz Starega trga je 3. septembra z uspehom nastopala na prireditvi »Dan narodnih noš v Kamniku«. Belokranjci so bili zelo lepo sprejeti. Starotrški plesalci so se seznanili tudi s folklorno skupino iz Trata ter se dogovorili za sodelovanje. Po prireditvi so se Starotrški z želeno odpeljali na Veliko Planino in se pozno zvečer z lepimi vtisi vrnili domov.

UCENCI 8., 7. IN 8. RAZREDOV se hodijo k pouku v novo poslopje osemletke na Loki. Večino pouka imajo v dopoldanskem času, kar so si učenci in njihovi starši že dolgo želeli.

Nedeljsko srečanje borcev Cankarjeve brigade v Črnomlju bi bilo lahko mnogo prijetnejše, če bi se prireditve odvijala na prostem, kot je bilo predvideno. Zaradi dežja pa je bila slavnost v prosvetnem domu, kjer je bilo premalo prostora za vse, ki so želeli prisostvovati. Množica ljudi je poslušala program kar pod dežniki pred stavbo. Na srečo je bilo poskrbljeno za ozvočenje. (Foto: Mirko Vesel)

ZALOSTNO DELO je čakalo v soboto in zadnjo nedeljo prebivalce Bizeljskega in okoliških krajev: grozno neurje za ledeno debelo točo jim je v petek zvečer sklestilo z drevja skoraj vse sadje! Lepa, obetajoča letina se je v nekaj minutah spremenila v žalost, solze in razočaranje. (Foto: Jožica Teppey)

KAKO ŽIVI, DELA IN SE ZABAVALA MLADINA V NAŠIH OBČINAH

KOČEVJE: mladinski plesi - da ali ne?

V Kočevju je mladinska organizacija samo še na papirju. Mladinci sploh ne vedo, kdo je predsednik ali sekretar komiteja. Zato ni čudno, če je delo mladine skoraj zamrlo; mladinci delajo samo v različnih društvih (športnem, taborniškem, planinskem in drugih).

Med kočevsko mladino se zdaj vse vrtilo okoli plesov. Nekateri mladinci hočejo organizirati ples, vendar nimajo kje. O tem pripoveduje Mimi Orel, ki je bila lani članica mladinskega komiteja:

»Z organizacijo mladinskih plesov imamo letos velike težave. Uprava športnega doma, v katerem bi edino lahko plesali, nam tega ne pusti. Res je, da so na spomladanske plesne vrtili tudi pijani mladinci, toda tega nismo mogli preprečiti. Nekateri nam tudi očitajo, da nič ne delamo in da samo pohajkujemo po mestu. Toda ali je že kdó poskušal sodelovati z nami? Sami smo hoteli očistiti Rinžo, ker smo mislili, da nam bodo potem dovolili prirediti ples. Javilo se je že nekaj prostovoljcev, izdati pa smo nameravali tudi razglas. Toda ko so dokončno prepovedali ples, je ta akcija propadla. Govorijo tudi, da bi ustanovili mladinski klub, vendar do zdaj ne vem o tem še nič konkretnega. Tako nam tudi v bodoče ostanejo samo Metka bar, kavarna in druge gostilne.

Tov. Andrej Arko, upravnik športnega doma, pa je o tej stvari povedal tole: »Mladino v Kočevju bi lahko razdelil v dva tabora. Nekateri mladinci aktivno delajo v različnih društvih, drugi pa pohajkujejo po mestu in posejajo po lokalih. Ta, druga skupina, hoče na vsak način organizirati ples, ki zame sploh niso plesi, ampak divjanje. Spomladi so lahko na ples hodili tudi otroci in pijanci, pijačo so nosili celo v dom. Tega v športnem domu, ki za ples sploh ni bil zgrajen, nismo mogli dovoliti, zato smo se na občini dogovorili, da bodo plesi šele takrat, ko bodo mladinci ustanovili svoj klub.«

Kot vidimo, je prišlo v Kočevju do nasprotja med skupino mladincev, ki se hoče zabavati po svoje, in starejšimi meščani, ki so prepričani, da je prav samo tisto, kar mislijo oni. Zaradi tega trpi vsa ostala mladina, ki je nekje v sredini. Vsega ne smemo zvrzati na mladino, ker so veliko krivi tudi starejši. Tudi politične organizacije niso znale pokazati mladini prave poti.

F. P.

Lepa cesta Sela-Straža

Prebivalci Hruševca in Sela na levem bregu Krke so z zadovoljstvom pričakovali zadnji dan del na cesti proti Straži. S prostovoljnimi delom in s pomočjo krajevne skupnosti so vaščani nedavno iz ozke kotanjaste poljske poti naredili lepo makadamsko cesto za promet z vprežnimi in motornimi vozili.

Ob vsaki spremembi naslova nam sporočite svoj stari in novi naslov!

Kuharske bukvice

JUHE BREZ MES!

Močnik ali sukanec-sok

Deni za vsako osebo po 3 žlice bele moke v skledico, primešaj sol in ubij v moko eno jajce. Vse dobro zmešaj in sukaj zmes med rokami, da se dobro sesvaljka.

V lonček vrelega kropla stresi potem počasi sesušano moko; naj dobro vre dvajset minut. Po potrebi še dosoli. Razbeli v ponvi nekaj masti, v katero deneš nekaj žlic kruhovih drobtin, da se dobro prepečejo. Ko zarumene, jih zalij z nekaj zajemalkami močnika, dobro premešaj in potem zlij vse v lonček, da še malo prevre.

Krompirjeva juha

Olupi dva debela krompirja na osebo in ju zreži na drobne kocke ter skunaj v slani vodi, kateri prideneš sesekljane peteršilja ali zelene in česna. Razbeli v ponvici mast, napravi lepo rumeno prežganje in ga previdno vmešaj med juho. Lahko malo popopraš in okisaš.

V takšno juho prideneš tudi nekaj pesti dušenega grahka v zrnju in malo nastrganega rdečega korenčka. Pozimi lahko prideneš juhi pol malo prekajene klobase in eno na drobno sesekljano kisló kumarico.

Lahko dodaš tudi žlico paradiznikove mezge.

20 LET - 20 LET - 20 LET - 20 LET - 20 LET - 20 LET - 20 LET

NOBENIH SKRBI

NE BOSTE IMELI, CE ZAUPATE POPRAVILU VAŠEGA AVTOMOBILA RENOMIRANI IN PRIZNANI

AVTOMEHANIČNI DELAVNICI SGP PIONIR

■ NOVO MESTO, Kettejev drevored 37 (Bršlin, pri železniški postaji) in

■ METLIKA, pri vinski kleti.

- servisni pregledi in garancijska popravila vozil ZASTAVA, RENAULT, TAM
- splošna in generalna popravila vozil vseh vrst
- zamenjava motorjev po preizkušeni metodi na vozilih ZASTAVA in TAM
- avtokleparska in avtolikarska dela
- tapetniška dela, mazanje in pranje
- tehnični pregledi vozil vseh vrst

NAJNOVEJŠE: v kratkem bo urejen **SERVIS ZA VOZILA VOLKSWAGEN**

20 let izkušenj in strokovnega izpopolnjevanja vam zagotavljajo kvalitetne usluge v tehnično najbolj opremljeni avtomehanični delavnici na Dolenjskem!

40 let prosvete v Krški vasi

V nedeljo, 10. septembra, je prosvetno društvo »IVAN KOBAL« iz Krške vasi slavilo pomembno obletnico. Letos je namreč minilo 40 let, odkar je bilo v vasi ustanovljeno prvo prosvetno društvo.

NA DANAŠNJEM POSVETU V NOVEM MESTU

Ob starih zakonih se ne da sodobno delati

Socialni delavci so do zdaj uporabljali celo 20 let stare zakone

Socialni delavci, predstavniki socialnovarstvenih ustanov in vabljeni družbeno-politični delavci iz črnomaljske, metliške, novomeške in trebanjske občine bodo na današnjem sestanku, ki se bo pričel ob 8.30 v sejni dvorani novomeške občinske skupščine, razpravljali o dopolnitvah družinske zakonodaje. Republiška komisija za proučevanje družinske zakonodaje je predložila za to razpravo 73 glavnih vprašanj. Sestanek je organiziral novomeški Center za socialno delo.

Socialni in drugi pristojni delavci, ki so se ukvarjali s problematiko socialnega skrblstva, so čisto naleteli na nerazrešljiva vprašanja, ker jim veljavna zakonodaja ni dovoljevala delati tako, kot bi bilo glede na možnosti in razvoj najbolj prav. Pri tem so uporabljali celo zakone, ve-

ljavne od leta 1947. Nobene-ki socialnovarstvenih ustanov in zakoni huda ovira za sodoben razvoj.

»Marija Tudor« v Kostanjevici

V soboto zvečer, 16. septembra, bo v Kostanjevici na Krki gostovala Drama SNG iz Ljubljane s tragedijo Ivana Mraka »MARIJA TUDOR«. Glavno vlogo okrutne angleške kraljice bo igrala prvakinja drame Duša Počkajeva. — Dolenjski kulturni festival vabi k obisku! Vstopnice prodaja trafikca v Kostanjevici, lahko pa jih tudi rezervirate po telefonu št. 19 (osnovna šola).

Dr. ŽELJKO ŠRIBAR:

Nosečnost

Spremembe na ženi med nosečnostjo

Za ženo telo je nosečnost velika obremenitev, zato moramo posvetiti veliko skrb zdravju nosečnice, da bo zdrav organizem lahko vzdržal tak napor. Med nosečnostjo morajo vsi ženski organi prispevati k razvitju novega bitja. Vsi organi nosečnice delujejo drugače kot pred nosečnostjo, najbolj pa se spremeni delovanje rodil, predvsem maternice, v kateri prebije plod tako dolgo, da je sposoben za samostojno življenje.

V začetku nosečnosti raste maternica počasi, tako kot plod. Ko pa prične plod hitreje pridobivati na težih in dolžini, sledi temu tudi rast maternice. V prvem mesecu je maternica velika kot kokoške jajce, v tretjem kot moška pest in je že tipljiva skozi trebušno steno. Konec petega meseca sega že do popka, proti

koncu nosečnosti pa do rebrnega loka.

Maternica je v nosečnosti bolj mehka, vendar, kadar jo dražimo, menjava svojo trdoto. V drugi polovici nosečnosti se tudi stanjša, tako da lahko otipljemo na trebuhu nosečnice plodove dele in vidimo plodove gibe. Kak teden pred porodom se maternica nekoliko povese, tedaj se povese tudi trebuh.

V začetku nosečnosti ni zanesljivih znakov za ugotavljanje nosečnosti. Navadno tega niti žena ne ve. Prvo opozorilo je izostanek sicer rednega mesečnega perila. V tem času je možno ugotoviti nosečnost s posebnimi preiskavami, ki smo jih do nedavno opravljali na zabah s sečem nosečnice. Zadnje čase pa na hitro dokazujemo zgodnjo nosečnost tako, da pomešamo seč nosečnice s posebnimi tovarniško pripravljanimi preparati in s to reakcijo precej verjetno doka-

(3) žemo ali izključimo nosečnost. Te preiskave so danes še precej drage.

Od enega meseca dalje se že da ugotoviti rast maternice z ginekološkim pregledom. Odtlej lahko precej zanesljivo ugotovljamo čas nosečnosti, pravi potek nosečnosti in predvidimo čas poroda.

Trajanje nosečnosti oz. poroda računamo na razne načine, vendar se dan poroda ne da napovedati, pač pa le precej verjeten teden, v katerem se bo porod začel. Če vemo točen dan oploditve, lahko pričakujemo porod čez 266 do 270 dni. Dan oploditve pa je moč ugotoviti le, če nekaj mesecev pred zanositvijo in po njej ni bilo občevanja. Nadalje lahko predvidimo čas poroda po velikosti maternice z že omenjenim ginekološkim pregledom in po prvi gibih otroka, ki jih začuti nosečnica. Dnevu prvih gibov dodamo pri prvesnici 4 in pol mesece, medtem ko pri mnogorodnici 5 mesecev do poroda. Najbolj običajen način določanja poroda pa je, da prvemu dnevu zadnje menstruacije dodamo 7 dni in od tega meseca štejeemo nazaj tri mesece. S tem

smo prišli prvemu dnevu zadnje menstruacije 280 dni. Ta metoda je precej zanesljiva pri ženskah, ki imajo redno menstruacijo in ki si redno beležijo vsak začetek mesečnega perila.

V nosečnosti se počasi spreminja telesno in duševno stanje žene, pri nekaterih komaj opazno, pri drugih pa bolj burno. Prve mesece je nosečnica običajno nekoliko zaskrbljena, nastopijo lahko pogostne slabosti, siljenje na bruhanje, odpor do nekaterih jedi, hitra utrudljivost. Take težave prenehajo običajno v tretjem mesecu. Večkrat se pojavlja zaprtje in predvsem zadnje mesece pogostejše mokrenje. Koža nekaterih žena je v nosečnosti tudi prizadeta. Lica postanejo in pojavijo se nosečnostne pege, ki se po porodu zelo omilijo ali povsem izginejo.

Celotno duševno stanje bodoče mamice je odvisno od doživetij v okolici. Hudi duševni pretresi vplivajo na nosečnost, vendar ne toliko, da bi na plodu zapustili kakšne posledice ali celo hibe. Sem ter tja še ukoreninjeno mišljenje, da neizpolnjene želje ali »zagledanje« povzročata pri plodu hibe, je zgrešeno in ga štejeemo v

praznovestvo. Nosečnica potrebuje umirjeno okolje in razumevanje najbližjih, tako v družini kot na delovnem mestu. Predvsem je važno dejstvo, da se novega družinskega člana veselijo vsi v družini in da nosečnici dajo to tudi čutiti.

Nikar si ne določimo ali celo zahtevamo vnaprej spola otroka, ko pa dobro vemo, da je to prepuščeno zgolj igri narave in se ne da na ta pojav v ničemer vplivati! Izsiljevanje določenega spola vzbuja v poteku celotne nosečnosti strah in negotovost, ob rojstvu pa mnogokrat veliko razočaranje, če ni rojen otrok pričakovane spola. Precej težav v nosečnosti ima svoj izvor v tem strahu in v nerazumevanju najbližjih. Danes je spol človeka že drugotnega pomena, saj se v svetu čedalje bolj uveljavlja načelo enakopravnosti moškega in ženske. Bistveno je, da se rodi zdrav otrok v srečni družini! Ne smemo pa ob rojstvu novega člana pozabiti na starejše otroke v družini. V drugi polovici nosečnosti jih moramo pripraviti na ta dogodek, da bodo z veseljem sprejeli novega člana.

Komunalno podjetje NOVO MESTO
razpisuje

JAVNO LICITACIJO za prodajo

traktorja Ferguson 35

Leto izdelave 1964.

Licitacija bo 18. 9. 1967 na dvorišču pri mehanični delavnici podjetja, Vrhovčeva 1, začetek ob 8. uri. Ogled vozila je možen med 6. in 8. uro pred licitacijo.

Zavod za požarno varnost, Novo mesto

razpisuje

JAVNO LICITACIJO za prodajo

OSEBNEGA AVTOMOBILA DKW

(karamboliran), izklicna cena 2.500,00 Ndin, in

TRICIKLA - MOPEDA »TOMOS«

(v voznom stanju), izklicna cena 1.800,00 Ndin.

Licitacija bo 19. 9. 1967: za družbeni sektor od 8. do 9. ure, za zasebnike pa od 9. do 10. ure.

labod
NOVO MESTO

Najkvalitetnejše moške in otroške
srajce v modernih deseni in krojih!

Tudi vi ste kovač!

Vsak je kovač svoje sreče! Zato mislite že danes na jutrišnji dan in ne pozabite: iz malega raste veliko! Vlagajte svoje prihranke na hranilno knjižico pri

DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI v Novem mestu

ali pri njenih poslovnih enotah
v Krškem, Metliki in Trebnjem!

Hranilno knjižico DBH lahko dobite tudi pri vseh poštah v občinah Novo mesto, Krško, Metlika in Trebnje!

NAJNOVEJŠE!

DBH v Novem mestu obrestuje hranilne vloge od 1. avg. 1967 dalje po zvišani obrestni meri:

- navadne po **6,50 %**
- vezane do **8 %**

RAZPIS POSOJIL ZA ŠTUDIJ

UPRAVNI ODBOR PODJETJA

»KRKA«, tovarna zdravil — Novo mesto

razpisuje

v smislu zakona o štipendijah in posojilih za izobraževanje (Ur. list SRS 26/27)

POSOJILA ZA ŠTUDIJ na naslednjih šolah:

- dve posojili na biotehnični fakulteti v Ljubljani — živilski oddelek, oziroma na tehnološki fakulteti v Zagrebu — biotehnoški oddelek;
- eno posojilo na tehnološki fakulteti — kemijski oddelek;
- eno posojilo na farmaceutski fakulteti;
- dve posojili na tehnični srednji šoli — kemijski oddelek;
- eno posojilo na ekonomski srednji šoli.

POGOJI: posojilo lahko dobijo le dijaki oziroma študenti, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- najmanj prav dober uspeh v šoli;
- da nimajo na družinskega člana več dohodka kot 40.000 Sdin;
- da dosežejo primerne rezultate pri testiranju, ki ga bo opravil psiholog tovarne oziroma Zavod za zaposlovanje.

Prednost imajo moški prosilci, prosilci višjih letnikov in otroci članov kolektiva, če izpolnjujejo gornje pogoje.

Prošnje z dokazili o uspehu v šoli in dohodku na družinskega člana naj prosilci pošljejo v 14 dneh po razpisu kadrovskemu oddelku tovarne.

Temeljna izobraževalna skupnost NOVO MESTO

razpisuje za šolsko leto 1967/68

NASLEDNJE ŠTIPENDIJE:

- 1 štipendijo za študij matematike in fizike na fakulteti
- 4 štipendije za študij matematike in fizike na pedagoški akademiji
- 1 štipendijo za študij šolske psihologije
- 1 štipendijo za študij na visoki šoli za telesno kulturo
- 1 štipendijo za študij kemije na fakulteti za naravoslovje
- 1 štipendijo za študij romanskih jezikov — (francoščina in italijanščina)
- 1 štipendijo za študij slovenščine na pedagoški akademiji.

Prošnje, kolkovane z 0,50 Ndin, je treba predložiti tej skupnosti do 25. septembra 1967.

Prošnji je treba priložiti:

1. overovljen prepis diplome,
2. kratek življenjepis,
3. potrdilo o premoženjskem stanju oz. uradno potrdilo o osebnih dohodkih družinskih članov.

TEMELJNA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST
NOVO MESTO

Razpisna komisija za delovna mesta pri OSNOVNI ŠOLI VAVTA VAS

razpisuje delovno mesto

predmetnega učitelja ali profesorja za slovenski jezik

Prednost imajo prosilci, ki imajo usposobjenost za poučevanje nemškega jezika. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po pravilniku. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Stanovanja v kraju samem ni.

NOVI TIP

ŠKODA 1000 MB DELUXE

- sprejemamo naročila za dobavo v septembru 1967 in v naslednjih mesecih
- cena 2.150.000 Sdin z vračunanim prometnim davkom
- nudimo ugoden potrošniški kredit!

Takoj vam lahko dobavimo tudi osebno vozilo

AUSTIN 1100

ZA DINARJE

Cena s prometnim davkom: 3.096.000 Sdin.

Vse lastnike vozil ŠKODA hkrati obveščamo, da bomo v najkrajšem času odprli

SERVIS ZA POPRAVILA

v garancijskem roku, medtem ko popravila za avtomobile ŠKODA izven garancijskega roka že izvršujemo v naših servisih.

Vse informacije dobite na upravi podjetja ali po telefonu Novo mesto 21-132.

PRIPOROČAMO SE VAM!

TRGOVSKO PODJETJE

NOVOTEHNA

NOVO MESTO

AVTOMOTO DRUŠTVO KRŠKO

proda

2 motorja PUCH

v razstavljenem stanju.

Licitacija bo 29. 9. 1967
v pisarni AMD Krško ob
9. uri zjutraj.

otročka
konfekcija
športne
hlačke

ženske kopalke

Južtranjka
KONFEKCIJA • SEVNICA

ELEKTROTEHNA

LJUBLJANA

Nudimo vam bogato izbiro: gospodinjskih aparatov
 akustičnih aparatov
 elektroinstalacijskega materiala

Kupujte v naših trgovinah v Krškem in Novem mestu!

Osnovna šola Vinica
pri Črnomlju

razpisuje
delovno mesto

UČITELJA za razredni pouk

Razpis velja do zasedbe
delovnega mesta.

**Oglašujte
v DL**

